

Poštnina v kraljevini SHS v gotovini plačana.

Zvezek za nov. in dec.

DUHOVNI PASTIR

S sodelovanjem več
duhovnikov urejuje

Alojzij Stroj

Sedemintrideseti letnik

Ljubljana 1920

Jugoslovanska knjigarna

Natisnila Jugoslovanska tiskarna

Cena: 30 K na leto

Vsebina:

Stran

Na apologetičnih potih. Iz govorov dr. Mihaela Opeka v ljubljanski stolni cerkvi sv. Nikolaja:	
7. Čudeži in Čudodelnik. I.	321
8. Čudeži in Čudodelnik. II.	326
Pridige za nedelje in praznike:	
Štiriindvajseta nedelja po binkoštih. — O večnem trpljenju v peklu. (P. Dionizij Dušej.)	331
Petindvajseta nedelja po binkoštih. — Pred odločitvijo. I. (Dekan Anton Skubic.)	336
Poslednja nedelja po binkoštih. — Pred odločitvijo II. (Dekan Anton Skubic.)	341
Prva adventna nedelja. — Groza sodbe vsled spoznanja vsega dobrega in hudega v življenju. (Fr. K.)	345
Druga adventna nedelja. — Česa nas uči sv. Janez Krstnik v današnjem sv. evangeliju. (P. Dionizij Dušej.)	350
Praznik brezmadežnega spočetja bl. Device [®] Marije. — Razlaga slike Brezmadežne. (M. Štular.)	354
Tretja adventna nedelja. — Pravo veselje. (Val. Bernik.)	358
Četrta adventna nedelja. — O pokori. († Kanonik J. Rožman.)	363
Sveti božični praznik. — Trojna Jezusova služba. (Montanus.)	367
Praznik sv. Štefana. — Kdo in kaj je bil sv. Štefan. (P. Dionizij Dušej.)	373
Govori v Marijini družbi za žene. I. II. III. — (Spisal Val. Bernik.)	376
Homiletična zrna. Iz homilij sv. Krizostoma zbral prof. Fr. Omerza	390
Pogled na slovstvo.	392
Kazalo k XXXVII. letniku Duhovnega Pastirja.	

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec

Velja 30 K na leto

11.-12. zv.

V Ljubljani, nov., dec., 1920.

XXXVII. let.

Na apologetičnih potih.

Iz govorov dr. Mihaela Opeka v ljubljanski stolni cerkvi
sv. Nikolaja.

7.

Čudeži in Čudodelnik.

I.

Predragi v Gospodu! Malokatera stvar je zmožna napraviti v brezvernem in veri sovražnem taboru toliko hrupa in razburjenja kot le samo izgovorjena beseda čudež. Dogaja se tako kakor ob kamenjanju sv. Štefana. V dolgem govoru je Štefan diakon kazal Judom njihovo trdovratnost do božjih naredb in do milosti Sv. Duha — in Judje so ga poslušali, dasi s togoto v srcu in s škripajočimi zobmi. (Dej. ap. 7.) Ko pa jim je spomnil čudež: Glejte, vidim nebesa odprta in Sinu človekovega stati na desnici božji — tedaj so pa zavpili z velikim glasom in vsi kmalu planili nanj. (Ib., 55—56.) Podobno tako delajo moderni brezbožniki. Neradi sicer, a poslušati vas vendarle utegnejo, če jim razpravljate o njihovih zmotnih svetovnih naziranjih: o materializmu, naturalizmu, panteizmu, monizmu... Toda samo — dokler ne pridete s čudeži! Kakor hitro pa omenite teh, bodo tudi oni zavpili z velikim glasom: da so čudeži bajke, pred sodnim stolom zgodovine in razuma davno odpravljena zadeva, za moderno znanost nesprejemljivo stališče. In če hočete ugovarjati, če pričnete dokazovati, bodo zamašili svoja ušesa in vsi hkrati planili po vas in vas — kakor Judje Štefana — izgnali iz mesta, t. j. izobčili vas bodo iz družbe naprednih ljudi, modernih znanstvenikov, kulturnih delavcev, in vas kamenjali s pridevki in priimki, ki niso znanstveni in velikrat tudi ne olikani... Vidi se, da jim gre za veliko. In res: z enim samim čudežem Kristusovim je vsa nevera ob tla! To priznava n. pr. sam Renan. — Če je čudež kaj resničnega — pravi v uvodu svoje brezbožne knjige o Jezusu

— potem moja knjiga ni drugega nego tkânje zmot, un tissu d'erreurs¹ . . . Zato ne taje samo čudežev Kristusovih, marveč vsak čudež in tudi to, da bi bil čudež sploh mogoč ali da bi mogli mi kdaj kak dogodek dognati za čudež. — Predragi! Današnji evangelij² pa pripoveduje o Jezusovem prvem čudežu v Kani Galilejski in evangelija dveh naslednjih nedelj govoriga o treh nadaljnjih čudežih Kristusovih. Vidi se, da nam hoče sv. Cerkev rojenega in razglašenega Kristusa takoj predstaviti kot velikega Čudodelnika, kot tistega, ki je prišel in ki dela v božji moči. — Nemara je tedaj to pravi čas, da izpregovorimo nekaj o čudežih: o čudežih sploh in o čudežih Kristusovih posebej. Ne zato, kakor bi med nami bili taki, ki bi čudeže po brezversko zametavali, marveč zato, da bo naše prepričanje glede čudežev tembolj potrjeno. Danes premostrimo nasplošno: Kaj je čudež? če so čudeži mogoči? in ali moremo mi kdaj zatrdno reči: Glej, čudež se je zgodil?

* * *

Najprvo torej: Kaj razumemo, kadar pravimo čudež? kaj je čudež? Pod čudežem razumemo izreden dogodek v vidnem stvarstvu, ki presega vse naravne moči in ne more biti nazadnje od drugod — nego od Boga. Torej nekaj, kar se lahko vidi, sliši, prime, sploh s čuti doseže, kar pa je táko, da se po naravi ne more zgoditi. N. pr. mrtev človek po naravni poti ne more oživeti. Če bi torej kak mrtev človek kje oživel, bi bilo to nekaj vidnega, po naravnih močeh nemogočega — bil bi čudež. Ali pa: hudo bolan ali hudo ranjen človek po naravni poti ne more ozdraveti naenkrat; zakaj narava potrebuje za ozdravljenje časa, da se snovi prenove, uničene stanice z novimi nadomeste. Če bi tedaj kje hudo bolan ali hudo ranjen človek ozdravel hipoma, na samo znamenje, besedo, ukaz, dotikljal ali podobno, bi bilo to nekaj čutnega, kar bi presežalo naravne moči — bil bi čudež. Torej še enkrat: viden, slišen, sploh čuten dogodek, pri katerem mora človeški razum reči: To ni iz naravnih moči — to je prst božji!

Ali so taki dogodki, ali so čudeži mogoči? Zakaj pa bi ne bili mogoči? Če verujemo, da biva Bog, Stvarnik in Vladar sveta, in da je ta Bog vsemogočen — potem pač tudi vemo, da božja moč lahko naredi v naravi kaj, česar nobena naravna moč narediti ne more. Kdor taji Boga, ta seveda mora tajiti tudi čudeže. Toda Boga vidi naš razum vsepovsod v stvarstvu in zato je Boga tajiti abotno.

¹ Cf. Leop. Fonck. S. J. Die Wunder des Herrn. I. Teil. Innsbruck 1903. Str. 17.

² Dmca. II. post Epiphan.

prav kakor pravi sv. pismo: Rekel je neumnež v svojem srcu: Ni Boga. (Ps. 13, 1.) Prav zato pa je tudi nezmislno reči, da čudeži niso mogoči, kakor to priznava sam neverni Rousseau, rekoč, da če bi kdo resno mislil, da Bog ne more čudeža narediti, da bi bilo zanj preveč časti, kaznovati ga; takemu je treba poiskati prostora v blaznici.¹ — Jaz sicer vem, kaj vse pravijo tisti, ki hočejo, da so čudeži nemogoči. Pravijo n. pr., da so zakoni narave železni, da jih ni mogoče prenaresjati. Seveda so železni za nas in za naravo samo. Mi ljudje in narava ne moremo nič izpreminjati na njih. Bog, ki je te zakone ustvaril, pa lahko naredi izjemo, če je njemu všeč. Saj so tudi **po**stave v državi železne za nas, za sodnike — sploh za podložnike. Kralj ali vladar ali parlament pa menda vendar lahko naredi pri postavi tudi izjemo, če hočejo, — ali ne? Saj so vendar gospodarji! In tako je Bog gospodar prirode, vseh njenih zakonov, vseh njenih moči. — Toda, pravijo, to bi se reklo zakone narave zopet razdirati, to bi bilo motenje narave. Nikakor ne! Če Bog eno mrtvo truplo k življenju obudi, ali je s tem razdrta splošna postava trohobe za vsa mrtva trupla? In kaj to moti naravo v njenem teku? Če vladar enega hudodelca pomilosti, ali s tem odpravi postavo, po kateri je bil obsojen? In kakšno motenje pravice je to? Ali ni šele nje potrjenje? Tako velika je pravica, tako stroga postava, da more samo vladar narediti od nje izjemo, nihče drugi! — In da bi bilo zoper božjo modrost, pravijo, če bi Bog s čudeži nekako popravljaval svoje delo v naravi. — Predvsem, predragi, Bog nič ne popravlja. Čudeže, ki jih je mislil v teku stoletij narediti, je bil vse dejal že v svoj prvotni načrt, po katerem je naravo ustvaril in uravnal: kakor n. pr. slovničar v slovnico poleg pravil takoj zapiše tudi že izjeme. Da je pa Bog od vekomaj sklenil tuintam v času sam poseči v delovanje narave ter narediti to ali ono, česar narava ne zmore — za to ima Bog seveda vselej svoje posebne vzroke in visoke namene. Nič ni torej zoper njegovo božjo modrost, če Bog tuintam čudežno vodi potek stvari, pač pa bi bilo zoper njegovo vladarsko oblast nad vsem stvarstvom, če bi si Bog dal vezati roke od narave, njenih zakonov in moči. Zato Bog, ki je izpustil viharje po zraku, lahko kdaj le-te tudi hipno ustavi. Bog, ki daje vsemu živežu rast, lahko tudi naš kruh čudežno pomnoži. On, ki je gospodar vseh snovi, lahko bolne snovi v človeškem organizmu vlada in kroti, kakor mu drago. On, ki je vse življenje ustvaril, lahko tudi mrtvemu truplu življenje zopet vdahne. Vse to

¹ P. Peter Nilkes S. J., Schutz- u. Trutzwaffen. Kevelaer, 1902, II. Bd. 4. Aufl. Str. 33.

pa — ali neposredno sam ali pa tudi po kakem svojem poslancu ali izvoljencu svojem. O vsem tem ne more biti pametnega dvoma. —

Toda nevera ima pri rokah še druge pomiselke. Bodi tudi, da bi bili čudeži mogoči, govore neverni modrijani — kaj to pomaga! Če pa mi nikoli ne moremo z gotovostjo konstatirati in reči: Glej tu tam — se je dogodil resničen čudež... Tako? Zakaj bi tega ne mogli nikoli reči? Poslušajte, predragi! Recimo tako-le: Vi bi šli po mestu in nasproti bi vam prinesli v mrtvaškem sprevodu mrliča. In glej, naenkrat bi se sprevodu približal mož — resen in dostojanstven — in bi velel tem, ki bi nosili krsto, obstati. Zgodilo bi se. Potem bi rekel krsto odpreti. Tudi to bi se zgodilo, in vi bi videli v krsti človeka, resnično mrzlega, mrtvega, brez življenja. In tedaj bi oni mož zaklical: Mrlič, rečem ti: Vstani! In mrtvec bi vstal in bi živel. — Povejte, predragi, ali bi mogli v tem slučaju z gotovostjo reči: To je čudež? Jaz mislim, da brez vsakega dvoma. Zakaj videli bi dogodek na lastne oči in izprevideli bi tudi: Tega narava ne more narediti — tu je vmes božja moč! Ali ne, predragi? Vsekako, pravite, če bi sami videli. — No, kaj pa, če bi nam tak dogodek drugi sporočili? Čujte! Potem pa ne gre odrekati vere, ako so le priče verodostojne! Potem velja o čudežnem dogodku to, kar velja o vsakem zgodovinskem dogodku: Če so sporočila pristna, priče zanesljive — dogodka po pameti ne smemo tajiti! Ali presega naravne moči, ali ne — to pa včasih tudi ni težko ugotoviti. Zakaj čeprav ne poznamo vseh moči narave in ne, kaj vse premorejo te, kar jih poznamo, pa vendar od slučaja do slučaja lahko rečemo, česa naravne moči gotovo ne premorejo. Ker danes namenoma ne govorim o čudežih Kristusovih, naj navedem tu neki drug primer.

Leta 1867. si je belgijski delavec Peter de Rudder pri spravljanju nekega posekanega drevesa zlomil nogo tako, da sta se mu nekoliko pod kolenom popolnoma prelomili obe kosti — takoimenovani golenica in piščal. K temu sta se mu naredili dve veliki gnojni rani: ena tam, kjer je bila noga zlomljena, ena pa tudi na stopalu na gornji strani. Zdravniki niso vedeli, kaj početi. Hoteli bi bili nogo odrezati, toda mož ni pustil. Kosti sta bili tako docela prelomljeni, da so zlomljeni deli prosto mahedrali in je Rudder, če si je čistil rano pod kolenom, nogo tako nazaj upogibal, da so konci zlomljenih kosti izstopali. Tudi je mogel nogo tako naokrog zaviti, da je bilo stopalo s peto naprej in s prsti nazaj. Tako je bilo po pričevanju zdravnikov in drugih ljudi do aprila leta 1875. Tedaj so nesrečnega moža peljali na božjo pot k jamski kapelici Lurške Matere božje v Oostacker v Belgiji. In tam je de Rudder dne 7. aprila

1875 hipoma popolnoma ozdravel. Med molitvijo pred Lurško votlino sta se mu naenkrat zarastli obe kosti in popolnoma zacelili obe gnojni rani. Ozdravljenje so takoj konstatirali zdravniki.¹

Kaj pravijo brezverci k takemu slučaju? Dogodek je tako gotov kakor vsak drug izpričan zgodovinski dogodek. Popisan nam je v posebni knjižici, ki so jo l. 1900 izdali trije zdravniki — z vsemi podrobnostmi, z navedbo zajamčenih prič, zdravniških spričeval, s fotografičnimi posnetki. Po pameti ni mogoče reči: Ni res, to se ni zgodilo! — Kar pa tiče čudežnosti, je pa treba vprašati strokovnjake, zdravnike: Z dovoljenjem, gospodje, povejte: ali se na tak način zlomljena noga, s prelomljeno sprednjo in zadnjo kostjo, pri kateri osem let ni sledu o kaki celitvi, pač pa se pojavljajo že nekrotična znamenja, t. j. znamenja odmirajočega organizma — ali se taka noga po naravni poti zaceli v par sekundah? In dve veliki gnojni rani — ali se zacelita trenutno popolnoma po naravni poti? ...

Ne, predragi! Gotovo je, da čudež ni samo mogoč, marveč da je mogoče od slučaja do slučaja tudi spoznati in konstatirati ga: takega, ki bi se zgodil pred našimi očmi v sedanjosti — pa tudi takega, ki bi se bil zgodil pred očmi drugih v preteklosti. V prvem slučaju se glede dogodka lahko zanesemo na svoje lastne čute, v drugem na pričevanje zanesljivih prič; glede nadnaravnosti pa v obeh slučajih na zdravi človeški razum, ki — četudi ne v vsakem — a vendarle v mnogih slučajih lahko z gotovostjo pove: Tega in tega naravne sile ne premorejo — to mora biti od višje, od božje moči! —

In to zadostuj za danes! Prihodnjič bom govoril o čudežih Kristusovih. Za sklep morda le še dve tri besede! Zakaj nevera tako vihra zoper čudeže? Ali res iz ljubezni do resnice? iz skrbi, da človeštva ne prevzame praznoverje? Toda za resnico in zoper praznoverje smo mi tudi! Le ne prehitro razglašati čudežev! Le ne vse imeti precej za čudež! Tako pravimo ob izrednih dogodkih tudi mi. Počakati! Temeljito raziskati! Lahko je zmeta, lahko sleparstvo! Cerkev sama je silno previdna. Razen teh, ki so v Sv. Pismu razodeti, ne bo zlepa govorila o čudežih. Ona je pač stebler resnice in mi vsi, ki smo njeni, ljubimo predvsem resnico! — A prav v imenu resnice čudežev po drugi plati zavreči ne moremo! Brezverno grmenje proti čudežem ima svoj vir drugod — ne v ljubezni do resnice in

¹ Nilkes, o. c. str. 57 v opombi.

v bojazni pred praznoverjem. Že v uvodu sem povedal: Z enim samim čudežem je podrta vsa nevera! Zakaj če se je zgodil le en čudež, potem je pribito, da je Bog nad nami. In če je Bog nad nami, smo mi pod njim, to se pravi, da smo njegovi podložniki, dolžni častiti ga, služiti mu. Tega pa nevera noče! Noče Boga, ker mu noče služiti!

Zato pa se neverci v vprašanju čudežev obnašajo podobno kakor svojčas zvezdoznanec Libri iz Pize in drugi nasprotniki Galilejevi. Vedeli so povedati, da planet Jupiter nima in ne more imeti trabantov, mesecev, ki bi krožili okrog njega. A menda so se bali, da bi jih vendarle kje ne ugledali: nikoli niso hoteli pogledati skozi daljnogled... No, Jupiter ima zaradi tega vseeno — ne glede na male — vsaj štiri velike trabante...¹

Takih ljudi se Bog usmili! Amen.

8.

Čudeži in Čudodelnik.

II.

Predragi v Gospodu! Danes bom začel brez vsakega uvoda. Zelo moram varčevati s časom. Govoriti mi je — kakor sem zadnjič napovedal — o čudežih Kristusovih. —

* * *

Jezus je delal raznovrstne čudeže; spremenil je n. pr. vodo v vino in nasitil dvakrat na tisoče ljudi z malo kruhi in ribami; izganjal je hudobne duhove in pomiril vihar na morju; ozdravljaval samo s svojo besedo vsakovrstne bolnike, obujal mrtve in sam veličastno vstal od mrtvih. — Tako pravi nakratko Katekizem² in nekaj več o posameznih čudežih smo slišali vsi v Zgodbah Sv. Pisma. —

Toda proti čudežem Kristusovim vstajajo odločno sovražniki sv. vere. Eni taje dogodke same. Ni res, pravijo, da bi se bile te stvari kdaj zgodile! — Kako da ne? Tako, pravijo, ker evangelijem, ki nam o njih pripovedujejo, ni verjeti. Evangeliji niso zanesljive knjige. — Zakaj ne? vprašam. (Pazite! Odbijal bom sproti sovražne napade.) Zakaj bi torej evangeliji ne bili zanesljivi? — Predvsem, pravijo, zato ne, ker niso res spisani od apostolov in apostolskih učencev, marveč so pozneje podvržene knjige. — Počasi! Te trditve, predragi, naši nasprotniki nikdar ne bodo dokazali. Pač pa jim lahko dokažemo mi

¹ Nilkes, o. c. str. 45.

² Vel. Katekizem, vpr. 144.

s premnogimi in neovrgljivimi dokazi, da so evangelije res spisali apostolski možje sv. Matej, Marka, Luka in Janez v prvem stoletju. Saj je že vsebina evangelijev sama po sebi taka, da smo prisiljeni reči: Tega ni mogel pisati nihče drugi, nego možje, ki so ali sami videli ali pa od očividcev slišali to, kar so zapisali — tako živo in nazórno, tako natančno in točno so v evangelijih popisane vse podrobnosti raznih oseb, dogodkov, krajev, šeg itd. Razen tega pa imamo za apostolski izvor evangeljskih spisov ohranjena pričevanja cerkvenih pisateljev iz najstarejših časov noter do prve polovice drugega stoletja. Žal, da ne utegnem o tem obširneje govoriti! Toda pogumno rečem, da imamo toliko krepkih dokazov za to, da evangeliji niso kaki podvrženi spisi, kolikor jih ni na razpolago za nobeno drugo staro zgodovinsko knjigo, o katere poštenosti nič ne dvomimo. Z vso pravico je dejal že sv. Avguštin: Če knjige, ki jih Cerkev kot apostolske označuje in hrani — to so predvsem evangeliji — glede svojega izvora niso nad vsak dvom vzvišene, potem ni nobene knjige, katere pristnost bi nad vsak dvom vzvišena bila.¹ — Toda, pravijo nasprotniki, evangeliji so bili lahko pozneje popačeni in zlasti dogodki o čudežih dostavljeni. — Nikakor ne, predragi! Nič ni bilo nikoli v teh spisih ne dodanega, ne izpuščenega, ne premenjenega. Ni moglo biti! Zakaj evangeliji so, komaj spisani, postali takoj sveta lastnina vseh krščanskih občin, ki so jih čuvala kakor punčico svojega očesa, tako da je bilo v prvih stoletjih vsako popačenje izključeno. Pozneje pa tudi niso bili pokvarjeni. Dokaz je tu; zakaj najstarejši izvodi, ki jih imamo iz 4. stoletja, popolnoma soglašajo z evangeliji, kakor jih bremo še dandanes. — A brezverci ne odnehajo! Bodisi, pravijo, toda potem so pa evangelisti o Kristusu napisali bajke, in ne zgodovinskih dogodkov. — Ta trditev je pa še najhujše natolcevanje. Kako da bajke? Poštenjaki, kakor so bili, nas evangelisti pač niso hoteli namenoma varati. Kaj pa bi bili tudi imeli od tega?... Sami pa tudi niso mogli biti varani, da bi bili videli ali za resnične sprejeli stvari, katerih ni bilo; saj niso bili histerično bolni ljudje, saj so imeli vse svoje zdrave čute skupaj! In saj življenja in čudežnih del Jezusovih, katere so nam popisali, niso videli samo oni, marveč tudi nešteti drugi ljudje, prijatelji in sovražniki Jezusovi. Ali se ne bi bila vsa javnost takoj dvignila zoper evangeliste, če bi bili le-ti izdali o Jezusu neresnične bajke? Bajke, prijatelji! Kako naj bodo čudeži Kristusovi izmišljene bajke, če se je pa prav zaradi čudežev Kristusovih tako naglo širilo krščanstvo —; če so

¹ Prim. Fr. Xav. Brors, Die Wahrheit, II. T., str. 70.

pa apostoli in evangelisti sami šli za Kristusa — Čudodelca — v trpljenje in smrt; — če so šle v smrt zanj neštete množice sv. mučnikov! Za bajke, za laži se ne umira, o prijatelji! — Bajke! Kako naj se rodijo bajke o Kristusu komaj par let po njegovi smrti — v času, kakršen je bilo prvo stoletje krščanstva, ko je v celem rimskem cesarstvu med Judi in Grki in Rimljani cvetela najvišja kultura!... V takem času so bajke nemogoče! — Bajke! Kako bajke, če so pa priznavali čudeže Kristusove sami sovražniki Gospodovi: Kaj hočemo storiti, so dejali veliki duhovni in farizeji — ker ta človek veliko čudežev dela? (Jan. 11, 47.) In če priznava čudeže tudi judovski Talmud? In če zgodovinar Josephus Flavius imenuje Jezusa č u d o d e l n i k a in če sami poganski pisatelji prvih stoletij dogodkov tajiti ne morejo in tudi ne taje? ...¹

Ne, predragi! Po tej poti sovražniki Kristusovih čudežev ne pridejo naprej. Pristnost evangelijev zastonj izpodbijajo, njihovo nepokvarjenost zastonj napadajo, verjetnost evangelistovskih poročil zastonj sumničijo. Dela Kristusova, v evangelijih popisana, so tako dobro in bolje izpričana dejstva kakor katerikoli drugi zgodovinski dogodki; po pameti nihče ne more dvomiti, da so se res zgodila: kakor nihče pameten ne dvomi nad deli, ki jih sporoča zgodovina o Aleksandru Velikem, o Juliju Cezarju, o Napoleonu in drugih možeh, ki so na zemlji velike reči naredili ali pa tudi le velike reči podrli — kakor pravi sloveči govornik p. Roh.²

Vprašanje je zdaj le: Ali so dela Kristusova, ki jih kot zgodovinskih po pameti zavreči ni mogoče — opazili ste, da poudarjam p o p a m e t i, ker po nespameti vse lahko tajimo — ali so tedaj dela Kristusova pravi čudeži, ali niso? — In tu prihaja druga četa brezvernih modrijanov, tisti, ki dogodkov ne zanikujejo, pač pa jih hočejo razložiti brez višje moči, po naravni poti... Po naravnih potih, bi morali pravzaprav reči; zakaj na mnoge in razne načine poskušajo in se trudijo, da bi prišli do cilja. Do tistega cilja, katerega je tako grôbo izrazil s sovraštvom do krščanstva napolnjeni nemški panteist David Strauß, rekoč: Kdor hoče duhovnike (Strauß ne pravi d u h o v n i k e, ima drug izraz, ki ne spada na prižnico in ne med olikane ljudi!) — kdor hoče duhovnike pregnati iz Cerkve, ta mora prej čudež pregnati iz vere.³ — Dobro, kako torej hočejo v Jezusovih delih utajiti božjo moč? Kako jih raz-

¹ Prim. David Mark, Der christliche Glaube, str. 165—166.

² P. Peter Roh S. J., Vorträge. II. Ravensburg, Fr. Alber, 1905, str. 165.

³ Brors, o. c. str. 40.

ložiti po naravnih potih? Poglejmo! — Ob ovčji kopeli v v Betzajdi leži 38 letni bolnik — mrtvouden, da se ne more sam niti ganiti. Kristus pride, ga vidi, mu reče: Vstani! Vzemi svojo posteljo in hodi! In mož je v hipu zdrav, vstane, spravi skupaj svoje borno ležišče in gre — (Jan. 5). — V Kafarnaumu umira sin kraljevega uradnika. Jezus pride v Kano Galilejsko, kraljevi uradnik mu prihiti naproti in ga prosi, da bi šel z njim in mu ozdravil sina. Jezus odgovori: Pojdi, tvoj sin živi! In sin je bil ozdravljen isto uro. (Jan. 4.) — Gobav človek zagleda prihajajočega Gospoda in mu zakliče: Gospod, če hočeš, me lahko očistiš! In Jezus stegne svojo roko, se ga dotakne in reče: Hočem, bodi čist! In v trenutku ga zapusti gobava bolezen. (Luk. 5.) — Slep Bartimej sedi ob poti v Jeriho in prosi vbo-gajme. Sliši, da prihaja Jezus. Začne vpiti: Sin Davidov, usmili se me! Jezus mu reče: Kaj hočeš, da ti storim? Slepcev odgovori: Učenik moj, da vidim! Jezus: Pojdi, tvoja vera te je ozdravila! In slepec izpregleda in gre za njim. (Mark. 10.) — Dovolj te vrste zgledov! Katere naravne moči ozdravljajo tako, povejte, o sovražniki Kristusovi? Vi pravite, da je Kristus poznal skrite moči pri-rode. — Kako se pravi tem močem? Imenujte jih! Dokažite svojo trditev, o poniževalci Gospodovi! Kdo je Kristusu odkril te moči? Kako, da jih ni nihče drugi nikoli upo-rabljal? ... Nimate odgovora? Nimate ga! — In ali se ne zdite sami sebi smešni, če hočete vedeti, da je delalo taka čuda tisto posebno zaupanje, ki so ga bolniki imeli do Kristusa, da jih je delala zbujena živa vera, domišljija — sugestija, avtosugestija, kakor pravite. Ni mi na mislih, da bi oporekal zdravnikom veščakom, ki trdijo, da suges-tija in avtosugestija nista brez nekega gotovega vpliva pri gotovih duševno-nervoznih boleznih. — Toda če sem gluh ali slep ali mutast ali poln gob in ulés na telesu, zastoj je: nobeno prigovarjanje zdravnikovo, nobena zbujena vera, nobena samodomišljija — ne sugestija, ne avtosugestija me ne bodo ozdravile! Le kar poskušajte, gos-podje zdravniki, in vi neozdravljivo bolni siromaki, le poskušajte s temi cenenimi zdravili! Prigovarjajte, zdrav-niki, slepcem, naj izpregledujejo, sugerirajte hromim, naj hodijo — in vi bolniki z zevajočimi ranami na telesu, do-mišljuje si prav živo, da ste takorekoč popolnoma zdravi in zaceljeni; vi gluhi, prigovarjajte sami sebi, da morate preslišati; vi mutasti, sugerirajte si, da morate izpregovo-riti... videli boste, če pojde!... Šale, neumestne norčije so to — in ne resnobna govorica! — In kaj hočejo brezverni nasprotniki Kristusovi z magnetizmom in spiritizmom? Kdaj so bili pojavi le-teh — kolikor jih je sploh ugotoviti mo-goče — le oddaleč podobni delom Kristusovim? Kdaj so

magnetične in spiritistične moči odkrito, dostojanstveno in dobrotljivo ozdravljale bolnike vseh vrst? neozdravljive bolnike? celo oddaljene bolnike? ozdravljale hipno? In kaj — ali naj razložimo s spiritizmom in magnetizmom, s sugestijo in avtosugestijo tudi čudežna dela na mrtvi prirodi: spremenjenje vode v vino? hipno pomirjenje morskega viharja? hojo po vodi kakor po suhem? pomnoženje kruha, da se nasiti 5000 lačnih ljudi in še celi koši kruha ostanejo? Kje so moči — razen božjih — ki bi take reči dovrševale? — A kaj pa še le, ko pride Kristus v Najm in neso mrtvega mladeniča, sina-edinca matere-vdove, in se Gospod približa nosilcem, jim veli obstati in zakliče: Mladenič, rečem ti: Vstani! — in mladenič vstane in živi! (Luk. 7.) — Ali ko pride v hišo Jairovo in prime za roko njegovo mrtvo hčer in jo obudi v življenje? (Mark. 5.) — Ali ko ga spremijo h grobu prijatelja Lazarja, ki že štiri dni trohni v grobu, in zapove: Odvalite kamen! in zakliče z velikim glasom: Lazar, pridi ven! — in se Lazar živ prikaže iz groba? (Jan. 11.) ... Kako se je vse to zgodilo? Vstanite, napadalci Kristusovi! Jasno govorite! Nič ne jecljajte. Kaj — ali slišim prav? Vi imate pogum govoriti, da so bili to le navidez mrtvi ljudje, in Kristus, da je le tako delal, kakor da jih je k življenju obudil? ... O sramota! o grdobija! Tu se pač izpolnjuje, kar pravi psalmist: Lažnive priče so se vzdignile zoper mene — in hudobija je sama sebi lagala! (Ps. 21, 12.) Predvsem: Kako naj bi bil Kristus vedel, da so to navidez mrtvi in da se bodo prebudili prav tisti hip? In potem — strašna je misel —: po vašem bi Kristus vedoma slepil ljudstvo, vedoma lažnivo izjavil poslancem Janezovim, da on obuja mrtve? ... (Luk. 7.) Bil bi lažnik in goljufiv zavajalec ljudstva? ... Ali si upate to reči? Vi, ki na drugih mestih svojih spisov ne morete drugače, nego da slavite Gospoda kot najboljšega in najmodrejšega človeških otrok, kot najvzvišenejši vzor človečanstva — tako čistega in resničnega, kakor nihče pred njim, in nihče za njim...¹ Ah zares, lagala je hudobija človeška — sama sebi je lagala!

Predragi! O čudežu Jezusovega lastnega vstajenja od mrtvih bom govoril ob svojem času posebej. Ni mogoče vse naenkrat. Še tako sem moral danes tvarino hudo stisniti in se omejiti le na nekatere glavne stavke. Vendar upam, da sem vam pokazal, da stoje čudeži Kristusovi trdno proti vsemu, s čimer bi jih hoteli podreti tisti, ki bi hoteli Kristusa oropati njegovega božanstva. Da, za to jim

¹ Prim. Brors, o. c. str. 97.

gre! V Kristusu bi navsezadnje še pustili plemenitega človeka, velikega modrijana, vzvišenega ljubitelja ljudstva — in kar še takega hočete — samo Boga ne! Boga pa nevera noče — ne nevidnega v nebesih, ne v človeškem mesu vidnega na zemlji! Sled Boga bi hotela zabrisati na zemlji. Eradamus eum de terra viventium! Iztrebimo ga iz dežele živih, da njegovo ime ne bo več v spominu! (Jer. 11, 19.)

Toda zastoj se trudijo! Kristus je prav s svojimi čudeži dokazal, da je Sin božji in pravi Bog. Sam se je skliceval na nje, ko je jasno in določno izpovedaval svoje božanstvo. — Ako ne delam del svojega Očeta, mi nikar ne verjemite; ako jih pa delam in ako meni nočete verjeti, verjemite delom — je dejal nevernim Judom. (Jan. 10, 37—38.) In čudeži, božja dela, ne morejo potrjevati drugega nego resnico. Zato: Resnično, ta je Sin božji...! (Mat. 27, 54.)

Pa tudi način sam, kako je Jezus čudeže delal, pričuje o njegovem božanstvu. Zapovedoval je naravi ne kakor tak, ki ima od Boga moč, marveč kakor tak, ki ima božjo moč sam v sebi. Mladenič, rečem ti: Vstani! (Luk. 7, 14.) Hočem, bodi očiščen! (Mat. 8, 3.) Kakor Oče mrtve obuja in oživlja, tako tudi Sin oživlja katere hoče, pravi sam pri sv. Janezu. (Jan. 5, 21.) Moč je izhajala iz njega in je vse ozdravljala — pravi sv. Luka. (Luk. 6, 14.) Moč njemu lastna, njemu bistvena. To pa je moč Gospodarja, oblast Sina v hiši svoji — kakor pravi apostol do Hebrejcev (III. 6)¹ — Sina, ki je pravi Bog od pravega Boga. Amen.

Štiriindvajseta nedelja po binkoštih.²

O večnem trpljenju v pekl.

Prvi dan tega meseca smo radovedni zrlji tja gori, kjer izvoljenci božji uživajo večno plačilo. Precej naslednji dan smo gledali žalostno stanje vernih duš v vicah, kaj pa naj storimo danes, ko smo slišali priliko o dobrem semenu? Ali ni nad vse umestno, da obrnemo svoj pogled tudi na oni strašni kraj, ki je pripravljen vsem dušam, ki se v grehu in hudobiji s sveta ločijo? Če nas namreč premissljevanje nebeškega veselja navdaja s hrepenenjem po nebesih, če nas premissljevanje trpljenja v vicah navdaja

¹ Prim L. Billot, De Verbo incarnato. Edit. altera. Romae. Polyglotta 1895. Str. 409.

² V ljubljanski škofiji, kjer se obhaja danes praznik zahvale, morajo pridigarji tudi opominjati ljudstvo k dolžni zahvali za poljske prideleke.

s sočutjem do vernih tuš v vicah, tedaj nas mora premišljevanje večnih kazni v peklu navdati z zveličavnim strahom in trdnim sklepom, vse storiti, da se rešimo večnega pogubljenja. Te kazni v peklu nam kliče v spomin tudi današnji sv. evangelij o dobrem semenu. Besede hišnega gospodarja: »Poberite najprej ljuljko in jo povežite v snope, da se sežge, pšenico pa spravite v mojo žitnico« (Mat. 13, 30), označujejo jasno žalostno usodo, ki čaka v peklu vse grešnike. Da se sežge, večni ogenj, pekel, res strašne besede. Pa malo resnic naše vere ima toliko nasprotnikov kakor resnica, da grešnike čaka večni ogenj. Če se govori o peklu, marsikdo maja z glavo, češ, Bog ve, če je res tako ali ne; če je res pekel, tako hudo vroče znabiti tam le ni, kakor se navadno opisuje. Kaj je s peklom, je za nas vsakega važna zádeva, katere ne moremo kar tako prezreti. Zato se hočemo danes pri tem predmetu nekoliko pomuditi. Najprej vam hočem odgovoriti na nekatere ugovore nasprotnikov te resnice, nato vam pa hočem govoriti o večnem trpljenju.

I. Nasprotniki krščanstva so si veliko prizadevali, da bi uničili v človeških srcih vero v večno pogubljenje. Pa to njihovo prizadevanje, hvala Bogu, jim ni rodilo onih sadov, katerih so si želeli. Zakaj uničiti vero v resnico, katero verujejo tudi paganski narodi, je zelo težko, dà, nemogoče. Vera v večno trpljenje je takorekoč človeku prirojena. Zato se te vere niso mogli otresti niti največji brezverci. Znani bogokletnež Voltaire je pisal nekemu prijatelju, ki se je ponašal, da lahko dokaže, da ni pekla: »Zares, presrečen si; jaz do tega še nisem prišel.« To bi se reklo z drugimi besedami: vse tajim, ničesar ne priznavam, kar uči katoliška Cerkev, pekla pa vendar ne morem tajiti.

Tudi v sedanjem času se dobijo ljudje, ki v svoji zaslepljenosti tajijo to resnico, seveda edino zaradi tega, da bi lažje v svojih hudobijah brez strahu živeli. Prepričan sem, da vi verujete v večne kazni v peklu. Toda večkrat pridete v sedanjih brezverskih časih v dotiko z ljudmi, ki tajijo, kar uči katoliška Cerkev o večnem pogubljenju. Da bodete znali in mogli zavriniti one, ki zaničljivo govorijo o večnih kaznih, vam hočem danes navesti najpoglavitnejše ugovore proti peklu.

Pekel, tako se dandanes govori in piše, so si izmislili duhovniki, da strašijo z njim neuko ljudstvo in si ga delajo uslužnega za svoje nečedne politične namene. Koliko je resnice na takem govorjenju? Dragi! Ljudje so bili prepričani o peklu, preden so sploh bili katoliški duhovniki. N. pr. stari Grki in Rimci, ki so verovali v neumrljivost

človeške duše, so tudi priznavali, da čaka po smrti hudobne vse druga usoda kakor pravične. Verovali so, da dobre čaka elizij, kraj veselja, hudobne pa tartar, kraj trpljenja. Naš Zveličar torej v tem oziru ni nič novega učil, temveč je le potrdil in pojasnil resnico, katero so pogani že pred njim verovali.

Včasih se tudi sliši, da ni hudobnega duha. Res čudno. Ni hudobnega duha in že na tem svetu vidimo lahko včasih prave satane v človeški podobi, ki se po svojih hudobijah kaj malo razlikujejo od pravih satanov. Če bi samo zaradi tega ne bilo satana, ker ga nihče ne vidi, potem bi tudi Boga ne bilo, bi ne bilo človeške duše, bi tudi ne bilo človeške pameti, ker je nihče ne vidi. Zares, kdor taji satana, taji sploh vse, kar je Bog razodel. Zakaj v razodetju božjem je povsod, od začetka do konca vedno govoric o hudobnem duhu, našem sovražniku.

Sliši se tudi ta-le ugovor: Bog je neskončno dobrotljiv, vsled tega ne more pogubiti človeka. Res, Bog je neskončno dobrotljiv, zato pa tudi nikogar ne pogubi, ampak grešnik sam sebe pahne v večni ogenj. Človek namreč dobro ve, da greh rodi kazen, čednost pa plačilo. Če se pa človek kljub temu sam odloči za greh, zaničuje pa krepost, se pač ne more pritoževati, češ, Bog me je pogubil. Bog je le pravičen plačnik, ki vsakemu da, kar si zasluži. Pravičnemu da plačilo, grešniku kazen. Ako bi tega ne storil, ne bi bil pravičen.

Dalje se mnogokrat tudi ugovarja: pa kazni v peklu ne morejo biti večne. Zakaj neki ne? Res čudno. Večno plačilo vsak rad prizna in bi ga tudi rad užival, a večne kazni marsikomu ne gredo v glavo. Kdor je pa za večno plačilo, večna nebesa, mora dosledno biti tudi za večne kazni, sicer ni pravice. Če Bog pravične večno plačuje, mora tudi hudobne večno kaznovati. Zakaj ko bi hudobni le nekaj, če tudi mnogo let trpeli peklenške muke, potem bi pa bili rešeni trpljenja in sprejeti v nebo, prejeli bi s tem isto plačilo kakor pravični. To pa ne more biti. Potemtakem bi namreč med čednostjo in hudobijo ne bilo nobene razlike in bilo bi vse eno, kako kdo živi.

Kako zaslepljen je pač mnogokrat človek! Najprej zaničuje Boga ter drzno prestopa njegovo sv. postavo. Če se mu pa potem Bog pokaže razžaljenega, če ga hoče za to predrznost in hudobijo kaznovati, potem si misli človek: Bog, kako moreš biti tako krivičen in neusmiljen! Predragi! Kako bi se pač ljudje vedli do Boga, kako bi z njim ravnali, ko bi ne bilo pekla, ko že sedaj, ne meneči se za večne kazni, ki jih čakajo, Boga tako silno, silno žalijo. Če torej nočete trpeti večnih kazni, varujte se greha. Kdor pa hoče greh, moral bo sprejeti tudi kazni greha. Neskesanega

grešnika čakajo gotovo večne muke, kazni. A kakšne so te kazni? Oglejmo si jih!

II. Pogubljeni so na vekomaj izključeni iz nebes in nikdar ne bodo gledali obličja božjega. To je največja nesreča, ki more človeka zadeti, dasi človek tega ne zopade, dokler živi na zemlji. Ker človek tukaj na zemlji vidi le pozemeljske reči, imajo one nanj večji vpliv nego nevidne, nadnaravne. Prevzamejo ga tako, da pozabi na Boga, na edino in najvišje dobro, dasi človek v največji zemeljski sreči brez Boga nikdar ne more biti prav srečen in iz srca zadovoljen. Kakor hitro pa stopi duša čez prag večnosti, odvzeto jej je vse, kar jo je na tem svetu razveseljevalo ali vsaj motilo, tako da ni mogla v Bogu iskati svojega blagra. Vrh tega pa duša pri vstopu v večnost prvič spozna ničevost vsega posvetnega. Polasti se je neizrekljiva praznota, zapuščenost in čustvo strašne nesreče. Sedaj še le duša popolnoma spozna, da je Bog, po čigar podobi je ustvarjena, res njena edina blaginja, njen namen, njeno počivališče in vsa njena blaženost. Rada bi se dvignila ter vzletela k tej sreči. Toliko je njeno hrepenenje po zedinjenju z Bogom. Podobna je Mozesu, ko mu je Bog govoril: »Videl boš pred seboj deželo, katero bom dal Izraelovim otrokom, vanjo pa ne pojdeš.« (IV. Moz. 32, 52.) Duša vidi, da je zavržena izpred obličja božjega, da ga nikdar ne bo gledala. Kakor velikanski gorski velikani jo teži prokletstvo božje in večna nesreča. Ko je Ezav zvedel, da mu je brat Jakob vzel očetov blagoslov, »je zarjovel z velikim glasom«. (I. Moz. 27, 34.) Kristjan, poslušaj, kako vpijejo pogubljene duše: »Torej nikdar, o Bog, ne bom zrla v tvoje presv. obličje! Nikoli se ne bom radovala pri tvojem prestolu v družbi angelov in svetnikov! Nikoli ne bom poskusila in uživala nebeškega miru. Nikdar več naj ne vidim očeta, matere, bratov, sestre, sorodnikov, ki so mi bili na zemlji tolikanj dragi in ljubi. O, jaz nesrečnica! Zakaj, o Bog, me popolnoma ne pokončaš, da bi mi ne bilo treba trpeti na veke? Oh, strašna večnost! Bila sem nekaj nedolžna, takrat sem upala priti v nebesa, veselila sem se nebeške blaženosti in ljubila sem te, o Bog! Oh, zakaj nisem ostala nedolžna? Sedaj sem zapuščena, zavržena, zgubljena, in sicer zgubljena po lastni krivdi. O nesrečni napuh, nesrečna lakomnost, nesrečna pijanost, proklet vsak greh, ki me je v tako nesrečo pahnil! O, da sem ubogala svoje starše, ubogala dušne pastirje, ki so me tolikrat svarili ter opominjali! Tako zdihuje zavržena duša in bo zdihovala na veke.

A pogubljene muči tudi najsilneje peklenski ogenj, vedno pekoča vest in groza, neutolažljiva žalost in obupnost. Jezus sam pravi: »Njihov črv ne umrje in njihov

ogenj ne ugasne.« (Mark. 9, 43.) Ta črv je njihova pekoča vest, ki jih vedno zbada. Poslušajmo, kako zdihuje hudobni kralj Antijoh na smrtni postelji: »Spanje je zbežalo od mojih oči, in sem omagal, in srce mi je upadlo od skrbi. In rekel sem v svojem srcu: v koliko stisko sem prišel in v kolike valove žalosti, v kateri sem sedaj jaz, ki sem bil vesel in ljubljen v svoji mogočnosti! Sedaj se spominjam hudega, kar sem storil v Jeruzalemu . . . Spoznam tedaj, da me je zavoljo tega zadela ta nadloga; in glej, od velike žalosti jemljem konec v tuji deželi.« (I. Mak. 6, 11—13.) Tako se spominja, dragi kristjani, tudi pogubljena duša preteklih dni in storjenih grehov. Pri tem sama priznava: moje trpljenje je šiba pravične jeze božje. Ta zavest jo vedno grize in nihče ji ne more zbrisati iz njenega spomina: tega trpljenja sem si sama kriva. Ali ni že to huda kazen?

Med vsemi bolečinami so najhujše, najbolj občutljive one, katere povzročajo ogenj. Kako bo žgal še le peklenki ogenj, katerega je vsegamogočni Bog ustvaril edino za to, da more grešnike po pravici kaznovati. Bog je neskončen v vsakem oziru. Neskončen je v svoji ljubezni, pa tudi neskončen v svoji pravičnosti. Kdor zaničuje neskončno ljubezen, mora občutiti neskončno pravičnost. Večni ogenj je pripravljen po besedi Gospodovi hudobnemu duhu in njegovim angelom, hudobni duhovi so torej tovariši pogubljenih duš in obenem tudi njihovi rablji. Srditost hudobnih duhov je pa nepopisna. A vso to svojo jezo razlivajo hudobni duhovi na pogubljene duše. Hudobni duhovi preklinjajo Boga, preklinjajo se med seboj, a preklinjajo tudi pogubljene duše. Strašen je pekel, dragi moji, zaradi zgube Boga, strašen tudi radi trpljenja samega, a najstrašnejši radi tega, ker je v peklju oboje — večno.

Zveličaven je spomin na večnost sploh. A pretresljiv je na večno pogubljenje, kakor smo se prepričali. Če je že pa sam spomin na večno trpljenje pretresljiv, kakšno mora še le biti to trpljenje samo! Umevno je, da je za vsakega kristjana premišljevanje večnega trpljenja silno koristno in celo potrebno, zlasti v sedanjem času, ko se greh množi in širi enako okuženemu zraku ob času kuge. Premišljevanje večnega trpljenja naj nas dovede do tega, da bomo s strahom in trepetom delali za zveličanje. Varujmo se torej vsaj smrtnih grehov, storjene pa obžalujmo ter delajmo vreden sad pokore, dokler je čas, da bomo ob dnevu sodbe rešeni največje nesreče; nesrečne večnosti! Amen.

P. Dionizij Dušej.

Petindvajseta nedelja po binkoštih.

Pred odločitvijo.

I.

Jozue, Izraela veliki vodnik, ki se je pred njim razdelila v dva dela Jordana voda, ki se je pred njim nagnilo Jerihe zidovje in se zrušilo z velikanskim prahom in hruščem, na čigar migljaj je solnce obstalo, ki je potolkel neverska ljudstva, ki je izvojeval Kano in jo storil za dediščino svojemu ljudstvu, ta junaški Jozue je stal ob robu svojega slavnega življenja. Z gotovimi znaki se je bližala ura njegove smrti. Zadnji pot je še zbral v sihemskem svetišču okrog sebe Izraela, zbral starešine in kneze, veljake in prvake, učitelje in ljudstvo, da jim zakliče svoje poslednje slovo, da jim poda zadnje opomine, da jih ojunači k zvestobi do Gospoda Boga. Svoje slovo konča s srčnimi besedami: »Bojte se Gospoda in mu služite s popolnim in prav resničnim srcem... , ako se vam pa hudo zdi Gospodu služiti, vam je na izbero dano: izvolite si danes, kar vam dopade, komur ste dolžni sebosno služiti... , jaz pa in moja hiša bomo Gospodu služili!« (Joz. 24. 14. sl.) In ljudstvo je enoglasno odgovorilo: »Tega ne, da bi Gospoda zapustili in služili drugim bogovom. Gospod, naš Bog, sam je izpeljal nas in naše očete iz egiptovske dežele, iz hiše sužnosti, in je delal pred našimi očmi velika znamenja in nas je varoval na vsem potu, ki smo po njem hodili, in med vsemi narodi, ki smo skozi potovali... Torej bomo služili Gospodu, ker je on naš Bog!« (Joz. 24. 16. sl.)

Verni poslušalci, dragi možje! To je bila odločilna volitev, pred katero je Jozue postavil svoje ljudstvo, da se odloči ali za Boga, svojega Gospoda, ali proti njemu. Ljudstvo pa se je odločilo za svojega Boga, tako da je Jozue konstatiral izid volitve, rekoč: »Vi ste priča, da ste si sami izvolili Gospoda, da mu služite!« In ljudstvo je odgovorilo: »Priče smo « In njihov vodnik zakliče: »Tedaj odpravite tuje bogove izmed sebe in uklonite svoja srca Gospodu, Izraelovemu Bogu!« In ljudstvo je reklo Jozuetu: »Gospodu, svojemu Bogu, bomo služili in pokorni bomo njegovim zapovedim!« (Joz. 24. 22. sl.)

Tudi krščansko ljudstvo, zlasti krščanski možje, ti stebri in voditelji človeške in krščanske družbe, so često postavljeni pred tako odločilno volitev, da se odločijo ali za Boga ali pa proti njemu. Pred ta veliki »Ali-ali« ste postavljeni letos prvokrat v svoji novi državi, ko se bodo

polagali temelji vaše in vaših otrok srečne časne in morda tudi večne bodočnosti z volitvami. Potrebno je, da ste v tej odločilni zadevi dobro poučeni, zakaj svoj in javni blagor boste odločevali. Zato danes položim pred vas nekaj načel, ki se naj po njih ravna vsak kristjan, ko pride tako važen trenutek. Ne bom govoril o politiki, govoril bom samo o vaših krščanskih dolžnostih, ki vam jih nalaga sveta vera. Volitve so velikanskega pomena, zato imate do njih svoje dolžnosti, o tem danes in prihodnjo nedeljo!

Verniki! Cerkev in država sta dve družbi, obstoječi po božji volji. Bog je človeka ustvaril kot družabno bitje, ki ne more živeti in napredovati sam zase, ampak je navezan na družbo, ki v nji vsi člani delajo drug za drugega. Premnogo je namreč življenjskih potreb, ki si jih posamezen človek ne more sam oskrbeti, ampak jih more le večja človeška družba, zato so se ljudje zbrali v države pod svojim poglavarjem, v katerih skupno državljani skrbe za svoj časni blagor in prospeh. — Človek pa ima tudi svoj večni namen; zato je Kristus Gospod postavil svojo cerkev in ji dal svoje zapovedi, svoj nauk in svete zakramente, po katerih naj bi verniki dosegali tudi svoj večni namen. Kristjani smo člani države in cerkve, in obe družbi sta nam potrebni.

Cerkev in država bi se morale druga drugo podpirati in pospeševati namen druge. Cerkev vrši v polnem obsegu to svojo dolžnost. Ona uči, da je vladarjeva krona obsevana od božje oblasti, in morajo torej državljani zvesto izpolnjevati svoje dolžnosti do postavne oblasti; zakaj vsaka pravična oblast je od Boga. Jezus Kristus je celo krivičnemu sodniku Pilatu priznal, da je njegova oblast od Boga. Ko ga je namreč Pilat vprašal: »Ne veš, da imam oblast te križati in imam oblast te izpustiti?« mu je Jezus priznal: »Ne imel bi nobene oblasti do mene, ko bi ti ne bilo odzgoraj dano!« (Jan. 19. 10. sl.) Vsaka oblast na svetu je torej nekak odsev božje oblasti. — Ravno iz tega vzroka pa Cerkev uči, da moramo to oblast spoštovati in se ji pokoriti, kakor pravi sv. Pavel: »Vsak človek bodi višji oblasti podložen; ni namreč oblasti od drugod, kakor od Boga; katere pa so, so od Boga postavljene. Kdor se tedaj oblasti ustavlja, se božji volji ustavlja. Kateri pa se ustavljajo, sami sebi pogubljenje nakopavajo.« (Rimlj. 13. 1. sl.)

Oblast je torej po nauku božjem, ki ga zvesto čuva sveta Cerkev, od Boga; je pa vseeno, kdo nosi to oblast. Vladar je lahko postavljen tudi od ljudstva, a oblast je

prejel od Boga samega. Vladarsko žezlo je težko, zato so podložniki dolžni za svoje vladarje moliti, da bi vladali podložnike modro po božji volji, kakor veli sv. Pavel: »Prosim vas torej pred vsemi rečmi, da naj se opravljajo prošnje, molitve, priporočanja in zahvaljevanja za vse ljudi, za kralje in vse oblastnike, da bi mirno in pokojno živeli v vsi pobožnosti in čistosti. Zakaj to je dobro in dopadljivo pred Bogom, našim Zveličarjem.« (I. Tim. 2. 1. sl.) Vidite, verniki, kako Cerkev s svojim božjim naukom, ki ostane večno v veljavi, podpira in utrjuje posvetne prestole!

Dober vladar je za ljudstvo velika dobrota božja. In dokler so njegove zapovedi in postave v soglasju z božjimi zapovedmi, smo jih dolžni izpolnjevati, kakor nas opominja apostol: »To je dobro in dopadljivo pred Bogom, našim Zveličarjem!« Kakor hitro pa so njegove postave v nasprotju z božjo voljo ali pa so naravnost Bogu sovražne in torej tudi ljudem škodljive, jih ne smemo izpolnjevati, kakor nas zopet apostol opominja: »Boga je treba bolj slušati kakor ljudi!« (Dej. ap. 5. 29.) Takim brezbožnim vladarjem že knjiga modrosti kliče v spomin: »Če niste kot oskrbniki njegovega kraljestva prav sodili, postave pravice ne izpolnjevali in po volji božji ne ravnali, bo strahovito in nanagloma nad vas prišel; ker silno ostra sodba se godi njim, ki so predpostavljani. Zakaj nizkemu se izkaže usmiljenje, mogočni pa bodo močno kaznovani.« (Modr. 6. 5. sl.) Oblastniki morajo vedeti, da jih podložniki spoštujejo le zavoljo Boga; zato od Boga podeljene oblasti ne smejo zlorabiti, ne v časno ne v večno škodo podložnikov. Sv. Gregor Veliki jim govori: »Oblastniki često zahtevajo od podložnikov strah, ki jim ne gre, in nočejo biti češčeni zavoljo Gospoda, ampak namesto Gospoda!«

Včasih je imel vladar sam vso to oblast v svojih rokah in je bil sam odgovoren pred Bogom za to, kako je to oblast rabil podložnikom v blagor ali pa v časno in večno škodo. Danes pa navadno nimajo vse oblasti vladarji, ampak so jo deloma izročili ljudstvu samemu v roke, kar so storili bolj ali manj prostovoljno. V takih državah ljudstvo voli svoje poslance, ki tvorijo zbornice in delajo z vladarjem vred postave in ljudstvo vladajo. Ti so sicer izvoljeni od ljudstva, toda oblast, ki jo delijo z vladarjem, je od Boga, in zato so odgovorni pred Bogom, kako se poslužujejo te oblasti. Gorje njim, ako svojo oblast zlorabijo in delajo postave, ki niso v soglasju z božjimi postavami, ki so Bogu in Cerkvi sovražne in nasprotne, ki ovirajo državljane v hrepenenju po večnem cilju, ki so brezverne!

Takih držav in oblastnikov pa je dandanes mnogo po svetu. So države, ki so se pod blagoslovom krščanstva razvile do polnega cveta, da potem s hudobno roko vihtijo meč zoper vse sveto. So države, katerih brezbožni najemniki kujejo težke verige, da vanje vklenejo znaniteljico prostosti, preganjalko greha in zlobe, sveto Cerkev. So države, ki pozabljajo na dobrote in ljubezen nežne matere svete Cerkve ter skušajo zasaditi meč v njeno skrbno srce. So države, ki so nekoč ustanovitelju svete Cerkve klicale hosana, danes pa za njegovo nevesto nimajo druge sodbe kot ono, ki se zavija v besede: *Ecrasez l'infâme! Doli z nesramnico!* In tega so krivi oblastniki in postave, ki so jih skovali Bogu in Cerkvi sovražni poslanca.

So namreč mnoge zadeve, ki se dotikajo države in Cerkve obenem, časnega in večnega blagra podložnikov. Zato morata te zadeve urejevati Cerkev in država med seboj v soglasju in predvsem v soglasju z božjo voljo in postavo. — Taka zadeva je predvsem šola, ki nadaljuje delo vzgoje, ki so jo starši začeli v domači hiši. Otroci krščanskih staršev morajo imeti tudi krščansko vzgojo; in država bi morala gledati na to, da s svojimi postavami uredi šolski pouk tako, da bo v soglasju z božjo voljo, da bo prepojen s krščanskim duhom, z onim duhom, ki ga je prinesel na svet največji vzgojitelj in ljubitelj otrok, Jezus Kristus, ki je nekoč dejal: »Pustite male k meni in nikar jim ne branite!« Pot k Bogu pa kaže sveta Cerkev, zato mora imeti ona poglavitno besedo pri ureditvi šolskega pouka. Ako pa se delajo v državi postave, ki odrivajo Cerkev od šole in vzgoje, ki ovirajo verski pouk, ki mečejo križ iz šol, ki sploh nasprotujejo krščanstvu, potem so te postave grešne, brezbožne, in za pravega kristjana neobvezne. Kdo pa ne ve, da so se že tudi pri nas pojavljali enaki poskusi, da se vpeljejo proticerkvene postave v šolah?

Druga stvar, ki zadeva Cerkev in državo, pa je zakon. Vsi veste, da se z zakonom urejujejo časne zadeve, premoženje, blagostanje družine; vsi pa tudi veste, da je krščanski zakon zakrament, ki je last svete Cerkve, in ima samo ona pravico določevati tozadevne postave in soditi o veljavnosti in neveljavnosti zakona, saj zakramenti niso in nikdar ne morejo biti državna last. Zakon pa je po božji volji nerazvezljiv, kakor je Kristus sam odgovoril farizejem, ki so ga vprašali: »Ali je dovoljeno možu ločiti se od svoje žene zavoljo česarkoli?« On pa je dejal: »Ali niste brali, da, kateri je od začetka ustvaril človeka, je ustvaril moža in ženo in je rekel: Zavoljotega bo človek očeta in mater zapustil in se bo svoje žene

držal... Kar je torej Bog združil, naj človek ne loči!« (Mat. 19. 3. sl.) Kam bi prišla družina, kam žena, kam vzgoja otrok, kam človeška družba, ako bi se mož poljubno ločil od svoje žene, kadar bi hotel? To bi moralo dovesti do propada človeške družbe.

In vendar je na svetu premnogo veri sovražnih ljudi, ki hočejo zakon oropati zakramentalnega značaja, hočejo samo civilni zakon, hočejo, naj je zakon samo svetna pogodba med možem in ženo, sklenjena pred posvetno oblastjo, pogodba, ki se lahko razdere, kadar se mož svoje žene naveliča. Ali niso to poganski poskusi, ali ni to rop na božjih pravicah? Saj je vendar krščanski zakon Kristusov zakrament! Pa poslanci delajo in razne države potrjujejo postave, ki razdirajo to božjo ustanovo, v obraz bijejo veri in se rogajo Bogu! Vsak kristjan pa ve, da so take postave neveljavne in grešne, in jih po svoji vesti noben kristjan ne sme izpolnjevati! Naj urejuje država časne in premoženjske razmere zakona, a o zakonu kot zakramentu ima pravico govoriti in odločevati samo Bog in njegova Cerkev!

Kdo izmed vas pa ne ve, da so države in poslanci, ki so Bogu in veri sovražni delali postave, ki so naravnost preganjale Cerkev in vero, zapirale hiše božje, prepovedovale prosto službo božjo, ropale cerkveno imetje, ovirale cerkvene procesije, motile javna sveta obhajila? Komu je neznana polpretekla francoska zgodovina, ki ima vse naštete grehe na vesti, in postava laška, ki prepoveduje duhovniku prestopiti šolski prag in učiti krščanski nauk nežno mladino? Verniki, ali ni to greh pred Bogom, smrtni greh? Vprašam vas prav resno: Ali more še nadalje na takih državah počivati blagodejni božji blagoslov? Ali ne bo marveč nad njimi govoril Gospod besede, ki jo je nekoč govoril nad Babilonom: »Curavimus Babylonem, et non est sanata; derelinquamus eam? Ozdraviti smo hoteli Babilon, pa se ni dal ozdraviti; zapustimo ga!« (Jer. 51. 9.) Gorje takim, Bogu sovražnim državam, ako Gospod nad njimi izreče svojo sodbo! Zakaj strašne so njegove besede: »Ostrite puščice, napolnite tule; zoper Babilon gre Gospodova misel, da ga pokonča, ker Gospodovo maščevanje je maščevanje zavoljo njegovega templja!« (Jer. 51. 11.) Gorje državam, ako jih Zveličar zapusti s svojo milostjo! Vse to pa se zgodi, ako verni kristjani niso o pravem času čuječi.

Verniki! Še enkrat vprašam, ali niso take Bogu in veri sovražne postave smrtni greh? In kdo je kriv tega greha in gorja, ki iz njega izvira? Vsi boste rekli: Poslanci, ki so take postave sklenili! Prav ste odgovorili. Tem

ljudem velja beseda Modrosti: »Če niste prav sodili, postavte pravice ne izpolnjevali in po volji božji ne ravnali, bo strahovito in nanagloma nad vas prišel.« (Modr. 6. 5.) Ali pa ti nisi nič kriv, ti, ki si te brezverne ljudi volil za poslance, dasi ti je bilo znano njihovo protiversko mišljenje in njihova sovražnost napram Bogu in Cerkvi? Vsega zla si tudi ti sokriv, in gori navedena beseda Modrosti velja tudi tebi! Kaj je torej tvoja dolžnost pri volitvi, ti povem prihodnjo nedeljo; že danes pa ti rečem: Ali-Ali! Ali za Boga in Cerkev, ali proti Bogu in Cerkvi, druge poti ni. Kot verni kristjani pa recimo, kakor je izraelsko ljudstvo obljubilo Jozuetu ob koncu njegovega življenja: »Gospodu, svojemu Bogu, bomo služili in pokorni bomo njegovim zapovedim!« Amen.

Dekan Anton Skubic.

Poslednja nedelja po binkoštih.

Pred odločitvijo.

II.

Verniki! Zanimiv dogodek bremo v tretji knjigi Kraljev iz življenja preroka Elija. Na gori Karmelski je zbral kralj Ahab vse izraelsko ljudstvo. Gora je bila vsa polna Izraelcev. Ljudstvo je molilo svojega malika Baala. Elija, prerok Gospodov, ki je ostal še zvest svojemu Bogu, stopi pred to zapeljano ljudstvo in krepko zakliče: »Kako dolgo omahujete na dve strani? Če je Gospod Bog, hodite za njim; če je pa Baal, hodite za onim. Jaz sam sem ostal prerok Gospodov, prerokov Baalovih pa je 450 mož. Naj se nam dasta dva vola, in oni naj si izberejo enega vola ter naj ga razsekajo na kose in položijo na drva, ognja pa naj ne podtikajo; in jaz bom pripravil drugega vola in položil na drva, ognja pa ne bom podtikal. Kličite imena svojih bogov, in jaz bom klical ime svojega Gospoda; in bog, kateri bo poslal ogenj, on bodi Bog.« In odgovorilo je vse ljudstvo: »Prav dober je predlog!« Vsak je torej položil svoj dar na oltar, in Elija ga je vrhtega še polil z dvanajstimi vrči vode, tako da so bila drva in dar mokra. Zastonj so potem Baalovi preroki od jutra do večera klicali in prosili svojega malika, ognja ni bilo. Tudi Elija prosi svojega Boga, naj pošlje ogenj na njegov dar in pokaže da je on pravi Bog. In glejte, pred očmi vseh pade ogenj iz neba in požge dar, les, kamenje in prah in vodo okrog oltarja. Ko ljudstvo to vidi, jame na ves glas vpiti:

»Gospod sam je Bog, Gospod sam je Bog!« (III. Kralj 18. 21. sl.) Tako si je Izrael zopet izvolil Gospoda za svojega Boga. Pač preimenitna volitev!

Zadnjič sem vam pokazal, kako je tudi za nas volitev imenitna zadeva; danes pa vam pokažem, kakšne dolžnosti imamo mi kristjani pri volitvah. Vsem, ki omahujejo, bi govoril s prerokom Elijem: »Kako dolgo omahujete na dve strani? Če je Gospod Bog, hodite za njim; če je pa Baal, hodite za onim!« Čudežev pa mi ne potrebujemo, saj je preimenitna stvar v naših rokah; samo čuječnosti je treba, kakor nas naš Zveličar v svetem evangeliju opominja: »Takrat ne verjemite, če vam kdo reče: »Glejte, tukaj je Kristus, ali tam!« Vstali bodo namreč krivi kristusi in krivi preroki.« (Mat. 24. 23. sl.)

Ne govorim o časnih zadevah državljanov, ker o tem govori politika, ki po cerkveni postavi ne sodi na prižnico; govorim o verskih stvareh, o čemer ima in mora govoriti vera. Vsi pa ste se v zadnjem mojem govoru lahko prepričali, kako velikega pomena so volitve z verskega stališča, zlasti danes in posebno v naši državi, ki se bo v nji postavljala temeljni zakon, kateri bo za dolgo dobo urejeval razmerje države do Cerkve, ki bo vplival na naše šolstvo, ki bo govoril o svetem zakonu in marsičem drugem, kar globoko sega v naše versko in нравno življenje. Kdor reče, da mu je vseeno, kako se te stvari uredi, ni dober in vnet kristjan. Takemu bi stavil za vzgled Makabejca Matatija, ki nam o njem piše sveto pismo, kako je ves gorel za postavlo Gospodovo, jo sam zvesto držal in hotel tudi v drugih vzbuditi pravega duha, in ki je še umirajoč svojim sinovom, stoječim okrog smrtne postelje, navdušeno govoril: »O sinovi, gorite za postavlo in dajte svoje življenje za zavezo svojih očetov! Pomnite dela svojih očetov in prejeli boš veliko slavo in večno ime!... In tako mislite od roda do roda, da vsi, kateri vanj upajo, ne bodo obnemogli!« (I. Mak. 2. 50. sl.)

Pride prilika, in sedaj je tukaj, ko moramo tudi javno pokazati svoje versko prepričanje, saj pravi naš Zveličar: »Kdor bo mene spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih. Kdor pa mene zataji pred ljudmi, ga bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih!« (Mat. 10, 32.) To smo dolžni kot kristjani, ki vsak dan dvigamo svoje roke k Bogu in molimo: »Oče naš, kateri si v nebesih!« Sv. Pavel namreč spričuje: »Vsi namreč ste otroci božji po veri, katera je v Kristusu Jezusu. Zakaj katerikoli ste v Kristusu krščeni, ste Kristusa oblekli.« (Gal. 3, 26, sl.) Če pa smo otroci božji, nam ne sme biti vseeno, ali se Kristus in njegova

Cerkev v javnosti časti ali pa morda zaničuje in sramoti ter preganja in ovira v svojem delovanju. Pri svetem krstu smo slovesno obljubili, da se odpovemo satanu in vsem njegovim delom, da mi z njim hočemo sodelovati. In kaj drugega so protiverske postave, kakor delo hudobnega duha, ki se vedno bori proti Bogu in današnje čase še prav posebno?

Pri sveti birmi pa smo bili potrjeni za vojščake Kristusove, ki jim kliče sv. Pavel: »Delaj kakor dober vojščak Kristusa Jezusa!« (II. Tim. 2, 3.) In zopet nas navdušuje isti apostol: »Vojskuj dobro vojsko vere, segaj po večnem življenju, h kateremu si poklican!« (I. Tim. 6, 12.) Sedaj je res čas boja, ako hočemo imeti verski mir. Res da, hvala Bogu, ne stoji na naših mejah mnogoštevilen sovražnik, ki bi nas ogrožal z ognjem in mečem. Toda v notranjosti domovine, sredi med nami stoji sovražnik, ki nam hoče prinesiti nesrečo in pogubo, in to smo dolžni odvrniti kot člani človeške družbe in kristjani. To je duh mrzle nevere, to je protikrščanski duh, ki noče ničesar vedeti o Bogu in Cerkvi, ki hoče svoja brezbožna načela in misli vtihotapiti v vse sloje človeške družbe. Ta sovražnik je toliko nevarnejši in pogubnejši, kolikor bolj tiho in neopaženo hoče vlivati svoj strup v srca. Tega sovražnika moramo poznati in ga imeti za to, kar je, namreč sovražnik božji in božjega Sina in njegove svete Cerkve, sovražnik velikega blagoslova, ki ga nam prinaša krščanstvo, sovražnik našega krščanskega življenja, sovražnik dobrega, srečnega in krščanskega družinskega življenja. Takemu sovražniku ne smem nikdar pri volitvi oddati svojega glasu, drugače sem sam njegov zaveznik in sovražnik božji.

Ako pa vidim, da pri volitvah nastopa kot kandidat mož krščanskega mišljenja in življenja, mož, ki ima visoko na svoji zastavi zapisano ime Jezusovo, mož, ki je pripravljen boriti se za čast božjo in prostost svete Cerkve, potegovati se za postave, ki bodo soglašale z božjo postavo, temu sem dolžan oddati tudi svoj glas, oziroma stranki, ki ta načela zastopa. S tem preprečim mnogo zla, obenem pa pospešujem javni blagor. Zakaj, le tisti možje bodo vestno delali za javni blagor, le tisti možje bodo ščitili revnega in zatiranega pred nekrščanskimi izkoriščevalci in oderuhi, le tisti se bodo potegnili za čast božjo in prostost svete Cerkve, ki se sami v zasebnem in javnem življenju ravnaajo po božjih zapovedih in naukih svete Cerkve, ki imajo v svoji duši vest in se čutijo za svoje delovanje odgovorne pred večnim Sodnikom, ki imajo na čelu vseh dolžnosti zapisano prvo in največjo zapoved: »Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega svojega srca, in vse svoje

misli in iz vse svoje moči, svojega bližnjega pa kakor samega sebe!« Človek pa, ki se ne zna žrtvovati za druge, ampak gleda le na svojo korist, kakršnih je danes premnogo, tak človek ni za javno življenje, in jaz mu po svoji vesti ne smem oddati svojega glasu

Vem, verniki moji, da je boj za Kristusa in njegovo Cerkev, za načela Kristusova in prostost naše Cerkve čestokrat težak boj. Tako je bilo od početka svete Cerkve, tako je bilo skozi stoletja njenega obstoja, tako je tudi danes. Koliko junaške krvi zvestih kristjanov je poteklo v tem boju, koliko stisk je ležalo na neupogljivih kristjanih, a nazadnje je bila zmaga le na strani svete Cerkve. Tako bo morda tudi danes marsikak odločen kristjan moral trpeti nekoliko zaničevanja za svoje trdno prepričanje; nič ne de! Ako hočemo, da uživamo versko prostost, da moremo neovirano skrbeti tudi za svoj večni cilj, ne smemo biti kakor trst, ki ga veter maje (Mat. 11, 7). Mi se moramo ob takih prilikah zavedati, da vršimo svojo najsvetejšo dolžnost krščansko napram Bogu, svoji Cerkvi in svojemu narodu. Zato nas od izpolnjevanja te dolžnosti ne sme odvrniti nikak ozir, ampak moramo poslušati opomin psalmista: »Zaupaj v Gospoda, moško ravnaj; tvoje srce bodi močno in čakaj Gospoda!« (Ps. 26, 14.) Bodite uverjeni, da hudobni ne bodo tako drzni, kadar bodo dobri manj boječi! V ta namen vam kličem s sv. Pavlom: »Čujte, ostanite v veri, moško se obnašajte in trdni bodite!« (I. Kor. 16, 13.)

Enega pa bi vas prosil, zlasti vas, možje! Bodite trdni in neomahljivi v svojih načelih in svojem prepričanju kot hrast, s svojim nasprotnikom pa bodite prizanesljivi kot kristjani in jih nikoli ne žalite. Mi smo kristjani, ki zapovedi ljubezni tudi ob takih razburljivih prilikah ne smemo pozabiti. Saj nas tega uči sam naš Zveličar, rekoč: »Na tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako se ljubite med seboj.« (Jan. 13, 34.) Zato nam sicer pravi sv. Pavel: »Čujte, ostanite v veri, moško se obnašajte in trdni bodite!« — a takoj tem besedam pristavlja: »Vse, kar delate, bodi iz ljubezni storjeno!« (I. Kor. 16, 14.)

Kajne, verniki moji, mi vemo, da so bližnji dnevi odločilni za našo prihodnost, za naš časni in večni blagor; mi vemo, da je sedaj tisti čas, ki o njem veljajo besede apostola Pavla: »Ura je tu, da iz spanja vstanemo« (Rimlj. 13, 11); mi vemo in sklenemo, da bomo vestno storili svojo moško in krščansko dolžnost. Mi pa tudi vemo in priznavamo s sv. Pavlom: »Takšno zaupanje pa imamo po Kristusu v Boga, ne kakor da bi premogli iz sebe kaj misliti, kakor iz sebe, ampak naša zmožnost je iz Boga, kateri nas je tudi storil pripravne služabnike nove zaveze.« (II. Kor.

3, 4, sl.) Kot kristjani se zanašamo na milost božjo, brez katere ne moremo ničesar storiti. Zato pa je nas vseh dolžnost, da v prav goreči molitvi priporočamo prevažno zadevo Bogu, ki je Kralj kraljev in Poglavar poglavarjev, ki z močno roko sega v zgodovino in vodi usodo narodov, naj ta mogočni Bog blagoslovi naše delo, ki je kanimo vršiti v njegovo čast in blagor krščanskega ljudstva, naj utrdi srca onih, ki so na pravi poti, pa tudi razsvetli srca onih, ki hodijo zunaj te prave poti. Naj ne bodo ti dnevi samo dnevi volitve, ampak tudi dnevi molitve, in tako k srečnemu izidu volitev ne pripomorejo samo možje, ki gredo neustrašeno kot prepričani kristjani na volišče, ampak tudi skrbne žene in nežni otroci, katerim zadnjim vsaj želimo s temi volitvami vsaj nekoliko zagotoviti srečnejšo bodočnost. Torej poklekni, vernik moj, in srčno moli!

Videli ste, poslušalci predragi, da nisem prav nič politiziral, ampak sem govoril kot vaš dušni pastir, ki vam imam kazati pot proti Bogu in vas opozarjati na velike dolžnosti, ki jih imate ob takih prilikah do Boga in Cerkve, do sebe in bližnjega. Ali jih boste izpolnili? Ali naj vam kličem s prerokom Elijem, čigar besede sem vam začetkom govora navajal: »Kako dolgo omahujete na dve strani? Če je Gospod Bog, hodite za njim; če je pa Baal, hodite za onim!« Ne, tega vas več ne vprašujem, saj sem vam povedal vaše dolžnosti, ki ste jih v vesti dolžni izpolniti. Končujem z besedo velikega vodnika izraelskega ljudstva, Mozesa: »Danes pokličem na pričo nebo in zemljo, da sem pred vas postavil življenje in smrt, blagoslov in prokletstvo. Izberi se tedaj življenje, da živiš ti in tvoj zarod, in da ljubiš Gospoda svojega Boga, in da si pokoren njegovi besedi in se njega držiš, da prebivaš v deželi, ki jo je Gospod prisegel tvojim očetom!« (V. Moz. 30, 19.) Ali — ali! To je kratka, pa velika beseda. Ali za Boga in Cerkev, ali proti Bogu in Cerkvi! Voli! Amen.

Dekan Anton Skubic.

Prva adventna nedelja.

Groza sodbe vsled spoznanja vsega dobrega in hudega v življenju.

Vse, kar človek stori, dobro ali slabo, bo Bog sodil. Ekl. 12, 14.

Kraljevi prerok kliče v 118. psalmu: »Pravičenski, o Gospod, in pravične so tvoje sodbe.« Da; v resnici, sodbe božje so odmerjene na tehtnici najstrožje

pravičnosti in povsem odgovarjajo resnici; zato pa so neoporečne in neovrgljive. »Bog ne gleda na veljavo ljudi,« piše apostol. Ako je kdo na zemlji nosil krono ali pa je bil zadnji berač, ali je bil češčen ali zaničevan, to vse na sodbi nič ne izpremeni; sama pravičnost odloči, kakšna usoda koga tam zadene. Pri Bogu ni zmote, ne glede preteklosti, ne glede sedanjosti; on ve za vse, kar se zgodi. On ve za vsako dejanje, za okoliščine in za vzroke tega dejanja. On preiskuje srca in obisti, njegovo oko prodre v najskrivnejša kota človeškega srca. Pri njem ni pretirane strogosti, ki bi več zahtevala, kakor je mogoče storiti; pa tudi ni one napačne prizanesljivosti, ki bi vse prezrla, vse spregledala, vse opravičila, tudi najsvetejše dolžnosti. Ne, Bog se ne pusti zasmehovati, On povrne slehernemu po njegovih delih.

Tako se bo Bog pokazal kot pravičnega sodnika. Zato bo Bog vsakega človeka pri vstopu v večnost tako nadnaravno razsvetlil, da se bo duša sama obsodila, kamor zasluži, da bo moral tudi pogubljeni priznati pravičnost sodbe božje.

Zato pa Bog dušo po smrti razsvetli, tako čudovito razsvetli, da je izključena vsaka zmota in nejasnost. In to spoznanje pretrese čudovito dušo, zlasti če tu na zemlji ni bila tenkovedna. Najprvo vidi vse dolžnosti in vse milosti. Nadalje pa spozna tudi vse, karkoli je v življenju dobrega ali slabega storila. To spoznanje jo silno pretresa, kar hočemo danes premišljevat in sicer v treh delih: 1. Po smrti bo minulo vsako slepenje samega sebe. 2. Duša bo spoznala vse svoje grehe. 3. Videla bo vse dobro, kar je v življenju storila in na kar bo opirala svoje upanje. Božji Zveličar, usmili se nas!

I. Predragi v Gospodu! Tukaj na zemlji živimo velikrat v silnih zmotah, često goljufamo in slepimo sami sebe. O mnogih ljudeh lahko rečemo, da nikogar bolj ne goljufajo kot samega sebe. Odkod to pride? Za to imamo več vzrokov. Prvi in poglavitni vzrok je naše samoljubje, ona neredna ljubezen do samega sebe, ki hoče vse grenko, neprijetno, težavno in poniževalno od sebe odvrniti in se ogrinja s plaščem čednosti in dobrih del. To samoljubje tiči v vsakem človeku, in kdor ne pazi, kdor se strogo ne preiskuje, tega njegovo samoljubje ogoljufa. To ga privede tako daleč, da opraviči pri sebi vse napake, in da poveča in pomnoži vsako čednost in dobro delo. Nadalje pridejo naše strasti, katere smo v prizanesljivosti vzgojili in okrepli in ki so

nam prirastle na srce. Te strasti nas slepe in store, da dobimo tisoč izgovorov in vzrokov in opravičenj za vse naše napake. Jezljiv, nevoščljiv, zapravljiv, sovražen, nezmeren in nečist človek misli, da njegove napake niso tako velike in da jih drugi mnogo bolj strogo sodijo kakor pa zaslužijo. Spomnimo se tretjič še na našo lahkomiselnost in površnost, s katero ljudje vse po svetu gledajo in sodijo. In končno so krivi naše goljufije tudi drugi ljudje, ki se nam prilizujejo, se hlinijo in nas hvalijo. Če vse to premislimo, pač lahko uvidimo, kako lahko nas zaslepi in goljufa naše samoljubje.

In glejte, pri vstopu v večnost, vse to izgine in pade v nič. Kakor razprši solnce meglo, tako razprši večnost meglo našega spoznanja. Ta resnica nas pretrese kot grom in blisk. Kako vse drugače sodi človek o sebi in svojih dejanjih, kako primerne so potem Jezusove besede, katere je nekdanj govornik hinavskim, prevzetnim in samoljubnim farizejem: »O vi pobeljeni grobovi, ki se zde na zunaj lepi, notri pa so polni črvov in smradu. O vi zaslepljeni ljudje, ki precejate komarje, izpuščate pa kamele, ki od zunaj čistite posode, a notri so polne nesnage!«

Pa takrat ne bo samo konec samoljubja, človek bo videl tudi vse grehe življenja od prvega do poslednjega.

II. Premišljujmo to sedaj nekoliko natančneje! Pri vstopu v večnost spozna človek veliko natančneje kot zdaj na zemlji zlobo in gnusobo greha, ono hudobijo, ki jo ima vsak greh, ono nečast, ki jo greh naredi Bogu, ono žaljenje sv. Duha, grdo nevhvaležnost za dobrote Jezusa Kristusa. Zdaj pa zagleda duša vse grehe, katere je storila. Vse preteklo življenje je pred njenimi očmi.

1. Najprvo zagleda celo môrje grehov, katere je storil v notranjem, skritem kotičku svojega srca v mislih in v željah. Mnogo ljudi se nič ne meni za notranje stanje. Kar na zunaj store, tega se zavedajo in obtožijo pri spovedi. In vendar koliko se lahko nahaja v srcu grehov, zlobe in hudobije. Prevzete in napuhnjene misli, nečiste misli, želje, podobe in predstave v domišljiji, nevoščljivost in zavist, sovraštvo in maščevalnost, krive sodbe, natolcevanje itd. Tisoče grehov, smrtnih in velikih grehov je lahko v človeškem srcu, ki se na zunaj nič ne zapazijo.

Svet ima lahko kakega človeka za svetega in pravičnega, v resnici pa je pred Bogom velik grešnik. V srce nihče ne vidi, niti angeli ne, le eno oko zapazi, ki zre tudi v človeško srce, božje oko, oko onega, ki je nekdanj rekel farizejem: »Kaj mislite hudo v svojih srcih?« In vse to

bomo enkrat zapazili in spoznali, vso skrito zlobo človeškega srca.

2. Nadalje bo človek v nadnaravni svetlobi videl vse grehe, katere je storil s svojim jezikom, vse od prvega do poslednjega: zopet nepregledna vrsta grehov. Božji Zveličar nas zagotavlja: »Povem vam, da bo moral človek odgovor dati od vsake nepotrebne besed.« In modri mož kliče v sv. pismu: »Kdo se še ni pregrešil s svojim jezikom?« V resnici, kdo more trditi, da še nikdar v svojem življenju ni zlorabil svojega jezika? »Kdor se z besedo ne pregreši, ta je popolen mož,« piše sv. apostol Jakob. Brezštevilni so skoraj grehi jezika. Kaj vsega človek ne govori v enem samem dnevu! In če se vsaka beseda v sodbi božji preizkusi, koliko grehov jezika se naredi že en sam dan! Kako hitro je izgovorjena beseda in koliko hudega velikrat povzroči. Govorjenje proti veri, zoper božjo čast in bližnjega dobro ime, preklinjevanje, nesramno in pohujšljivo govorjenje itd.: vse to so dela jezika. »Da, jezik je majhen ud, pa naredi velike reči,« piše sv. Jakob. »Glej, majhna iskra zažge velik gozd, tudi jezik je tak ud, da omadežuje celo telo.« Z jezikom hvalimo Boga, a z jezikom preklinjamo tudi bližnjega, ki je po božji podobi ustvarjen. In vkljub temu kako malo pazijo ljudje na svoj jezik, kako malo si izprašujejo vest o tem, kako malo si prizadevajo, da bi se poboljšali, da bi poravnali škodo, popravili krivico, ki jo naredi s svojim jezikom! Res je sicer, da niso vsi ti grehi vselej smrtni, a ravno tako res je, da imajo ljudje te grehe za veliko manjše, kot pa so v resnici.

Zato so bili svetniki tako previdni v svojem govorjenju. Zato so prosili Boga z besedami psalmista: »Postavi, Gospod, stražo mojim ustom in trdna vrata mojim ustnicam; ne pusti, da bi se srce nagibalo k besedam hudobije.« Zato so se najstrožje pokorili za grehe jezika. Tako n. pr. sv. Pavel, učenec sv. puščavnika Antona, tri leta ni izpregovoril nobene besedice, ker se je bil nekoč pregrešil z jezikom.

3. Še bolj pa bo človek, razsvetljen od Boga, spoznal vse grehe, katere je storil v dejanju, vse grehe od trenutka, ko se je zavedel pameti do poslednjega greha pred svojo smrtjo. Kaj je za človeka torej boljšega, kakor da večkrat skesano premišljuje svoje grehe in kliče z Davidom: »Jaz spoznam svojo hudobijo in moj greh je vedno pred mojimi očmi.« Tako so delali svetniki nove zaveze in so s potrtem srcem prosili za milost in usmiljenje. Kdaj bomo mi začeli premišljevati pretekla leta in se kesati grehov? »Usmili se me, Gospod, po svojem

velikem usmiljenju in po obilnosti svoje prizanesljivosti izbriši mojo hudobijo!« Kakšna groza bo za našo dušo po smrti, če bomo tukaj premalo na to mislili. Pomislimo, da eden in isti, ki nas tukaj vidi, nas bo tudi tamkaj sodil.

4. Duša bo končno vse spoznala, kar bi bila morala dobrega storiti po svojem stanu. Na tehtnici božje pravice so namreč najtežji grehi našega stanu, stanovski grehi in zanemarjenje stanovskih dolžnosti. Bog namreč hoče, da vsakdo izpolni tisto mesto v človeški družbi, katero mu je božja previdnost prisodila, da izvrši tisto nalogo, katero ima od Boga, da jo izpolni na tem svetu. Tako govori Gospod po preroku: »Ako ne poveš grešniku, da naj se obrne od svoje grešne poti, bo umrl brezbožen v svojih grehah, njegovo kri pa bom terjal od tebe; če mu pa poveš, pa se ne spreobrne, tedaj bo umrl v svoji krivdi, ti pa si rešil svojo dušo.« Glejmo svarilni zgled Helijeve! Tukaj naj se resno vprašajo očetje in matere, gospodarji, mojstri in vsi predstojniki, ali so storili svojo dolžnost? Ker pa ljudje med seboj ozko združeni in zvezani živimo, moramo se končno vprašati, ali ne bodedo krivi tujih grehov, ali smo bili bližnjemu v lep zgled, sicer bomo videli enkrat tudi tuje grehe in grehe pohujšanja.

Če vse to pregledamo, tedaj imamo pač vzroka dovolj, bati se sodbe po smrti. Koliko bomo tam našli, kar se nam je tukaj malenkostno zdelo. A v tem strahu imamo vendarle vsaj eno tolažbo, namreč:

III. Videli bomo tudi vse, kar smo v življenju dobrega in čednostnega storili, bodisi v mislih, željah, besedah in v dejanju: vse pobožne vzdihе, svete molitve, svarilne opomine, krepostne zglede, vsa dela zatajevanja in pokore, vsa dela usmiljenja, ljubezni do bližnjega, vse sv. maše, zakramente in odpustke. To bo gotovo tolažilno in veselo za prestrašeno človeško dušo, to bo opora, na katero se bomo opirali in upali na zveličanje, seveda, če je človek sploh tu na zemlji imel namen nabrati si zakladov za večnost. Prazna so dobra dela, ako je imel pri njih posvetne namene: časni dobiček ali hvalo ljudi. Pa tudi sicer bomo videli pri svojih dobrih delih marsikatero pomanjkljivost in nepopolnost, mlačnost in raztresenost, lenobo in opuščanje.

V zgodovini beremo o ženi rimskega cesarja Galena, da je bila silno nečimurna in ošabna. Nekoč jo je nekdo ogoljufal za bisere, katere ji je prodal kot pristne, a so bili ponarejeni. S temi se je cesarica nališpala in odšla med svoje prijateljice, misleč, da jo bodo vse občudovale. Pa tukaj so ji dokazale, da so vsi biseri nepristni, navadno steklo. Cesarice je bilo tako sram, da se dolgo časa ni več

v javnosti pokazala. Mislimo na sodbo! Kako bo marsikdo takrat osramočen, ko bo videl, da njegova dobra dela, njegovi posti, miloščine, sv. zakramenti in božja pota niso bila prava, ampak pokvarjena vsled samohvale, napuha itd.

Da, težka je ura sodbe. A zopet se tolažimo in ohrabrimo in sklenimo, da si bomo skušali nabrati veliko zakladov za nebesa, kajti dobra dela bodo šla za nami v večnost. Poglejmo zopet na Zveličarja, zanašajmo se na njegove zasluge, njegova dela, saj je prišel na svet, ne da bi svet sodil, ampak, da bi bil svet zveličan po njem, saj je prišel iskat in zveličat, kar je bilo izgubljenega. Amen.

Fr. K.

Druga adventna nedelja.

Kaj nas uči sv. Janez Krstnik v današnjem sv. evangeliju.

Sv. Janez Krstnik je bil največji prerok. On ni samo z besedo oznanjeval Mesijo, ampak je tudi s prstom pokazal nanj, rekoč: »Glej, Jagnje božje, glej, ki odjemlje greha sveta!« (Jan. 1, 29.) On je pripravljaj ljudstvo na prihod Zveličarjev. Klical je ljudem: »Delajte pokoro, zakaj nebeško kraljestvo se je približalo.« (Mat. 3, 2.) K čemur je sv. Janez Krstnik opominjal takratno ljudstvo, to moramo storiti tudi mi. Spreobrniti se moramo, poboljšati moramo svoje življenje, da bodemo mogli s čistim srcem obhajati božične praznike. Saj ima celi adventni čas tudi namen, da nas opominja k resnični pokori. Sv. Cerkev nam tri nedelje po vrsti stavi pred oči sv. Janeza, velikega oznanjevalca pokore. Danes gledamo sv. predhodnika Kristovega v ječi. On ondod pošlje on dva učenca k Jezusu z vprašanjem: »Ali si ti, ki naj pride, ali naj čakamo drugega?« (Mat. 11, 3.) Pomudimo se danes pri sv. Janezu Krstniku in odgovorimo na vprašanje: I. Zakaj je sv. predhodnik Zveličarjev v ječi. II. Zakaj pošlje k Jezusu svoja učenca!

I. Zakaj je sv. Janez v ječi? Kaj je zakrivil? Že pred njegovim rojstvom je bilo o njem naznanjeno njegovemu očetu Zahariji, da pojde pred Mesijo »v duhu in moči Elijevi, da obrne srca očetov k otrokom, in neverne k modrosti pravičnih, da pripravi Gospodu pravično ljudstvo.« (Luk. 1, 17.) Janezovo rojstvo je bilo tudi tako čudovito, da je moral vsakdo izprevideti, da bo nekaj posebnega iz tega

otroka. In res je Janez že v svoji mladosti zapustil hišo očetovo in šel v puščavo, da se dobro pripravi za svojo bodočo službo. Ko je prišel čas, je začel oznanjevati prihod Mesijev. Njegovo strogo, sveto življenje, ognjevitost govorenja je privabilo k njemu veliko ljudi iz vseh slojev, ki so ga pazno poslušali in delali pokoro. Da, tako čudovito je bilo njegovo življenje in delovanje, da so ga mnogi smatrali za Mesija samega. A glejte, ta čudoviti, sveti mož je v zaporu! Pa zakaj? Kakšno hudodelstvo je zakrivil? Herodu Antipu je povedal resnico: »Ne smeš imeti žene svojega brata!« (Mark. 6, 18.) Janez je povedal Herodu to, česar mu nihče drugi ni upal povedati. Povedal je Herodu to resnico, da bi rešil njegovo dušo. Zato je bil v ječi, zato je bil tudi obglavljen. Herod je sicer spoštoval Janeza. A ker je bil Janez tako srčen, da mu je v obraz povedal resnico, ga je dal v ječo vreči in obglaviti.

Dragi v Kristu! Kar se je zgodilo Janezu Krstniku, to se dogaja tudi dandanes. Tudi dandanes živijo Herodi Antiipi. Žalostna usoda Janeza Krstnika nam pove, zakaj današnje dni preganjajo sovražniki resnice katoliške duhovnike. Usoda Janeza Krstnika nam raztolmači, zakaj so imeli katoliški duhovniki v vseh stoletjih toliko sovražnikov, zakaj je moralo toliko katoliških duhovnikov iti za Janezom Krstnikom v ječo in celo v smrt. Grešni svet sovraži duhovnike, ker se jih boji. Pa zakaj se jih boji? Saj ne hodijo okoli z orožjem. Zakaj se torej ljudje bojijo duhovnov in jih sovražijo? Ljudje se bojijo resnice, katero duhovni oznanjujejo. Resnica jih bode v oči, ta jim je zoprna. Zato sovražijo duhovne. Svoje sovraštvost do resnice prenašajo hudobneži na duhovne, ki resnico oznanjujejo. Ker so preroki v stari zavezi oznanjevali Izraelcem resnico, zato so jih kamenjali. Tako se je zgodilo na svetu že v starem zakonu. Tudi Kristus očita Judom: »Ker sem resnico govoril, me hočete umoriti.« (Jan. 8, 40.) In zakaj so bili apostoli preganjani, bičani, do smrti mučeni? Samo zaradi tega, ker so neustrašeno oznanjevali resnico. To je bila vsa njihova hudobija. Sv. Štefan očita Judom njihovo zaslepljenost. Vsled tega ga zgrabijo kot divji volkovi, vlečejo iz sv. mesta in ga s kamenjem pobijejo. Ta pojav se ponavlja vsa stoletja. Neštivilni spoznavalci Gospodovi so trpeli pomanjkanje, zaničevanje, ječo, trpinčenje. Vse to so trpeli, ker so resnico ljubili in oznanjevali in z oznanjevanjem resnice hoteli rešiti neumrjoče duše. Cerkvena zgodovina nam navaja celo vrsto papežev, škofov, duhovnov, ki so svojo kri prelili v spričevanje resnice. Zaradi resnice je taval po svetu sv. Atanazij. Zaradi resnice je zdihoval v ječi papež Martin. Zaradi resnice je umrl v pregnanstvu

sv. Gregorij VII. in Pij VII. je bil pregan iz lastne dežele. Sv. škof Stanislav je bil umorjen, ker je očital kralju Boleslavu njegove hudobije. Cerkvena zgodovina nam je priča, da vsa stoletja po Kristu prekipevajo sovraštva do katoliških duhovnov. Turškega imama pustijo ljudje v miru. Židovski rabin in protestantovski pastor mirno potujeta po svetu. Nihče ju ne napada. Edino katoliški duhoven je tak hudodelnik, da ga zaničujejo ne le drugoverci, temveč tudi otroci katoliške Cerkve. S čim so pa katoliški duhovniki zaslužili to zaničevanje? Kaj so pa storili? Katoliški duhovni učijo resnico, svarijo grešnike, karajo njihove hudobije in opozarjajo pravične na grabljive volkove. To in edino to je njihova hudobija. Edino to je vzrok, da jih svet sovraži. Kakor volkovi besnijo nad psi, ki varujejo čredo, kakor se tatovi jezijo nad čuvaji redu, tako hudobneži sovražijo katoliške duhovne, ki grajajo njihove hudobije. Da je temu res tako, je razvidno iz tega, ker svet sovraži navadno najbolj zgledne, goreče duhovne. Če se pa kdaj zgodi, da postane kak duhoven nezvest svojemu poklicu, tedaj ni več posvetnjakom nevaren. Ni jim več nasprotnik, temveč tovariš. Ne sovražijo ga več, ne zaničujejo ga, temveč kujejo ga v zvezde. Ne čudite se torej, dragi v Kristu, če svet sovraži katoliške duhovne! To sovraštvo je porok, da jih preveva pravi duh Kristov.

II. Zakaj pošlje Janez učenca k Jezusu? Ali znabiti Janez dvomi o njegovem božjem poslanstvu? Nikakor ne. Saj ga je sam imenoval jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta. Ta dva učenca sta Janeza izredno ljubila in sta mu bila nenavadno vdana. Mislila sta, da je Janez obljubljeni Mesija. Vsled tega se nikakor nista mogla ločiti od njega, dasiravno jima je on dovolj jasno povedal, da je Jezus obljubljeni in poslani Mesija. Učenca naj bi se sama na lastne oči prepričala, da je Jezus res Mesija. Zato ju pošlje Janez k njemu. S tem ravnanjem nas pa tudi Janez uči, da moramo iskati pouka v verskih rečeh in kje ga moramo iskati.

Dasiravno je sv. spokornik ob Jordanovih bregovih natančno napovedal Jezusa, pokazal ga je Judom s prstom, sta vendar bila njegova učenca v zmoti in dvomu o Mesiju. Janez ju pošlje k Jezusu, da se prepričata, da je res on obljubljeni Mesija. Učenca se takoj podasta na pot, da spoznata in najdeta resnico. O, da bi se po zgledu teh dveh Janezovih učencev ravnali tudi vsi današnji kristjani! Pouk o verskih resnicah nam je vsem potreben. Je pa dandanes na svetu toliko verske nevednosti, da se Bogu smili. Če potujemo po tuji, nam neznani deželi, moramo imeti na vsak način vodnika. Nespameten, lahkomeselni je oni, ki

hoče sam potovati po neznanih, nevarnih krajih. Dragi moji! Mi vsi potujemo v brezmejno večnost. Vsak dan smo jej bližje. Le ena pot pelje v srečno večnost. Kdor jo zgreši, nikakor ne more biti srečen. Bodi bogat tako, da imaš vse zaklade! Uživaj vse svetno veselje, kolikor ti drago! Pridobi si vso učenost. Ako zgrešiš edino pot, ki vodi k Bogu, si pri vsem svojem bogastvu ubog, pri vsej svoji učenosti neumnež. Saj pravi večna Resnica: »Kaj namreč pomaga človeku, ako pridobi ves svet, pa pogubi svojo dušo?« (Mat. 16, 26.) In vendar koliko jih je, katerim je svet tisočkrat in tisočkrat več nego zveličanje njihove duše! Mnogi se popolnoma prepuščajo skrbi za vsakdanji kruh, za večnost ne utegnejo skrbeti, kakor pravijo. Drugi zamorijo v sebi vse zveličavne opomine s počutnim veseljem, z nasladnostmi. Če pa ne morejo preslišavati teh zveličavnih opominov, jih pa zaničujejo. Zopet drugi vedno preiščujejo božja dela, stvari božje ter prevzeti njihove lepote, pozabijo njega, ki je začetnik vsega. Stvari božje so jim bogovi, katerim se klanjajo in jim posvečujejo več časa, več skrbi ko Bogu in svoji duši. Takim kristjanom veljajo besede, s katerimi je Bog modrijanom starega zakona očital njihovo ničevno modrost: »Ako so te stvari imeli za bogove, ker jim je njihova lepota ugajala, bi bili morali spoznati, koliko lepši od njih je njihov Gospodovalec; zakaj lepote stvarnik je vse to naredil. Ali, če so se čudili moči in delom teh reči, bi bili lahko sklepali, da je oni, ki jih je ustvaril, močnejši od njih. Iz veličine stvarjene lepote se namreč sklepoma lahko spozna njihov stvarnik.« (Modr. 13, 3—5.) Oh, zares, kako ostra sodba čaka tiste, ki prepotujejo cele dežele, se podajajo v največje nevarnosti, da študirajo, spoznavajo razne reči, a na stvarnika vesoljstva, na zveličanje svoje duše niti ne mislijo. Pouk v verskih stvareh nam je torej potreben. Kje ga pa naj iščemo? Tam, kjer sta ga iskala učenca Janezova, pri Jezusu. Jezus je pot, resnica in življenje. On je edino pravi učenik človeštva. On nas uči in vodi po naslednikih apostolov. Apostolom in njihovim naslednikom je dejal Jezus: »Pojdite po vsem svetu in učite vse narode!« (Mat. 28, 19.) Apostolom in njihovim naslednikom veljajo besede Jezusove: »Kdor vas posluša, mene posluša.« (Luk. 10, 16.) Pri naslednikih apostolov dobite, dragi v Kristu, nezmotljivo resnico, resnico, katero je oznanjeval Kristus. Če torej želite pouka v verskih resnicah, iščite ga pri katoliških škofih in duhovnih. Ako si pa boste iskali veroučiteljev med svetno gospodo, boste hodili po krivih potih in se večno pogubili. Kljub temu, da čaka nevedneža v verskih rečeh večna pogibelj, je vendar neizmerno veliko kristjanov, ki so jim neznane najpoglavitejše verske resnice. Verska nevednost je dandanes res

grozna. Pa zakaj? Odkod prihaja? Prihaja odtod, ker premnogi kristjani ne poslušajo besede božje, ne poslušajo namestnikov Kristovih, ampak si iščejo učenikov, ki »zgačejo ušesa« (II. Tim. 4, 3.), ki oznanjajo resnice, ki ugajajo slabim kristjanom. Dà, marsikateri kristjan se dandanes sramuje poslušati besedo božjo, ni ga pa sram, biti naročen na protiverski časopis in čitati list, ki blati, sramoti, psuje vse, kar je v zvezi z vero in cerkvijo. Vsled tega ima tudi toliko kristjanov popolnoma napačne nazore o veri, cerkvi. Ali pa ne veljajo, dragi moji, takim kristjanom besede Odrešenikove: »Kdor je iz Boga, besedo božjo poslušša. Zaveljavo tega je vi ne poslušate, ker niste iz Boga.« (Jan. 8, 47.)

Spoznali ste, ljubljani v Gospodu, kako morate v bodoče živeti. Nikar se torej ne čudite, če svet sovraži vero in duhovne! Saj nam je ravno to dokaz, da je katoliška vera res prava Jezusova vera. Zakaj, sam Jezus je to preganjanje in zaničevanje napovedal. Tudi to vas naj ne moti, ako se sovražniki duhovnov izgovarjajo, da nimajo nič zoper vero, da jo ljubijo, čislajo, le duhovnov ne marajo. A to je grda zvijača, grdo slepilo, ki nesramno računi z nerazsodnostjo neukega ljudstva. Zakaj, zdrava pamet nam pove, da oni, ki ceni vero, spoštuje tudi njenega zastopnika, kdor torej sovraži duhovne, sovraži tudi vero, sovraži čednost. Amen.

P. Dionizij Dušej.

Praznik brezmadežnega spočetja blažene Device Marije.

Razlaga slike Brezmadežne.

Danes je eden najlepših Marijinih praznikov. Obhajamo god Brezmadežne, katere sliko večkrat vidimo, kako stoji na zemeljski krogli, tre kači glavo, okoli deviške glave pa ji žari venec dvanajst zvezd. Tako se je ona sama leta 1830 in 1831 prikazovala v Parizu usmiljenki Katarini Laboure. — Z božjo pomočjo bomo danes nakratko premislili, kaj pomeni ta slika Brezmadežne.

1. Vidimo, da stoji prebl. Dev. Marija na kačji glavi in jo tare. — Kača pomeni hudobnega duha, ki se je bil v raju skrtil v kačo in s svojo lažjo zapeljal v greh našo prvo mater Evo in si je tako po grehu zaslužnil ves človeški rod, ki se rodi v izvirnem grehu. Vsi se rodimo s pečatom suženjstva hudičevega na duši, v izvirnem grehu.

Zato nam kaže slika, kako kača oklepa vso zemeljsko oblo, kako ima vso zemljo in človeški rod na njej v oblasti. Samo ene nima pod svojo peklenko oblastjo, namreč preblazene Device Marije ne. Ona je vzvišena nad njim, ga je premagala in mu s svojo deviško, sveto nogo strla strupeno glavo. To je ona močna žena, ki Jo je napovedal Bog že v raju, ko je obljubil Odrešenika. Rekel je namreč proti satanu, skritemu v kači: »Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo in med tvojim in njenim zarodom; ona ti bo glavo strla.« (I. Mojz. 3, 15.) Prebl. Devica Marija edina ni bila nikdar pod oblastjo hudobnega duha, to se pravi: nikdar v nobenem grehu, tudi v maternem telesu ne, niti prvi hip svojega začetja ali spočetja. Zato pravimo, da je bila brez madeža (= brez nesnage) izvirnega greha spočeta. — To je vera vseh stoletij, ki jo je papež Pij IX. slovesno proglasil celemu svetu dne 8. dec. 1854. leta in jo je preblazena Dev. Marija sama kot resnično potrdila v prikazanjih usmiljenki Katarini Laboure l. 1830 in 1831, zlasti pa Bernardki Soubirous v Lurdu l. 1858. Ko Jo je Bernardka večkrat popraševala, kdo da je ona, ji je odgovorila: »Jaz sem Brezmadežno. Spočetje.« Ta naslov se Ji zdi najlepši in v tem imenu dela tudi največ čudežev v Lurdu samem in po vsem svetu. Omeniti moramo tudi to, da se je že mnogo grešnikov čudežno spreobrnilo, ker so nosili pri sebi svetinjico Brezmadežnega Spočetja. Tako Brezmadežna povsod tare glavo satanu in mu otema neumrjoče duše. Vzroka dovolj, da se Ji mi vsi goreče priporočamo v vseh izkušnjavah in grešnih razvadah. Z njeno pomočjo bomo zmagali, ker Ona je nepremagljiva. Ne mislimo pa samo nase, ampak tudi na druge, zlasti nesrečne grešnike. Izročajmo jih Brezmadežni, da jih otme krempljem satanovim in sprejme za svoje otroke.

2. Slika nam kaže Brezmadežno, kako stoji na zemeljski obli in se dviga nad njo v nebeške višave. To pomeni, da je preblazena Dev. Marija vzvišena nad vse pozemeljsko. — Nas ljudi tlači k tlom »poželjenje mesa, poželjenje oči in napuh življenja,« (I. Jan. 2, 16.) ne tako Marije. — Poglremo natančneje! Mnoge ljudi vleče v greh poželjenje mesa, t. j. poželjivost po nezmernem uživanju v jedi in pijači, ki je že milijonom in milijonom izkopala prezgodnji grob in jih pahnila v večno pogubljenje. Še več jih pogubi nečista poželjivost. Oh, koliko ljudi zapravi ž njo cvet duše in telesa, mladost in srečo, Boga in nebesa! Posebno dandanes se je ta pregreha strašno razpasla. Ona je kriva tolike brezvernosti, toliko obupov in samomorov.

Prebl. Dev. Marija je bila vzvišena nad vsem tem; ker vse to poželjenje je le posledica izvirnega greha. Ona pa

ga je bila prosta, torej tudi prosta njegovih posledic. Ona je vzor čistosti, vzor svetosti. K Njej hitimo, Njo posnemajmo, da bomo tudi mi čisti in sveti! Druge vleče v greh poželjenje oči, t. j. poželjenje po bogastvu ali lakomnost. Takim ljudem je samo za denar, za dušo in Boga pa nič. Blato objemajo, Boga pa zametajo. Za posvetnimi penami hlastajo, večno bogastvo pa v nemar puščajo. Oj strašna zaslepljenost! So-li taki že kdaj premislili besede Kristusove: »Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?« (Mat. 16, 26.)

Taki so malikovalci, ki molijo zlato tele in si nakopavajo božjo jezo in večno revščino. Marsikateri zemeljski milijonar bo tam večen berač, kakor evangelijski bogatin, ki se je tu oblačil v škrlat in tančico in se vsak dan gostil, tam pa strašno trpi v plamenih pekla in berači za kapljo vode: »Veliko jih je padlo zaradi zlata in njegova lepota jim je bila v pogubo.« (Sir. 31, 6.)

Prebl. Dev. Marija je bila visoko vzvišena nad vso lakomnijo. Posvetnega premoženja ni imela, pa ga tudi ni iskala, niti po njem zdihovala. Vse njeno bogastvo je bil Bog, Njen Sin. Ves Njen trud, Bogu dopasti, zanj si kolikor mogoče mnogo zaslužiti. Kakor posnemamo iz svelega pisma, je bila samo enkrat bogata na posvetnem premoženju, takrat namreč, ko so trije modri bogato obdarovali Njenega Sina z zlatom, miro in kadilom. Pa tega bogastva ni obdržala zase, ampak ga darovala ubožnim ljudem.

Tretje zopet vleče v greh in pogubo napuh življenja t. j. častilakomnost. Mnogim je na svetu čast vse. Za časno čast dajo vse, se trudijo in pehajo zanjo brez prestanka, za večno čast pa ne zganejo niti z mazincem. — Angleška kraljica Elizabeta je izrekla strašne besede: »Rada se odpovem nebesom, če mi bo dano vladati 40 let.« In res se ji je izpolnila grozna želja. Vladala je ne samo 40, ampak celo 45 let (od l. 1558. do l. 1603.), a kaj ji to koristi za večnost, ko si ni zanjo nič skrbela, ampak krvavo preganjala Cerkev božjo. Strahovita zamena: za 40 let časnega kraljevanja se odreči večnemu kraljestvu in se zapisati večnemu satanovemu suženjstvu! In tako se godi vsakemu, ki išče samo posvetne časti. Morda jo doseže, a nikdar ne toliko, kolikor si je želi. Tam pa ga čaka večna sramota.

Sv. Devica je daleč od vsake častilakomnosti. Skrito, skromno in ponižno je živela. Sv. pismo Jo samo brez Jezusa malokdaj omenja in samo toliko, da nam pokaže lepoto Njenih čednosti. Njena edina čast je bila, Bogu služiti, biti Njegova dekla. Ona je vedela prav ceniti in

uvaževati besede modrega Siraha, ki pravi: »Imenitnik in sodnik in mogočnik je v časti; toda ni ga večjega od njega, ki se boji Boga.« (Sir. 10, 27.)

Marijin sijajen zgled nam kliče vsem: ne strezite mesu, da ne boste želi od njega pogubljenja, ampak skrbite za dušo, da dosežete večno življenje! Ne zbirajte si zakladov, ki jih lahko molji snedo in tatovi pokradejo, ampak zbirajte si neminljivih zakladov dobrih del za večno življenje! Ne iščite svoje časti, ampak čast Njega, ki vas je ustvaril za svojo čast, da bo enkrat vaše plačilo večna čast in slava!

Slika nam kaže Brezmadežno, kako Ji obdaja glavo sijajen venec dvanajsterih zvezd. — Pobožni pisatelji, kakor n. pr. Albert Veliki, sv. Bernard i. dr. pravijo, da pomenijo te svetle zvezde Marijine prednosti ali odlike, ki jih ima Ona edina med vsemi človeškimi otroci. Med drugimi naštevajo zlasti teh-le 12 prednosti: Njeno božje materinstvo, brezmadežno spočetje, prostost od vsakega tudi najmanjšega greha, polnost milosti božje, ker je naša soodrešiteljica, delivka milosti božjih, naša mati, kraljica nebes in zemlje, neprekosljiva v svoji veri, ponižnosti, zvestobi in ljubezni do Boga. Te in še druge čednosti so kakor svetle zvezde, ki krase in obdajajo Njeno sveto dušo. Bog Sin je hotel imeti lepo, prelepo Mater, kakor se spodobi Njegovemu božjemu veličanstvu. Zato si Jo je tudi ustvaril in pripravil tako lepo, da se Njeni lepoti čudi sam Njen ženin sv. Duh, ko pravi v Visoki pesmi: »Vsa si lepa, prijateljica moja, in madeža ni na tebi, (4, 7.) lepa kakor luna, izvoljena kakor solnce.« (6, 9.)

Sin božji pa je ni tako kraljevsko obogatil na vseh milostih in čednostih samo zaradi Sebe, ampak tudi zaradi nas ubogih grešnikov, da bi imeli bogato Mater in bi se z zaupanjem k Njej zatekali v vseh svojih revščinah in potrebah. Ona je za nas bogata, a ne samo bogata, ampak tudi kraljevsko radodarna. Sama dobrota je Je. Nas je pa sama revščina, kamorkoli se ozremo v dušnem in telesnem oziru. Mi smo bogati le na grehah in napakah. Torej zemeljski berači le k Njej pojdimo, Njo prosimo, česar potrebujemo, pa se nas bo usmilila in nas bogato obdarila. Pa ne prosimo kakih otročarij in neumnosti, ki minejo kakor pena; torej ne prosimo za goljufivo zemeljsko bogastvo, slavo in udobno življenje, ampak za to, kar ima večno vrednost: za čednosti, milosti — posebno one, katere najbolj potrebujemo —, stanovitnost v dobrem do konca in srečno smrtno uro, ki bo začetek srečne večnosti! Še nihče Je ni prosil teh stvari, da ne bi bil tudi uslišan. Poskusite vsi, da se prepričate sami!

Na dan svojega godu so kralji in kraljice posebno radodarni do svojih siromašnih podanikov in jim dele bogate darove. Kar velja o njih, velja še veliko bolj o Kraljici nebes in zemlje, o Brezmadežni Devici, ki obhaja danes svoj god. Torej le z zaupanjem k Njej, pa Jo prosimo, da kakor je Ona greha prosta, bi tudi mi vse svoje žive dni preživeli brez vsakega smrtnega greha in tako lepo posnemali svojo brezmadežno Mater. Prosimo dalje, da kakor je ona prezirala vse posvetno in skrbela le za večno, bi po Njenem zgledu tudi mi iskali predvsem božje kraljestvo in ne utonili v posvetnih skrbih. In kakor diči Njo svetla krona 12 zvezd, naj bi tudi nas po smrti krasila krona večne slave. Amen.

M. Štular.

Tretja adventna nedelja.

Pravo veselje.

Prva beseda, ki jo beremo danes v sv. maši, in prva, ki ste jo slišali v berilu, se glasi: *Veselite se!* »Veselite se vedno v Gospodu!« In dalje govori apostol: »Še pravim: Veselite se.«

Kako pa to, vprašam, da sv. Cerkev tako govori v začetku novega cerkvenega leta in te besede postavi v resnobni adventni čas? Na to vprašanje si bomo lahko odgovorili, ako premislimo, k a t e r o j e p r a v o v e s e l j e. Jaz trdim, da je pravo veselje na tem svetu le v krščanski veri in tega veselja nam preobilno ponuja sv. katoliška Cerkev v teku svojega leta.

To vam pokažem z božjo pomočjo v naslednjem.

Neki cerkveni pisatelj in zagovornik krščanstva piše: »Daleč je razširjena zmota, kakor da bi se krščansko življenje ne strinjalo z vedrostjo in veseljem. O tem so si posvetnjaki edini. Že prvim kristjanom so to očitali ljudje, kateri so o njih delih in opravih slišali le od daleč. Ti grajanci pač niso krščanstva nikdar poznali od prave strani, namreč tam, kjer se krščanstvo razodeva v dejanju.«

Pa kaj pravim? Že z a v e s t, da smo kristjani in da smo udje sv. katoliške Cerkve, nas mora navdajati z največjim veseljem.

Judje so si šteli v posebno čast in veselje, da so izvoljeno ljudstvo božje. K temu se je pridružila še posest sv. pisma, p o s t a v e, ki jo je po božjem povelju

spisal Mojzes in v kateri je bilo vse natančno določeno o daritvah in molitvah, kakor tudi so bile načrtane največje obljube. Ravno v tisti dobi, ko so Izraelcem zašle vse svetle zvezde, ko so živeli v pregnanstvu ter so se neverniki iz njih norčevali, rekoč: »Kje je vaš Bog?«, tedaj jim je bila knjiga postave skoraj edino krepilo in tolažba.

Nadaljni vir veselja so bili Judom preroki. Spet in spet so ti od Boga poslani možje obračali oči ljudstva na obljubljenega Odrešenika. Upanje vanj je bilo za vsakega Izraelca najslajše veselje njegovega življenja. Kar je nam pogled proti nebesom, ki jih pričakujemo po tem kratkem in revnem življenju, to je bila Izraelcu misel na prihodnjega Zveličarja.

Tako je že Judu njegova vera ponujala sveto veselje in notranjo zadovoljnost.

Ali pa nimamo mi kristjani še neprimerno več vzrokov za pravo, srčno veselje? Mi ne živimo šele v upanju, da bomo mogli in smeli Odrešenika gledati čez stoletja. Mi ga že imamo. »Sredi med vami stoji,« pravi današnji evangelij. Nam tudi ni treba mnogo razlagati, kdo je on. Saj vemo, da je več kot Abraham, več kot Mojzes, več kot Salomon, vemo, da ga je najbolj točno označil prvak apostol, rekoč: »Ti si Kristus, Sin živega Boga.« (Mat. 16, 16.) Vemo, kako prav je govoril njegov predhodnik, sv. Janez, da »mu ni vreden odvezati jermenov od čevljev.« In glejte, ko smo mi še mnogo manj vredni njemu za tako uslugo, nas sam vabi k svoji mizi, da uživamo njegovo telo in njegovo kri za večno življenje.

Mi nimamo samo knjige in postave, ampak imamo sv. evangelije, kar pomeni po naše »veselo oznanilo.« in to nas vodi po dosti svetlejši poti, kakor jo je moral hoditi Izrael. »Da se le Kristus oznanjuje, tega se veselim in se bom tudi veselil,« piše sv. Pavel Filipljanom (1, 18.).

Pa če se je Izraelec štel srečnega, biti izmed izvoljenega ljudstva, iz katerega bo prišel Odrešenik, ali nismo mi kristjani v veliko višjem pomenu izvoljeno ljudstvo? Saj nam govori sv. Peter tako-le: »Vi ste izvoljen rod, kraljevo duhovstvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo« (I. Pet. 2, 9.), to je ljudstvo, ki je božja last, odkupljeno z dragoceno krvjo Jezusovo.

Kako hvaležni bi morali biti za svoj poklic in kako veseli, da smo po sv. krstu sprejeti v edinozveličavno katoliško Cerkev! V nji nam je odprt cel zaklad veselja. Da bi le vsi vedno pridno zajemali iz njega!

Ze molitev je zanesljiv vir veselja. Z molitvijo se srce olajša, skrbi odvale, nadloga izgine, a duša vdiha

novih moči iz drugega sveta. Kaj svetuje sv. Jakob? »Je kdo med vami žalosten, naj moli!« (5, 18.) Zato imenuje sv. Janez Zlatoust molitev »zavetje vsaki bridkosti, podlago veselosti, vir stanovitne sreče.« In skupna večerna molitev, ali ni to nekaj vselega, nekaj tolažilnega? Ko se zbero udje ene družine skupaj ter jih hišni oče pregleda in se vsi složno priporoče božjemu varstvu in Mariji pa angelom varihom za pomoč.

Pač je naše življenje resno, toda kakor je bila v skrinji zaveze poleg Mojzesovih tabel shranjena tudi sladka mana, tako je tudi življenje katoliškega kristjana obilno poslajeno po skrivnostnih dogodkih in milostih cerkvenega leta.

Sv. zakramenti so v najožji zvezi z dušnim veseljem. Če si ga izgubil, ga moreš spet najti ali pa ti ga sv. zakramenti pomnože ter požlahtne. Zakrament sv. pokore ti prinese mir vesti in iz tega izvirajoče veselje. Zavest, da si v posvečujoči milosti božji, da si v prijaznosti z Bogom, ti je najslajša tolažba. Zakrament sv. Rešenjega Telesa hranj v sebi neskončno bogastvo nadnaravnega veselja.

Božja hiša in božja služba sta polni ganljivega veselja. Saj je to katoliškega ljudstva nebeški dom. Semkaj ga vabijo zvonovi, tu ga glasovi orgel spominjajo angelskih hvalospevov, lepo ozaljšana cerkev pa čednosti in svetosti nebeških prebivalcev. Bolj kot psalmist more katoliški kristjan reči: »Veselim se tega, kar mi pravijo: »V Gospodovo hišo pojdemo.« (Ps. 121, 1.)

No pa povejte sami, kdaj ste občutili več pravega dušnega veselja, kakor po dobro opravljeni spovedi, zlasti ponavljavni, misijonski, in po sv. obhajilu, posebno ob slovesnem skupnem sv. obhajilu sklepno jutro sv. misijona? Ali pa opazujte osebe svetnega in redovnega stanu, ki so vsak dan pri sv. maši ter pristopajo vsak dan k angleski mizi, ali se jim ne bere dušno veselje že kar na obrazu?

Bogoljuben kristjan se vsake nedelje in praznika že naprej veseli. Saj se mu tedaj ne odpočije le telo, ampak tudi duša užije v božjem miru nebeškega veselja pri skupni božji službi, pri sv. maši in pridigi, pri krščanskem nauku in blagoslovu z Najsvetejšim. Sicer pa je za vso družino nedelja vesel dan, ko v cerkvi več molijo, se doma spodbudno pogovore o božji besedi pa tudi o potrebnih delih.

Vsakteri prazniki in cerkvene slovesnosti imajo svoje veselje. Kako vesel oznanovalec je vsako leto božični angel, kako velikonočni z alelujo! In

praznik s v. D u h a in potem sv. Rešnjega Telesa z veličastno procesijo, ko se vsa krasna narava in pobožni verniki ob posameznih godovih in prazniških spóminih pokruha! Pa pobožnost presv. Srca Jezusovega; kdo bi se vsega tega bogoslužja srčno ne veselil? Občevanje s svetniki ob posameznih godeh in prazniških spominih povzdiga duha in krepi srce, kakor občevanje z najblažjimi ljudmi. Otroško razmerje do presv. M a t e r e b o ž j e daje vsaki človeški starosti otroško srečo, kakor jo more deliti le bližina in ljubezen materina. Kako prav, da jo slavimo in kličemo »Začetek našega veselja«! »Praznik Marijin spet praznik veselja za naše srce,« je dejal sv. Tomaž iz Vilanove.

Sredotočje vsega našega veselja pa je kje? Ali ne pri J e z u s u K r i s t u s u v zakramentu sv. Rešnjega Telesa. Jezus Kristus, učlovečeni Bog, je med katoličani središče vsake farne cerkve. Zaznamuje ga večna luč. Brez njega je cerkev mrtva, Jezus, ki je »življenje«, jo šele oživi. Zato tudi, naj bo judovski tempel ali luteranska cerkev še tako v slogu zidana, ker nima tabernaklja in Jezusa v njem, je žalostna, puhla stavba. Kako vesel pa je naš pogled na t a b e r n a k e l j in zlasti ob več prižganih lučih, ko se slovesno izpostavlja Najsvetejše!

Pa saj ni čuda! On je tisti, nad katerega Srcem »ima Oče posebno veselje«. Še je bil vsem neznan skriti Bog v j a s l i h, in glej, n e b e š k i p o s l a n e c prileti, da pokliče vse k veselju, rekoč: »Glejte Oznanim vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu.« (Luk. 2, 11.) T r i j e m o d r i, ki so prišli iz Jutrovega, »so se silno obveselili, ko so ugledali zvezdo,« ki jih je vodila k njemu. (Mat. 2, 10.) Iz t r p l j e n j a Jezusovega nam je zapisal sv. Luka ta-le dogodek: »Herod pa, ko je Jezusa videl, se je silno obveselil.« (23, 8.) Kako bi se tudi ne, saj je Jezus po svojem imenu in po osebi »veselje vsega sveta«. (Žal. p. 2, 15.) Torej se ne bomo čudili, da se je Herod tako zelo razveselil ugledavši Jezusa. Pač pa bi se morali čuditi, ko bi našli katoliške kristjane, kateri bi ne poznali, ne hoteli poznati ljubega Jezusa, ko bi se jim moralo očitati z besedami Krstnikovimi: »Sredi med vami stoji, ki ga vi ne poznate.« Kako žalostno bi bilo, ko bi se katoliški kristjan ne veselil pogleda Jezusovega! Herod se je silno razveselil, četudi je videl Jezusa — S o d n i k a pred seboj, in ti bi ne bil zares vesel, ko vidiš svojega O d r e š e n i k a, svojega Z v e l i č a r j a? In Herod ni ugledal nobenega drugega Jezusa na svojem dvoru, kakor ga imamo m i t u k a j na tem-le oltarju, in vsi izvoljenci v nebesih ne gledajo nobenega drugega Jezusa, kakor ga gledamo mi tukaj v božji hiši.

Glejte, predragi, tukaj je resnično in bistveno pričujoč tisti Jezus, katerega se bomo mogli veseliti celo večnost, s tistim božjim Srcem, ki ga molimo v litanijah: »Srce Jezusovo, sladkost vseh svetnikov.«

Zato kličem z apostolom: »Veselite se vedno v Gospodu! Še pravim: Veselite se! Gospod je blizu.« On gleda nas in mi njega. To nam pove sv. vera. Zveličar pa blagruje tiste, »ki niso videli, pa so verovali.« (Jan. 29, 29.) Prava vera je ravno v tem, če veruješ, kar ne vidiš. Če te Jezus zavoljo tvoje vere blagruje, ali ni to neizrečeno veselo zate? O govôri torej s prerokom: »Jaz pa se bom veselil v Gospodu, in se radoval v Bogu, svojemu Jezusu.« (Hab. 3, 18.)

Brez veselja ne moreš živeti, a vsako drugo veselje razen v Bogu, je goljufivo. Posvetno veselje je kakor pena in videz, zato se posvetnega veselja ni mogoče nasititi, le sit ga je človek kaj hitro. S pozemeljskim veseljem je kakor z blagom. Če ga človek ima, ga obtežuje; če ga ljubi, ga omadežuje; če ga izgubi, ga muči. Le sami priznajte, ki vas to zadene, ali so vam mar preplesane, prepitate in prevpitate noči napravile pravo veselje? O koliko grenkobe, koliko telesnih in dušnih bridkosti, koliko nepoznega kesa vam je vse to povzročilo!

V sklepu se vrnimo spet k današnjemu berilu. V spokornem adventnem času nas sv. Cerkev po berilu spodbuja k srčnemu veselju. Kajne, to nam je lahko umljivo, ko smo spoznali, katero je edino pravo veselje na tem svetu in da ga nam sv. mati katoliška Cerkev ponuja dan na dan v obilni meri v vseh treh poglavitnih dobah, v božični, velikonočni in binkoštni, torej tudi v adventu in postu. Saj nam tudi prava pokora pripravlja veselje, veselo upanje zveličanja. Sv. Angela Folinjska je rekla: »Kar strmim, ko premišlujem veselje, s katerim sveto kesanje napolnjuje in prevzema našo dušo. Kako morejo pač meseni ljudje v tem ugledati le potrtost in žalost? Kakor vosek, ki obdaja med, je pokora neusahljiv vir nebeške blaženosti.«

Tega nas uče tudi okoliščine lista sv. Pavla do Filipljanov v Macedoniji. Pisal ga je iz ječe v Rimu l. 63 ali 64 po Kristusu, pisal ga je svojim vernikom, ko so bili žalostni zaradi krivih učenikov med njimi. Pa sv. vera jim je povedala, da je žalost, trpljenje in preganjanje znamenje božje naklonjenosti. Apostol jih spodbuja nujno k veselju, toda k veselju v Gospodu. Kakor bi hotel reči: Pozabite verig, v katerih sem vklenjen, Kristusova vera zato ni vklenjena. Veselite se, da ste našli vero v Jezusa Kristusa, veselite se, da zvesto izpolnjujete zapovedi, veselite se plačila, ki vas čaka. »Veselite se vedno,«

pravi. Zakaj, kdor išče veselja v Bogu, išče ga v neusahljivem, najčistejšem studencu, medtem ko je veselje, ki izvira iz strastne počutnosti enako hudourniku, ki se hitro usuši ter blato pusti za seboj.

»Gospod je blizu,« kliče apostol, blizu s svojo pomočjo, blizu z nebeško krono ob posebni sodbi zvestim svojim dušam. Nam pa je Gospod blizu tudi s spominskim praznikom svojega rojstva iz Marije prečiste Device. Te dni, ki nas še ločijo od betlehemskih jasli, pa kličimo s sv. Cerkvijo: »Rosite ga nebesa, in oblaki dežujte Pravičnega!« Naj nam ta »Pravični« prinese zares pravico in mir ter nas blagoslovi na duši in telesu »In mir božji, ki presega ves um, varuj vaša srca in vašo pamet v Kristusu Jezusu Gospodu našem!« Tako bomo potem mogli še lažje vzklikniti z božjo Materjo: »Moja duša poveličuje Gospoda, in moj Duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarju.« (Luk. 1, 46, 47.) Amen.

Val. Bernik.

Četrta adventna nedelja.

O pokori.

In je prišel na vso stran jordanško ter je oznanoval krst pokore v odpuščenje grehov.

Luk. 3, 3.

Kakor svetla zarja na jutranjem nebu solnčni vzhod oznanjuje ter preganja ponočno temo, tako je sv. Janez v puščavi ljudi pripravljajal na prihod obljubljenega Odrešenika in v hudobije zakopane grešnike budil iz spanja. S strašnimi besedami, z veliko gorečnostjo in sveto jezo se je hudoval nad Judi, z ostrimi nauki budil njih trdovratno srce ter v groznih podobah jim pred oči stavil večni ogenj in večno pogubljenje. »Hinavska in gadova zalega, jim je rekel, kdo vas je učil, na božjo milost grešiti? Vi se zanašate, da ste Abrahamovi otroci, ali to vam nič ne pomaga, ker Bog ne mara za vas in s takim življenjem, kakršno je vaše, ne boste v nebesa prišli; kakor to kamenje, ki tukaj okoli leži, ne bo gledalo božjega obličja, tako ga tudi vi ne boste gledali. Sekira je v drevo vašega pregrešnega življenja že zasajena, in v kratkem boste posekani, kakor nerodovitno drevo ter vrženi v večni ogenj.« — Vsi prestrašeni so se ljudje od vseh krajev okoli njega stiskali in s potrjim srcem ga popraševali, ali imajo še kaj upanja, da bi jim Bog odpustil grehe, in da so pri-

pravljeni vse storiti, karkoli jim bo povedal in naročil. — In on jim je rekel: Pokoro delajte in v znamenje notranjega spreobrnjenja se dajte krstiti, in tako smete spet upanje imeti, da boste deležni usmiljenja božjega, ki vam ga bo Mesija prinesel. — Ravno ta glas pokore, ki jo je sv. Janez oznanjeval, velja pa tudi nam. Pokoro delati, nas je opominjal Jezus Kristus, pokoro vredno opravljati so nas učili sv. apostoli in namestniki božji, k pokori nas tudi vabi milost Očeta nebeškega, ki nam daje čas za spokorenje. Ali kako malo kristjanov spozna, da jim je pokora potrebna, še manj pa jih je, ki bi vedeli, kako se mora pokora delati. Zato bom vam danes pokazal: kako potrebna je pokora za vsakega človeka, v I. delu, in da boste od duha pokore bolj prešinjani, bom vam nekoliko povedal o nekdanji ostrosti cerkve proti grešnikom, v II. delu.

Ohranite, in premišlujte, kar boste slišali!

I. Kdor je pod skušnjavami krvi in mesa, sveta in hudiča omagal, in katerega nedolžnost se je vtopila v valovih pregrešnega veselja, tistemu ostane le še ena sama rešilna deska, in to je prava resnična pokora. Pokora — to si dobro zapomnite — pokora je velika, bridka srčna žalost nad grehi, sklenjena s trdno in resnično voljo, ne le samo Boga ne več razžaliti, ampak tudi po svoji moči razžaljeni pravici božji zadostiti, svoje grehe nad seboj kaznovati in tako, kolikor je mogoče, Bogu nečast povrniti, katero smo mu s svojo nepokorščino in z zaničevanjem njegove sv. volje storili.

Spokornik je sam čez sebe jezen človek, pravi sv. Avgustin. Jeza pa v tem obstoji, da se človek svojega sovražnika loti, da mu hudo želi, da ga zaničuje, da ga ostro drži in mu ne da počitka. Ako hočeš tedaj resničen spokornik biti, jezi se čez samega sebe; tepi in pokori svoje truplo in njegove sile pri vsaki priložnosti. Usta, ki so se pregrešila z neizmerno pijačo in jedjo, pokori s postom in pritrnganjem; jezik, ki se je pregrešil z opravljivimi in popohujšljivimi besedami, pokori z molčanjem in pogosto molitvijo; oči, ki so se pregrešile z razuzdanimi in pregrešnimi pogledi, pokori s tem, da jim tudi nedolžne in dopuščene poglede odpoveš; truplo, ki se je pregrešilo z mehkužnim in nemarnim življenjem, pokori z ostrimi spokornimi deli.

Če si resničen spokornik, ne smeš nikdar pozabiti, kar pravi sv. pismo, da se mora po meri pregrešenja ravnati pokora. Če si dosti grešil, moraš dosti pokore delati,

če si dolgo grešil, moraš dolgo pokoro delati, če si močno grešil, moraš ostro pokoro delati, zakaj strašno je, kar pravi sv. Janez v skrivnem razodenju: Da bo Bog sodni dan grešniku, ki ni pokore delal, rekel: »Kolikor je njegovo truplo in njegova duša grešnega veselja in nasladnosti uživala, toliko več muke in trpljenja ji zdaj daje.«

In vendar česa je tako malo na svetu videti kakor pokore? vpraša sv. Ambrož. Človek greši cel teden, pa v celem tednu en dan pokore ne dela; človek greši cel mesec, pa v celem mesecu en teden pokore ne dela; človek greši celo leto, pa v celem letu ne dela en mesec pokore. O kako žalostno je videti toliko grešnikov, in vendar nobene pokore; toliko dolga pri Bogu imeti, in vendar nič plačati; večne muke pred očmi imeti, in vendar si nič prizadevati, z voljno pokoro jih odstraniti. Mesto, da bi grešnik svojemu truplu, ki je že davno peklenske žrjavice vredno, eno ali drugo ostrost naložil ali mu kakšno veselje odrekel, ga pri vsaki priložnosti nezmerno napoji in nahrani, njegova glava je polna nespodobnih misli in želja ter mu še z lenobo in dolgim spanjem daje potuho. Mesto da bi svoje tolikokrat omadeževano truplo s trdo posteljo in spokorno obleko krotili, zavijajo ga v prevzetna, vsakovrstno pisana oblačila in mu vse privolijo, karkoli mu ugaja. Mesto da bi s postom in molitvijo svoje hudo nagnenje pogasili, ga s slabimi pogovori le še bolj vnemajo in celo ob zapovedanih postnih dnevih ne vedo o nikakšnem zatajevanju.

O to se ne pravi vredno pokoro delati, to se pravi na milost božjo grešiti, in to je greh zoper sv. Duha, ki ne bo ne na tem, ne na onem svetu odpuščen. — Leta vaše starosti in velike skrbi so vas morebiti od razuzdanosti vaše mladosti odvrnile; zgubljeno zdravje in zapravljen sreča je morebiti vašo vročo kri že ohladila in vaše vsled dolgega užitka nasladnega veselja utrujeno telo je morebiti že opešalo, ali zavoljo tega še niste spokorniki, vi ste le nehali grehe in nove dolgove delati, ali ste pa že stare dolgove poplašali?

Pravite sicer, da s tem pokoro delate, ker imate velike skrbi za svoj živež, ker imate težaven stan in veliko težkega dela in truda prestopite; ali mar mislite, da vas Bog more zavoljo takega dela poplašati, če ga zavoljo njega na se ne vzamete? Vi le za svet delate, torej ste le spokorniki sveta, ne pa spokorniki Jezusa Kristusa. In da bodete vsaj nekoliko umeli, v čem da obstoji duh pokore, hočem vam še povedati, kako je Cerkev v prvih časih, v prvih stoletjih grešnike pokorila.

II. Cerkvena zgodovina nam poroča, da so bile v prvih časih cerkve štiri vrste spokornikov, in v sleherni je moral

grešnik manj ali več časa živeti in očitno pokoro delati, kakor je manj ali več bil zagrešil.

Če je bil kdo tako nesrečen, da je v kaki veliki reči prelomil božjo zapoved ter smrten greh storil, posebno če se je to očitno zgodilo, so ga duhovni pastirji, kakor hitro so to izvedeli, od drugih kristjanov odločili, ni smel več v cerkev, in dolgo je moral za milost prositi, da so ga vzeli med spokornike. In tedaj je med službo božjo pred cerkvenimi vrati stal v spokornem oblačilu, z žalostnim glasom je vzdihoval in druge pobožne vernike, ki so v cerkev šli, prosil: Bratje, sestre! spomnite se še mene, ko boste stali pred dobrim Bogom in prosite za me njega in njegove namestnike. Ta vrsta spokornikov se je imenovala vrsta jokajočih. Druga je bila vrsta poslušajočih; ti so bili le na tisti kraj v cerkvi puščeni, kamor so smeli tudi pogani, judje in krivoverci, če so hoteli božjo besedo poslušati. Tukaj so slišali petje sv. psalmov, branje sv. pisma in pridige, v katerih se je sv. pismo razlagalo in krščansko življenje popisovalo in priporočalo; preden pa se je začela sv. maša, morali so vselej cerkev zapustiti. V tej vrsti so nekateri bili po tri leta ali še tudi dalje. Tretja je bila vrsta klečečih; ti so smeli v sredo cerkve, kjer so v ponižnosti in žalosti na svojih obrazih ležali in cele potoke solz pretočili, ker so svojega dobrega in usmiljenega Boga razžalili in večno pogubljenje zaslužili. Med mašo pred darovanjem so duhovni roke na nje pokladali, molili in jim težka dela nalagali, da bi tudi doma delali ostro pokoro. V tej stopnji so morali največ časa ostati, nekateri po sedem, nekateri tudi po petnajst let; in še ti niso smeli pri celi sv. maši biti.

Grešnik in grešnica! Ako hočeta videti, kako ti zunaj cerkve pokoro delajo, sprejmite jih na njihov dom, tam bodeta videla, kaj je pokora. Tam bosta videla, koliko v duhu pokore voljno v svojem stanu pretrpijo, koliko in kako ostro se postijo, dostikrat pri suhem kruhu in mrzli vodi, dostikrat se postijo celo do večera, da ničesar neokusijo; videla bosta, kako goreče in pogostne so njih molitve, kako obilne njih miloščine; videli boste, kako na trdih tleh ležijo, kako si pri spanju pritrjujejo, kako po zgledu spokornega Davida noč in dan jokajo, svojo posteljo s solzami močijo in se od same žalosti kar sušijo.

Po taki ostri pokori še le jih je cerkev spoznala za svoje otroke, k sv. obhajilu pa jih še ni pripustila. Glejte, pri nas pa še ljudje za nespamet, neusmiljenje in preveliko ostrost držijo, če se namestniki božji postopijo komu odvezo odreči, dokler svojih grehov ne opusti in dokler se grešnemu znanju ne odpove.

Vse to, preljubi moji! se mi je treba zdelo povedati, da bi bolj spoznali in se sami prepričali, kakšno mora vaše življenje biti, če želite vredno in resnično pokoro delati, zakaj tridentinski cerkveni zbor, pri katerem so bili škofje iz vseh krajev zbrani, zapoveduje, da imajo v naših časih kristjani ravno tako pokoro delati, kakor v prvih časih, samo s tem razločkom, da so jo morali poprej očitno delati, zdaj pa samo tajno; pohujšanje pa se mora, pravijo, vedno z očitno pokoro kaznovati.

Jaz vem, ljubi moji! da se vām moje besede preostre zdijo, in jaz sam priznavam, da so ostre in bridke, ali kako bi enkrat pred sodnim stolom račun dajal, ko bi zavoljo tega kaj zamolčal, da bi vām pot proti nebesom lepšo in lažjo kazal, kakor je v resnici; ko bi smrtne rane vaše duše in brezno pogubljenja, na katerem stopite, pred vašimi očmi zakrival. Zato recimo rajši sv. Avguštinom: »O pokora! grenka, ostra, težavna si, vendar te objamemo, ker si edina pot, po kateri moremo pogubljenju oditi in zveličanje zadobiti, ko smo bili grešili.« Da, mi hočemo pokoro delati ter plačati dolg, katerega smo pri božji pravici naredili. Vemo sicer, da tega iz lastne moči ne moremo opraviti, vendar hočemo storiti, kolikor moremo; kar bo pa naši slabosti manjkalo, pristavil bo od svojega zasluženja naš usmiljeni Jezus. Vrzimo se torej predenj, ki tukaj v podobi kruha med nami prebiva, in prosimo ga s potrjim, skesanim duhom: Odpusti nam, odpusti, kar smo grešili. Mi vsi od tebe milosti pričakujemo; usmili se nas, saj nam je žal, da smo grešili in tebe razžalili in tukaj ti zdaj obljubimo, da imamo trdno voljo tebe ne več razžaliti. O Jezus, ki si svojo rešno kri za nas prelil, operi nas, očisti nas, da bomo s čisto dušo in s čistim telesom tvojega sv. rojstva se veselili in te enkrat od obličja do obličja gledali. Amen.

† Kanonik Jožef Rožman.

Sveti božični praznik.

Trojna Jezusova služba.

Minil je resni adventni čas, ki nas je spominjal onih prežalostnih tisočletij, ko je revno človeštvo zdihovalo po obljubljenem Odrešeniku, ko je temna noč strasti in nesramnih pregreh pokrivala vso zemljo ter bilo toliko src otrpnjenih v poganstvu. Zares, prežalostni so bili ti časi in zaradi tega je bilo tudi hrepenenje po Zveličarju veliko, nepopisno. »Rosite ga nebesa od zgoraj,« zdihoval je prerok Izaija in z njim mnogi pravični stare zaveze, »in

oblaki dežite pravičnega; odpre naj se zemlja in rodi Zveličarja!» (Iz. 45, 8.)

To zdihovanje ni bilo zastoj. Prikazala se je rešilna zvezda iz Jakoba, prišel je knez miru, prišel je toliko zaželjeni Mesija. Danes, dragi v Gospodu, obhajamo spomin Mesijevega prihoda, njegovega časnega rojstva. Z velikim veseljem hitijo danes pobožni verniki k jaslicam Gospodovim ter ponižno molijo novorojeno Dete, dobro vedoči, da je to Dete, kljub temu, da je v revne plenice zavito, obljubljeni Mesija, pravi Bog.

Nad tem Detetom so se izpolnile do pičice vse prerokbe stare zaveze. Mnogokrat so napovedovali preroki stare zaveze, da bo obljubljeni Odrešenik učenik ljudstva, da bo Mesija Bogu daroval, da bo duhovnik. Mesijevo življenje nam kaže, da je bil on učenik in duhovnik. Mnogoštevilna so tudi mesta v sv. pismu stare zaveze, ki napovedujejo, da bo Zveličar kralj. Vsakdo izmed nas ve, da je bil Zveličar mogočen kralj, ki je ustanovil mogočno, veličastno kraljestvo. Trojno službo je torej opravljal Mesija, da je dopolnil, kar je bilo o njem prerokovano. Oglejmo si danes, kako je vršil Zveličar to trojno službo.

I. Jezus je bil učenik. Sv. pismo večkrat imenuje našega Zveličarja Kristusa, t. j. maziljenca. V stari zavezi so namreč mazilili preroke, duhovnike in kralje v znamenje njihove moči in razsvetljenosti. Med tem maziljenjem so prejeli preroki, duhovni in kralji svojo oblast. Iz sv. pisma vemo, da je Mojzès na povelje božje mazilil Arona za velikega duhovna in Samuel je po navdihnjenju božjem mazilil Savla za prvega kralja izraelskega. Tak maziljenec Gospodov je bil tudi naš Zveličar. Seveda ni bil vidno maziljen, maziljen z oljem, ampak nevidno, skrivnostno. On sam je rekel: »Duh Gospodov je nad menoj, zato me je on mazilil in poslal evangelij oznanjevat ubogim, ozdravljat te, ki so potrtega srca« (Luk. 4, 18.) Jezus se torej tudi sam imenuje maziljenca ter govori o svoji preroški službi. Zakaj njegov Oče ga je poslal oznanjevat ubogim evangelij.

Prerokov je bilo, kakor je znano, v starem zakonu mnogo. Njihova dolžnost ni bila samo v tem, da so napovedovali prihodnje, samo Bogu znane dogodke, ampak preroki so bili tudi učitelji svojega ljudstva. Bog sam je odbral svoje preroke in jim dal nalogo, da so učili svoje ljudstvo in ga utrjevali v njegovi pravi veri. Vsled tega je Bog sam razsvetljeval preroke, razodeval jim prihodnje

reči in jim dajal moči, da so delali v njegovem imenu razne čudeže.

Tak prerok, učitelj svojega ljudstva, je imel biti obljubljeni Mesija. To je Bog sam napovedal Mojzesu: »Pre-roka jim bom obudil izmed njihovih bratov, tebi enakega.« (V. Moz. 18, 18.) Pa Bog je Mojzesu že napovedal tudi kako vzvišen, imeniten bo Mesija. »In položil bom svoje besede v njegova usta, in govoril jim bo vse, karkoli mu bom zapovedal. Kdor pa ne bo hotel poslušati njegovih besed, katere bo govoril v mojem imenu, nad tem se bom jaz maščeval.« (V. Mojz. 18, 18. 19.) Ozrimo se torej na božjega Zveličarja kot preroka. Ima on vse lastnosti, katere mora imeti pravi prerok, učenik? Pogled v njegovo življenje nam naj to pokaže. Kot majhno dete leži v revnih jaslih. Ne zna še govoriti, a te vendar uči marsičesa. V revne plenice povit, ti kliče: človek, bodi potrpežljiv v nadlogi! In kaj vidimo v nadaljnem Jezusovem življenju? Dvanajstletni Jezus sedi v templju sredi pismoukov in starejšin ljudstva. Popraša je jih, poučuje ter jim odgovarja, da vsi strmijo in se čudijo njegovi modrosti. Nato se pa poda v nazareško zatišje in živi do 30. leta svoje človeške starosti v pokorščini do svojih roditeljev. Ni li to življenje Jezusovo nad vse poučno za krščansko mladino, kako naj preživi mladostna leta? Da, blagor krščanskemu mladeniču in mladenki, ki se večkrat v življenju ozre na mladeniča Jezusa in pridno posnema ta prekrasni vzor vseh čednosti.

Ko stopi Jezus v moško dobo, tedaj zapusti borno bivališče v Nazaretu, hodi od kraja do kraja v svoji domovini in povsod oznanjuje kraljestvo božje in njegovo pravico. Ne privoščiči si pokoja, kjer gre za zveličanje človeških duš. Tisoči ter tisoči se zbirajo krog njega. On jim brez prestanka oznanjuje večne resnice s toliko gorečnostjo in navdušenostjo, da poslušavci pozabijo na telesne potrebe. Da svoje poslušavce še bolj prepriča o resničnosti svojega božjega poslanstva, dela čudeže, kakršnih še nihče ni delal. Zato odgovori Jezus Janezovima učencema na vprašanje, ali je on obljubljeni in poslani Mesija, to-le: »Pojdita in povejta Janezu, kar sta videla in slišala. Slepci spregledujejo, hromi hodijo, gobavi se očiščujejo, gluhi spreslišujejo, mrtvi vstajajo in ubogim se evangelij oznanja.« (Mat. 11, 4. 3.)

Oh, kako srečni smo pač, dragi v Gospodu, ker smo verniki Jezusovi. Oh, kako srečni smo, ker verujemo nauke, o katerih nam večna Resnica spričuje: »Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle.« (Mat. 24, 35.) Držimo se torej Jezusovih naukov! Verujmo trdno, kar nam je razodel večni Učenik, ter spoznavajmo

vztrajno sv. vero, zlasti v sedanjem času, ko se mnogi obračajo od luči Jezusove vere ter se potapljajo v temo verske vnemarnosti. Obljubimo torej Jezusu, da se hočemo vedno bolj in bolj seznaniti z njegovimi sv. nauki ter tudi po njih živeti. Zveličarju bo naša obljuba gotovo v veliko veselje. On nam bo dajal milosti, da bomo to obljubo lahko izpolnjevali. Saj nam je on te milosti zaslužil kot naš veliki duhoven.

II. Kristus je bil tudi duhoven. Kakor se je Kristus kot prerok, učenik odlikoval pred vsemi drugimi preroki, tako se je on tudi kot duhoven odlikoval po svoji veliki časti pred vsemi drugimi duhovni. Že v starem zakonu so bili duhovniki sredniki med Bogom in ljudmi. Morali so za ljudstvo darovati, moliti ter širiti božjo čast. Tudi Jezus je imel podobno nalogo kot duhoven. Opravil je svojemu nebeškemu Očetu nad vse dragoceno daritev. Daroval se mu je samega sebe v spravo za naše grehe. »On pa je bil ranjen zavoljo naših pregreh, potrj zavoljo naših hudobij; zavoljo našega miru je bila kazen na njem, in njegova rana nas je ozdravila.« (Iz. 53, 5.) Po zgledu in redu Melkizedekovem je tudi Zveličar sveta daroval Bogu kruh ter vino. Ta Odrešenikova daritev je bolj poveličevala Boga, mu je bila bolj dopadljiva nego vse daritve stare zaveze. To nam spričuje Bog sam, ko govori po preroku Malahiju duhovnom stare zaveze: »Vi mi niste všeč, pravi Gospod vojnih čet, in daru ne sprejemem več iz vaših rok. Od solnčnega vzhoda do zahoda je namreč moje ime veliko med narodi, in po vseh krajih se daruje, in čista daritev se opravlja mojemu imenu, saj je moje ime veliko med narodi, pravi Gospod vojnih čet.« (Mal. 1, 10. 11.)

Predragi! Ni morda Kristus oni veliki duhoven, ki je daroval kruh in vino ter samega sebe za svoje ljudstvo? Ni li tudi on molil za svoje ljudstvo ter bolj gorel za čast božjo, ko vsi duhovni stare zaveze? Da, Kristus je bil pravi veliki duhoven. Saj njegovo življenje ni bilo nič drugega kakor nepretrgana daritev. On, dasi Sin božji, zapusti nebesa. Izvoli si siromaštvo. On, kateremu strežejo v nebesih nebrojne trume blaženih duhov, pravi, da ni prišel, da bi se mu streglo, ampak, da bi on drugim stregel. On se je daroval vsega za nas. Odpovedal se je časti, slavi. Odpovedal se je vsemu, tako da je lahko rekel: »Lisice imajo brloge in ptice neba gnezda, Sin človečji pa nima, kamor bi položil glavo.« (Mat. 8, 20.)

Vse to še ni zadostovalo velikemu duhovnu Kristu. Svoje življenje je hotel za ljudi darovati, da bi popolnoma zadostil pravičnosti božji, da bi nam zaslužil nebrojnih milosti. To daritev neskončne cene je dovršil na križu. A ta odrešilna daritev, katero je Jezus opravil na Kalva-

riji, naj se po želji Jezusovi ponavlja do konca sveta. S to daritvijo naj verniki izbrisujejo časne kazni za svoje grehe, iz te daritve naj vedno zajemajo pomoč v dušnih in telesnih potrebah. V to svrhu je Zveličar postavil na predvečer svojega trpljenja ono prečisto daritev, ki se sedaj Bogu daruje od solnčnega vzhoda do zahoda. Ta presv. daritev je daritev sv. maše, kjer se kruh in vino spreminjata v pravo telo in kri Jezusovo. Dan za dnevom se ponavlja ta daritev in se bo ponavljala do konca dni. Kristus je zares »duhoven na vekomaj po redu Melkizedekovem.« (Ps. 109, 5.)

Toda s samim opravljanjem daritve še duhoven ne izvršuje popolnoma svoje službe. On mora biti tudi goreč za čast božjo ter mora tudi za ljudstvo moliti. Tudi to dvojno duhovsko dolžnost je vršil veliki duhoven Jezus. Spomnimo se, kako je Jezus, ves vnet za čast svojega nebeškega Očeta, izgnal iz templja prodajavce in kupce, rekoč: »Moja hiša se imenuje hiša molitve; vi pa ste naredili iz nje jamo razbojnikov.« (Mat. 21, 13.) Kaj vam naj rečem o Jezusovi molitvi? Iz tisoč in tisoč grl se dviga po vsem svetu v vseh jezikih njegova molitev »Oče naš« k nebeškemu Očetu. Koliko je on sam molil za nas v svojem zemeljskem življenju! Cele noči je prečul v molitvi. Kako prisrčno, iskreno je zlasti molil za nas pred svojim trpljenjem! »Sveti oče«, je vzdihoval proti nebu za vse, ki bodo vanj verovali, »ohrani jih v svojem imenu, katere si mi dal, da bodo eno, kakor tudi midva!« (Jan. 17, 11.)

Tako je torej Kristus izvrševal vse, kar se zahteva od duhovna. Daroval je sam, in še daruje po svojih duhovnikih. Gorel je za čast svojega nebeškega Očeta. Molil je za nas. Tudi to dvoje opravlja sedaj po svojih namestnikih. Zares veliko ljubezen smo dolžni svojemu velikemu duhovnu Jezusu. Kako pa naj to ljubezen do njega razodevamo? V sv. evangeliju beremo: »V svojo last je prišel, in njegovi ga niso sprejeli.« (Jan. 1, 11.) Grda črna nehvaležnost! Mi pa ravnajmo drugače! Kot njegova last, odkupljena po njegovi predragoceni krvi, pripravimo mu po vrednem prejetju zakramenta sv. pokore lepo bivališče v svojem srcu, da bo v sv. obhajilu z veseljem k nam prišel ter tudi pri nas ostal. Prenovimo se duhovno v teh praznikih. Pripravimo se za boj, ki ga moramo biti s svojimi duhovnimi sovražniki! Jezus sam nas bo v tem boju podpiral. On sam bo naš voditelj. Zakaj on je ustanovil na zemlji duhovno kraljestvo in on sam je mogočni kralj tega kraljestva.

III. Sv. pismo stare zaveze večkrat imenuje Jezusa kralja, na mnogih mestih proslavlja njegovo mogočno kraljestvo. »Dete nam je rojeno,« kliče poln sv. navdušenja prerok Izaija, »in sin nam je dan, in na njegovi rami je poglavarstvo, in njegovo ime je: Čudoviti, svetovavec, Bog, močni, oče prihodnje dobe, knez miru. Njegova oblast bo velika, in miru ne bo konca; sedel bo na prestolu Davidovem in v njegovem kraljestvu, da je utrdi in ukrepi v sodbi in pravičnosti, odslej in na veke.« (Iz. 9, 6. 7.) In prerok Zaharija kliče prebivalcem mesta Jeruzalema: »Silno se raduj, hči sionska, veseli se Jeruzalem! Glej, tvoj kralj pride k tebi! Pravičen je in odrešenik.« (Zah. 9, 9.)

Vsakemu kristjanu je znano, da se je Odrešenik porodil v Betlehemu, porodil iz kraljevega Davidovega rodu. Toda, kje je njegovo kraljestvo, kje kraljevi sijaj, kje njegovi podložniki? Saj je bil najrevnejši izmed človeških otrok. Kako torej more biti kralj? Da, reven je bil, a vendar kralj, mogočnejši od takratnih rimskih cesarjev, katerim se je klanjal skoro ves tedaj znani svet. »Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji,« (Mat. 28, 18.), spričuje sam o sebi. Tudi sam se izrecno imenuje kralja. Na Pilatovo vprašanje, je-li on kralj Judov, odgovori: »Moje kraljestvo ni od tega sveta. Ko bi bilo moje kraljestvo od tega sveta, bi se pač moji služabniki bojevali, da ne bi bil izročen Judom; tako pa moje kraljestvo ni odtod.« Tedaj mu je Pilat rekel: »Torej kralj si ti?« Jezus je odgovoril: »Ti praviš, da sem jaz kralj.« (Jan. 18, 35. 36.)

To kraljestvo Jezusovo je sv. kat. Cerkev. To kraljestvo stoji že več kot 18 stoletij, se vedno širi. A svetna kraljestva zginjajo z zemeljskega površja, tako da so čez nekaj stoletij znana samo njihova imena. A ni se bati, da bi to kraljestvo Kristovo njegovi sovražniki uničili in razdejali. Zakaj vlada in vodi ga njegov Ustanovitelj.

Ni li torej to kraljestvo veličastnejše od Davidovega kraljestva? Ni li torej Kristus mogočen kralj? Mi vsi, dragi v Gospodu, smo, hvala Večnemu, podložniki tega kraljestva, udje Kristove cerkve. Zato se pa ravnajmo v življenju po besedah sv. Duha: »Poslušaj, sin, nauk svojega očeta in ne zapusti postave svoje matere!« (Preg. 1, 8.) Kristus je naš oče, kralj, cerkev je naša mati. Kot zvesti, vdani otroci te matere poslušajmo radi njene nauke, izvršujmo njene postave in se pridno poslužujmo sredstev, ki nam jih podaja v naše zveličanje.

Danes obhajamo spomin Jezusovega rojstva. V duhu gledamo pred seboj božje Dete, ki je naš Učenik, naš veliki duhoven in kralj. Kaj hočemo pokloniti novorojenemu Detetu? Kaj drugega, kakor to, da mu darujemo srce, polno žive vere, trdnega upanja in goreče ljubezni. To da-

rilo bode božjemu Zveličarju gotovo ljubo in drago. Vselej bo rad prišel k nam v sv. obhajilu in tudi z veseljem bode bival v našem srcu. Amen.

Montanus.

Praznik sv. Štefana.

Kdo in kaj je bil sv. Štefan.

Nismo se še oddahnili od včerajšnjega prazničnega veselja in danes že obhajamo drug imeniten praznik, praznik sv. Štefana. Danes obhajamo praznik, ki nas spominja žalosti in veselja. Spominja nas žalosti, ker nam predočuje smrt sv. Štefana. Mladenič sv. Štefan umira, posut s kamenjem. Leta njegova so maloštevilna, pač pa so mnogoštevilne njegove čednosti. On umira prvi za Jezusa in njegovo vero. On nam kaže prvi, kaj premore v človeku vera v Krista. »Glejte, vidim nebesa odprta in Sinu človekovega stati ob desnici božji.« (Dej. ap. 7, 56.) To so besede sv. Štefana. Ako gledamo, kako umira sveti Štefan v cvetu svojih let, kako preliva svojo nedolžno kri, nas obide neka žalost. A ta žalost se mora umakniti duhovnemu veselju, ako pomisimo, zakaj je sv. Štefan pretil svojo kri in kaj je dosegel s svojim mučenstvom. Tudi današnji praznik je kakor včerajni praznik veselja. Zakaj danes se je rodil sv. Štefan za nebesa. Sv. Štefan je prva žrtva nevere in prva slava Jezusove vere. Prav je torej, da se tudi danes razlegajo vesele božične pesmi. Prav je torej, da se veselimo tudi mi, dasiravno se spominjamo smrti Jezusovega mučenca. Da pa bode naše veselje res pravo, da nam bo v duhovno korist, preišljujmo danes, kdo je bil sv. Štefan in kaj je bil!

I. Kaj mislite, predragi, da bi videli, ako bi živeli v apostolski dobi, v dobi, ko je začelo seme krščanstva roditi sad? Videli bi, kako hitijo cele množice ljudstva k siromašnim, priprostim in neukim ribičem, slišijo nov nauk. Videli bi, kako te množice vedno rastejo, se kar kopičijo okrog apostolov, jih ne poslušajo samo, ampak jim tudi sledijo, sprejemajo njihovo vero in se dajo krstiti. A te spreobrnjene množice vršijo tudi misijonsko delo. Kar so slišale od apostolov, pripovedujejo drugim, druge učijo, druge spreobračajo in krščujejo. Med temi apostolskimi pomočniki vidimo tudi mladeniča, katerega pozna vse ljudstvo radi njegove gorečnosti za čast božjo in zveličanje človeških duš.

Bilo je sicer še več pomočnikov apostolov, katere so nazivali dijakone. A najjemenitnejši med njimi je bil sv. Štefan. To nam spričuje sv. pismo samo, ki pravi: »Štefan pa, poln milosti in moči, je delal čudeže in velika znamenja med ljudstvom.« (Dej. ap. 6, 8.) A prav s to svojo gorečnostjo si je nabral Štefan mnogo sovražnikov, ki so ga s prva samo mrzili, potem pa so se začeli z njim javno prepirati, da bi ga osramotili pred ljudstvom. A Štefanovi protivniki se niso mogli »upirati modrosti in Duhu, ki je govoril«. (Dej. ap. 6, 10.) Svet je bil že tudi takrat hudoben kakor dandanes. Ako hudobni ljudje ne morejo zatreti resnice in pravice, jo začno črniti, človeka pa, ki resnico govori in oznanja in zagovarja, preganjati, ga dolžiti laži in mu podtikati slabe namene. Tako je bilo tudi za časa sv. Štefana, ko Judje niso mogli premagati modrosti mladega dijakona, so kar zablesneli in vprizorili z lažnivim hujskanjem cel upor proti njemu. Nahujskali so može, ki bi mu naj očitali kletvine proti Mozesu in Bogu in napade na Jeruzalem, tempelj in postavo. Oh, ubogi mladenič, koliko moraš trpeti za resnico in pravico! Pomilovati moramo ovco, ki zaide med besne in lačne volkove. Pomilovati moramo pohlepne goloba, ki zaide med izstradane jastrebe. Pomilovati moramo nedolžno dušo, ki pride v pest nesramnemu in brezbožnemu hudobnežu. In kdo ne bo pomiloval mladeniča Štefana med razjarjenimi Judi? Saj je hudoben človek hujši od krvoločne zverine. Dragi v Kristu! Poslušajmo, kako se zagovarja sv. mladenič pred velikim judovskim zborom in občudujmo njegovo neustrašenost! Poslušajmo, kako se brani mladenič, kateremu ni mar ta svet, ni mar čast in dostojanstvo, kadar je treba braniti resnico in pravico »Trdovratni in neobrezanih src in ušes,« kliče Judom, »vi se vedno ustavljate sv. Duhu, kakor vaši očetje, tako tudi vi! katerega izmed prerokov niso preganjali vaši očetje? In so pomorili tiste, ki so prerokovali prihod Pravičnega, katerega izdajalci in morilci ste sedaj vi bili, ki ste prejeli postavo po naredbi angelov in je niste izpolnjevali.« (Dej. ap. 7, 51—53.) Povejte mi, preljubi v Gospodu, ali govori tako neustrašeno in odkritosrčno človek, ki se ljudi boji? Ne. Tako more govoriti samo pravičen in značajan kristjan, ki ljubi resnico in pravico, ki se razen Boga nikogar ne boji in ki tudi le od Boga pričakuje priznanje in plačilo. Tako govori kristjan, ki ima mirno vest. Neustrašen je bil sv. Štefan, dasi je vedel, da ga čaka smrt. A prav radi tega, ker jim je tako srčno očital njihove hudobije, so planili nanj kakor lačni volkovi na svoj plen, vlekli so ga iz sv. mesta, ga posuli s kamenjem in ga venčali z neminljivim vencem mučeništva.

II. Ni še bila Kalvarija popila krvi Jezusove, že se je začela zemlja napajati s krvjo sv. mučencev, s krvjo sv. Štefana in na tisoče drugih mučencev, ki so s svojo krvjo pričali, da je vera Jezusova resnična. Angelski jezik bi ne mogel popisati, kaj vse so trpeli sv. mučenci za vero Jezusovo. Pa pustimo to in pogledimo, kaj je bil sv. Štefan!

Če hočemo človeka prav spoznati in oceniti, moramo pogledati, kako se je vedel v raznih trenutkih življenja, in kakšna je bila njegova smrt. Stoječ pred judovskim velikim zborom in videč, da ga mislijo umoriti, je klical sv. Štefan: »Glejte, vidim nebesa odprta in Sinu človečjega stati ob desnici božji.« (Dej. ap. 7, 56.) Judje so smatrali te besede za bogokletne. A za nas so te besede zelo poučne in tolažilne. Uče nas, da moramo ob času težav in skušnjav proti nebu dvigati svoje oči in da moramo pri ljubem Bogu iskati tolažbe in pomoči. Četudi ne vidimo v nadlogah odprtih nebes, kakor jih je videl sv. Štefan, pa zadostuje nam zavest, da Jezus gleda na svoje služabnike, jim daje milost in moč.

Ko so Judje sv. Štefana pobijali s kamenjem in je on smrti gledal v obraz, v trenutkih, ko ljudje izgubljajo prisotnost duha, je sv. mladenič glasno molil: »Gospod Jezus, sprejmi mojega duha!« (Dej. ap. 7, 59.) Sv. mučenec je molil prav po zgledu svojega milega Zveličarja, ki je tudi klical: »Oče, v tvoje roke izročim svojega duha.« (Luk. 23, 46.) To, dragi moji, so besede, s katerimi moramo završiti vsak dan svojega življenja. S temi besedami moramo hoditi k počitku. Ne bom vam pravil, s kakšnimi besedami navadno dandanes kristjani završujejo svoja opravila, ampak rečem samo to-le: vsak naj samega sebe vpraša, ali gre k počitku še le tedaj, ko je po resničnem kesanju nad svojimi grehi Bogu priporočil svojo dušo.

Še enkrat zbere sv. Štefan svoje moči, otrese se težkega kamenja, poklekne ter moli: »Gospod, ne šteje jim tega greha!« (Dej. ap. 7, 59.) Po teh besedah je Štefan mirno v Gospodu zaspal. Glasno vam kliče, predragi, sv. Štefan, da ga posnemajte v ljubezni do svojih sovražnikov, kakor je tudi on posnemal svojega Odrešenika v tej čednosti. Koli-korkrat molite: »Odpusti nam naše dolge kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom,« se spomnite besed sv. Štefana: »Gospod, ne šteje jim tega greha!« (Dej. ap. 7, 559.) Pa ne samo odpuščati moramo svojim sovražnikom, ampak tudi moliti moramo zanje. Tako nas uči naš Zveličar, tako nas uči tudi sv. Štefan. Taka molitev je zelo težavna, pa je zaradi tega tudi zelo zveličavna. Molitev za sovražnike osrečuje nas, a osrečuje tudi naše sovražnike. Naj vam navedem za to samo en dokaz.

Med Štefanovimi sovražniki je bil tudi mladenič z imenom Savel. Njemu so izročili svojo obleko v varstvo tisti, ki so Štefana kamenjali. To je bil tisti Savel, katerega je pozneje Gospod na njegovi poti v Damask poklical z besedami: »Savel, Savel, zakaj me preganjaš?« (Dej. ap. 9, 4.) To je bil tisti Savel, ki je tako hudo divjal zoper kristjane. To je bil tisti Savel, ki je bil pozneje kot Pavel najslavnejši apostol Kristov. Spreobrnjenje Savlovo je sad molitve sv. Štefana. Sv. Avguštín namreč piše: »Ako bi sv. Štefan ne bil molil za svoje sovražnike, bi sv. Cerkev ne imela sv. apostola Pavla.«

Sedaj veste, predragi, kdo in kaj je sv. Štefan. On je bil, dasi še mladenič, prvi krščanski mučenec. On je prvi s svojo krvjo spričal resničnost Jezusovih naukov. Kaj je sv. Štefan? On je zgled, vzor vsem kristjanom, kako se naj vselej in povsod potegujejo za resnico in pravico, kako se naj v raznih nadlogah ozirajo proti nebu in pri nebeškem Očetu iščejo tolažbe in pomoči, kako naj odpuščajo svojim protivnikom. Ko bi se bil sv. Štefan zbal trpljenja in bi bil zatajil svojo vero, bi imeli mi dovolj vzroka, žalovati nad tem dogodkom. Ker je pa ostal Jezusu zvest, premagal strah in trpljenje, si je zaslužil palmo mučenstva, nam pa je zapustil zgled krščanske stanovitnosti in srčnosti. Vsled tega se smemo in moramo kakor včerajnega, tako tudi današnjega praznika radovati in smemo kakor včeraj tudi danes peti: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje.« (Luk. 2, 14.) Amen.

P. Dionizij Dušej.

Govori v Marijini družbi za žene.

Spisal Valentin Bernik.

I.

Vpeljana je pri nas po cerkvenih določilih Marijina družba tudi za žene, pridružena glavni rimski pri oo. jezuitih in obdarjena z mnogimi popolnimi in nepopolnimi odpustki.

Poglavitni namen njen je, »navajati žene k pobožnemu krščanskemu življenju, da bi bile dobre matere svojim družinam.« Zato pa vam je treba molitve in pouka. Zvesto opravite vsako jutro in vsak večer družbene molitvice, rade prihajajte k družbenim shodom! Jaz pa vam hočem podati najvažnejše stanovske nauke v treh zaporednih govorih.

Mnogo vas je tukaj zbranih krščanskih ženâ in vdov, jaz pa med vami iščem zlasti ene. Katera pa je tista?

Sv. Duh v knjigi pregovorov (31, 10.) popraša tako: »Močno ženo, kdo jo bo našel? Njena cena je kakor stvari iz daljave in od skrajnih mej.« Tako močno ženo iščem tudi jaz sedaj-le in silno rad bi jo našel. Ne mislite pa, da iščem po telesu močne žene, o ne, jaz iščem v krščanskem duhu močno ženo, tisto, ki je močna v čednostih, v lepih lastnostih. Išcite jo tudi ve z menoj, pomagajte mi jo iskati in najti!

Da pa jo lažje najdemo, popišem jo vam, kakor le mogoče natančno. Zamislimo se v njen trojni poklic: I. kot žena, II. kot mati, III. kot gospodinja. To je trojna njena naloga. Ako vidimo, da vse to prav izpolnjuje, smo našli svetopisemsko močno ženo tudi med nami.

Danes si oglejmo njen poklic in njeno nalogo kot žena.

Sv. pismo nam pove, da je Bog naredil, ustvaril prvo ženo Evo iz Adamovega rebra. Sv. Tomaž Akvinski nam razloži, zakaj jo je Bog naredil iz moževega rebra. Prvič zato, ker mora biti med možem in ženo tesna zveza; drugič ker ne sme žena vladati moža, in zato ni narejena iz njegove glave; tretjič, da ne sme mož z njo ravnati kakor s sužnjo, ne sme je teptati in pretepati, zato ni vzeta iz njegove noge ali roke.

1. Iz tega pa posnemi le prvo potrebno lastnost in dolžnost krščanske žene, da namreč ljubi svojega moža. V tem oziru je pisal tudi sv. apostol Pavel škofu Titu, naj dela na to, da bodo žene ljubile svoje može. (2, 4.) V čem pa je in kako se razodeva prava ljubezen zakonske žene?

a) Kajne, če ima kdo koga rad, tudi rad nanj misli in pošteno o njem misli. Apostol pravi: »Ljubezen ne misli hudega.« (I. Kor. 13.) Tako tudi zakonska žena o svojem možu. Ona misli o njem, da ga ni boljšega, in zato se varuje vsakršne ljubosumnosti, varuje se natolcevati ga zaradi kake druge osebe ter hudo misliti o njem brez pravega, zadostnega vzroka. Zakaj, ko bi mu potem še krivično očitala kaj takega, mogla bi s tem napraviti največji razdor v hiši. Nagla jeza in kljubovanje bi moglo povzročiti resnično prešuštvo. Zato ne verjemite podpihovalkam, ako vam kaj takega o dozdevni nezvestobi prineso na ušesa; govore iz nevoščljivosti in našuntane od satana.

b) Ljubezen se razodeva seveda tudi z besedo, z govorjenjem. Sv. Pavel pravi: »Ljubezen je potrpežljiva, je dobrotljiva, se ne da razdražiti.« Taka mora biti tudi ljubezen zakonske žene. Zato se dobra krščanska žena varuje

nepotrpežljivosti, togotne jezičnosti, ne-
strpnosti, zmerjanja, preklinjevanja. Za zgled si jemlje
sv. Moniko, mnogo skušeno mater sv. Avgušтина.
Imela je za moža pagana Patricija, ki je živel prav ne-
versko, dokler ga ni s svojim zgledno krščanskim živ-
ljenjem spreobrnila popolnoma. Bil je zelo hude jeze, nez-
vest svoji ženi, vdan razuzdanosti in še drugim pre-
greham. Sv. Monika je zanj molila 20 let, prenašala z naj-
večjo potrpežljivostjo in modro molčečnostjo
njegovo čmernost in njegovo viharno jezo. Njene sosede
se niso mogle načuditi, da Monika tako mirno živi s
svojim hudobnim možem, ki tako grdo dela ž njo, med-
tem ko so one dostikrat kregane in še tepene. Svetnica
pa jim prijazno in odkritosrčno reče: »Vaš lastni jezik vas
tepe; ako bi molčale in o pravem času govorile, zraven pa
ljubeznivo potrpele s slabostmi svojih mož, ravnali bi tudi
oni z vami lepše.« In vsem, katere so posnemale njen zgled,
se je godilo potem dobro.

Poslušajte še ta-le z g l e d. Neka žena je večkrat to-
žila svojemu dušnemu pastirju, kako žalostno in bridko
je njeno zakonsko življenje. Duhovnik jo tolaži in opo-
minja, naj moža skuša s potrpežljivostjo in lju-
beznivo krotkostjo pridobiti za nebesa. Žena se
zares uri v teh čednostih in tudi doseže tako zaželjeni
uspeh. Nekega dne pride mož domov temnega obraza in
ves otožen se vsede k mizi. Kar zakliče: »Tega ne morem
več strpeti, poleg tebe se sam sebi zdim kakor satan. Ali
moram drugačen postati, ali pa se končam.« Ali menite, da
da mu je žena sedaj odvrnila: »Prav, da spoznaš, da si
kakor satan?« Ne, ampak pohlevno in krotko je odgovo-
rila: »Saj le to storim, kar je moja dolžnost, če potrpicim.«
To je pomagalo. Mo se je odvadil pijančevanja in tudi
drugih pregeh, bil je potem dober, pošten mož. Žena je
bila tako srečna, da je lahko rekla: »Sedaj živim v za-
konu, kakor v nebesih.«

Bral sem pa o neki d r u g a č n i ž e n s k i. Ta se pride
pritožiti k sv. Vincenciju Fereriju, da jo mož preklinja in
pretepa, kadar pride domov zvečer pijan. Žena prosí, da
bi ji duhovnik povedal kako zdravilo, da bi se njen mož
vendar kaj poboljšal. Sveti in previdni duhovni oče jo
mirno posluša, in ji da takle svet. »Pojdite k samostan-
skemu vratarju in ga prosite, naj vam da iz samostan-
skega vodnjaka steklenico vode. Kadar pride mož zvečer
domov, pa vzemite steklenico in denite za požirek te vode
v usta in jo držite nekaj časa v ustih. Verjemite mi, to go-
tovo pomaga.« Žena uboga. Ko pride prvi večer mož do-
mov — nekoliko vinjen — se čudi, žena ga ne krega. Drugi
večer se spet čudi, žena ga vnovič ne krega. Možu ne gre

v glavo, kako to, da se je žena nekaj časa sem tako poboljšala. Žena pa je bila tudi vesela, da je tisto zdravilo tako pomagalo. Mož je ni več tepel. Zato gre zahvalit očeta Vincencija, da ji je nasvetoval tako dober pripomoček. Svetnik pa ji reče: »Že prav žena, da ste ubogali, ali vašega moža ni ozdravila voda, ampak le vaša molčečnost. Molčite v prihodnje vselej, kadar mož pride domov, pa ne boste nikoli tepeni.«

K vsemu temu dostavim jaz samo besede sv. Pavla, ki pravi: »Ne pripustim pa ženi, da bi gospodovala nad možem, ampak tiho naj bo.« (I. Tim. 2, 12.) Nikar torej ne mislite, da morate imeti zadnjo besedo, četudi bi bila pravica na vaši strani; zavoljo ljubega miru rajši potrpite in umolknite, kadar nastane domači prepir. Ljubezen se razodeva tudi v d e j a n j u. Apostol piše: »Ljubezen ni prešerna, se ne napihuje; ne veseli se krivice, veseli se pa resnice; vse prizanese, vse veruje, vse upa, vse pretrpi.« Zato pa prava krščanska žena ve, da je u s t v a r j e n a m o ž u v p o m o č (I. Mojz. 2, 18.), da mu pomaga nositi križe in težave vsakdanjega življenja. Če je po nekem pregovoru veselje dvojno, ako se s kom deli, je nadloga samo polovična, ako jo žena pomaga možu voljno prenašati. S tem si zasluži zakonska žena nebesa. Njen mož more po pravici reči: Veliko imam skrbi in težav v svojem stanu, pa, hvala Bogu, da mi je dal ženo, ki mi življenje sladi, ki me tolaži, ki mi ljubeznivo zna pomagati; jaz mislim, da boljše žene ni.

Kaj pa, če mož zavoljo svoje slabe žene išče tolažbe v družini, pri pijači, pri igri ter mora tožiti: »Veliko križev imam, pa največji križ je moja trmasta, hudobna, prepirljiva, ničemurna, lena ženska, ta mi najbolj greni življenje?« To je tista, ki jo ima modri Sirah tako-le zaznamovano: »Boljši je zraven leva in zmaja stanovati, kakor pri hudobni ženi prebivati.« In spet: »Hudobna žena dela potrto srce in žalostno obličje. Med sosedi njen mož ječi.« (Sir. 25.) O, naj nobena ne bo taka!

Ljubezen se razodeva v dejanju tudi z z a k o n s k o z v e s t o b o. Apostol imenuje sv. zakon veliko skrivnost v Kristusu in v Cerkvi (Ef. 5, 32), ker pomeni duhovno zvezo med Kristusom in med sv. Cerkvijo. Kakor pa Jezus Kristus svoje neveste, sv. Cerkve nikdar ne zapusti, ampak zvesto pri nji ostane do konca sveta, tako se tudi zakonski ne smejo samovoljno zapustiti, dokler jih smrt ne loči. Sv. Frančišek Salezij pravi v Filoteji: »Če se zlimata dve deski in če je lim dober, potem ju bo ložje na vsakem drugem mestu preklati, kakor pa tam, kjer sta zlimani. Bog sam je sklenil s svojo krvjo moža in ženo; zato je

ta sklenitev tako močna. In ta zveza ne velja toliko o telesih, temveč posebno o srcih, o nagnjenju in ljubezni.«

Pomnite pa, da ni samo to strašen smrtni greh krivičnosti, ako se dejansko prelomi zakonska zvestoba ter se prešuštuje, ampak tudi že takim mislim in željam se radovoljno vdati ter veselje imeti nad njimi ali prizadevati si, drugemu spolu iz nečistih namenov dopasti, je zakonskim vselej velik greh. Tat ni samo tisti, ki je kaj ukradel, ampak tudi tisti, ki je hotel ukrasti, pa je bil odpoden. Jezus uči tako-le: »Jaz pa vam povem, da vsak, kateri ženo pogleda, da jo poželi, je že prešuštoval z njo v svojem srcu.« (Mat. 5, 28.) Zato kliče apostol: »Nikar se ne motite! Nečistniki in prešuštniki ne bodo posedli božjega kraljestva.« (I. Kor. 6, 9, 10.) Pa tudi ni sreče in božjega blagoslova v takih zakonih, tam ni miru in odkritosrčne ljubezni.

Ljubezen zakonska, da kratko še to omenim, se nikdar ne postara, akoravno se postarata mož in žena, zmeraj bodi enaka, kakor tudi rožmarin po letu in po zimi ostane zelen. Ljubiti morate svoje može, ne zavoljo njih lastnosti, ampak, ker ste po zakramentu sklenjene z njimi do smrti.

2. Druga potrebna lastnost močne žene je pokorščina, podložnost v vsem, kar ni pregrešnega. Sv. Pavel uči tako-le: »Žene naj bodo svojim možem podložne, kakor Gospodu (t. j. zavoljo Gospoda, iz ljubezni do Boga). Zakaj mož je glava žene, kakor je Kristus glava Cerkve. Kakor je pa Cerkev Kristusu podložna, tako naj bodo tudi žene svojim možem v vseh rečeh.« (Ef. 5, 22—24.) In slednjič pravi apostol: »Vsak naj ljubi svojo ženo, kakor sam sebe: žena naj se pa boji svojega moža.« (Ef. 5, 33.) Apostol hoče reči ženam, naj izkazuje vsaka svojemu možu spodobno spoštovanje. Zato ponižna žena nikoli ne reče možu: »Ti mi nimaš zapovedovati!«

Zapoved podložnosti je Bog sam naložil po prvem grehu Evi govoreč: »Pod oblastjo moža boš, in on bo čez te gospodoval.« (I. Moz. 3, 16.) To kazen pa je Bog, kakor uči sv. Avguštin, naložil ženi zato, ker je moža zapeljala v nepokorščino proti Bogu.

Ker je pa zakon po božji naredbi postavljen v ta namen, da se po postavnem potu množi človeški rod, zato je dolžnost zakonskih, da rasti in množenja človeškega rodu nikakor ne zavirata, ampak živita v svojem zakonskem stanu tako, da zvršujeta besede večnega Boga, ki je rekel prvima zakoncema: »Naraščajta in množita se!« (I. Moz. 1, 28.) Zato govori o zakonskih dolžnostih sv. Pavel tako-le: »Žena čez svoje telo nima oblasti, ampak mož, ravno tako tudi mož nima oblasti čez svoje telo, ampak

žena.« In dalje pravi naravnost: »Nikar se ne odtegujta eden drugemu.« (I. Kor. 7, 4, 5.) In na drugem kraju opominja: »Častitljiv bodi zakon v vseh rečeh.« (Hebr. 13, 4.) Ko bi se kaka žena brez veljavnih vzrokov vedno zoperstavljala možu v zakonski dolžnosti, pregrešila bi se smrtno, ker bi bila kriva žalostnih nasledkov; mož bi se vsled tega morda vdal nečistim željam ali celo prešuštvovanju ali bi se sam zoper svoje telo pregrešil. Vedite pa, da ravno to, ker je spolnovanje zakonske dolžnosti dostikrat težavno in zoperno, dviga zakonsko življenje nad golo počutnost in stori pošteno zakonsko življenje zveličavno.

In sedaj posežem nazaj in vprašam s sv. pismom: »Močno ženo, kdo jo bo našel?« Kdo bo našel močno ženo tukaj med nami? Kdo bo našel tisto, ki je tako navdahnjena prave zakonske ljubezni v mislih, v besedah, v dejanju, kakor sem jo vam ravnokar opisal? Ali je tukaj tista potrpežljiva, molčeča, dogroba zvesta žena, ki je tako tudi pokorna in podložna svojemu možu, kakor zahteva to božja volja?

Upajmo, da je med nami taka zakonska žena, upajmo, da boste zana prej vse tukaj pričujoče žene take, saj ste sklenile in prejele zakramentalno milost, natančno spolnovati vse dolžnosti svojega stanu. Božja pomoč ostani vedno z vami na priprošnjo nebeške Matere! Amen.

II.

Pri prvem družbenem shodu smo iskali tisto močno ženo, kakor jo hvali sv. pismo zaradi njenih čednosti, v katere srcu gori prava zakonska ljubezen in goji v sebi duha pokorne podložnosti. Danes pa iščimo tukaj tisto mater, katera je v svetopisemskem pomenu zares močna žena, prava krščanska mati. Pomagajte mi jo iskati! Saj vam precej naznamim, kakšna je.

Prava krščanska mati je 1. pobožna. Sv. pismo močno ženo opisuje v tem oziru tako-le: »Slepiva je milina in prazna je lepota: žena, ki se Gospoda boji, ta bo hvaljena.« (Preg. 31, 30.)

Sicer je vsakega kristjana sveta dolžnost, da je bogaboječ, da je pobožen. Nad vse pa je potrebno, da je krščanska mati v resnici pobožna. Njen stan je poln nadlog in težav, poln truda in skrbi, večkrat jo morda postavi v smrtno nevarnost. Zato je treba, da išče pomoči in zavetja pri Bogu. Kjer ti nihče ne more pomagati, kjer tvoje telesne ali dušne bolesi nobeno človeško bitje ne more ozdraviti, najdeš ti, krščanska mati, še pomoč pri Bogu zlasti po priprošnji presvete Matere Marije, če je le to tebi v dušno zveličanje. S sv. pismom lahko govoriš:

»Klicala sem Gospoda, Očeta mojega Gospoda, da bi me ne zapustil v dan moje stiske in brez pomoči. Slavila bom neprenehoma tvoje ime in čatila ga bom z zahvalo, in uslišana je moja molitev.« (Sir. 51, 14, 15.)

Ako se goreči svetilnici ne priliva olja, mora ugasniti. Ako krščanska mati ne bo vztrajna v pobožnosti, bo omagala. Zato pa dobra, pobožna krščanska mati rada moli, veseli jo božja služba in pogosto prejemasv. zakramente.

Pobožna krščanska mati, pravim, rada moli. Molitev jo kreпча, molitev jo tolaži, molitev ji pomaga stanovske dolžnosti zvesto spolnovati. Pobožna mati je rekla svoji dobro vzgojeni hčeri, ki pa je imela za moža posvetnjaka: »Moja hči, govori ti s svojim možem včasih o Bogu; še večkrat pa govori z Bogom o svojem možu.« Kakor je ta mati svoji hčeri nasvetovala molitev za moža kot najboljši pripomoček zakonske edinosti in sreče, tako je neka druga žena svoji prijateljici, ki je bila nesrečno omožena, nasvetovala molitev kot najboljši pripomoček za zakonski mir, rekoč: »Obrni in zateci se prav pogosto k njemu, ki je ljubi mir prinesel na svet, ki je sam mir.« Apostol pravi: »Pobožnost je za vse koristna.« (I. Tim. 4, 8.) Posebej vam priporočam vsakdanjo molitev sv. rožnega venca zlasti v družini.

Pobožno mater veseli očitna božja služba. Razen v boleznih ne opusti nikdar sv. maše ob nedeljah in zapovedanih praznikih, in če je količkaj mogoče, gre tudi ob delavnikih k presveti daritvi ter ondi daruje svoje križe in nadloge Bogu, domov pa si prinaša božjega blagoslova. Pobožno mater mika božja beseda in zato zvesto posluša pridige in krščanske nauke, ki se toliko bolj utrdi v verskih resnicah ter ve uravnati svoje in svojih življenje po zgledu Jezusa, Marije in svetnikov pa svetnic božjih. Rada se z družino tudi pogovarja o božji besedi ali jo prebira. Pripomnim, da imate v Marijini družbi vselej po 7 let in 7 kvadragen odpustka, kadar ste na delavnik pri sv. maši.

Pobožna krščanska žena in mati pristopa tudi kaj rada k sv. zakramentom. Milost božja in mirna vestie njeno plačilo že na zemlji, Jezus Kristus pa bo njeno večno plačilo, ako se je v sv. obhajilu pogostokrat ž njim združevala. Če komu, veljajo njegove vabilne besede ravno materam: »Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil. Vzemite moj jarem nase, in učite se od mene, ker jaz sem krotek in iz srca ponižen, in boste pokoj našli svojim dušam. Moj jarem namreč je sladak, in moje breme je lahko.« (Mat. 11, 28, 29.)

Žena, mati, katera le malo misli, katera nima goreče ljubezni do Boga in njegove Cerkve, katera ne porajta

dosti na božje, še manj na cerkvene zapovedi, katera prav poredkoma prejema sv. zakramente, žena, mati, ki je mlačna in malomarna kristjana pa preveč klepetava, občuti težo zakonskega jarma veliko hujše, zabrede v mnogotere grehe in je poguba sebi, nesreča možu, propast otrokom, spotika družini in sosedom in v veliko žalost dušnim pastirjem. Bog varuj take v našo župnijo!

2. Druga potrebna lastnost krščanske matere je, da je dobra, ljubeča mati svojih otrôk. Sv. Pavel je pisal Titu, naj pazi in dela na to, da bodo žene ljubile ne le svoje može, ampak tudi svoje otroke. (2, 4.) Kako pa se ljubezen do otrok razodeva? Časna in večna sreča, telo in še bolj duša otrokova je ljubeče matere srčna skrb.

Krščanska mati že pred rojstvom svojega otroka zaupljivo prosí nebeškega Očeta, da bi njeno dete bilo zdravo rojeno ter prejelo posvečujočo milost sv. krsta. Zato se pa v blagoslovljenem stanu varuje vsega tega, kar bi utegnilo na telesno ali dušno zdravje otrokovo slabo vplivati. Poleg pretežavnega dela in vzdigovanja se skrbna mati varuje preobilnosti v jedi in pijači, pa tudi nezmernosti v žalosti in jezi. V najprvi mladosti otrokovi se skrbna mati varuje vsakega večjega greha in hudim strastem ne pusti gospodovati v svojem srcu, n. pr. naphu, nečistemu poželenju, prepirljivosti, nezmernosti, dobro vedoča, da vse to slabo in nalezljivo vpliva na mlado dušo, alkohol in razburjenost tudi na telo, da jih potem začne viti in je kmalu po njih. Skrbna mati gleda zelo na snago pri otrocih ter malih ne jemlje k sebi v posteljo.

Verna mati pa tudi že zgodaj začne učiti svoje otroke verskih resnic in molitvic pa strahu božjega.

Namen človekov je večno zveličanje. Zato treba, da je človek že zgodaj poučen o najpotrebnejšem, kar mu pomaga, da se večno zveliča. Tega nas uči sv. katoliška vera. Zato veli sv. pismo: »Imaš sinove? uči jih in pripoguj jih z mladega.« (Sir. 7, 25.) In apostol ukazuje: »Zredite svoje otroke v poučevanju in svarjenju Gospodovem.« (Ef. 6, 4.) Sv. Janez Zlatoust pa pravi: »Vi očetje in matere ste apostoli svojih družin.« In o apostolih vemo, da jim je Jezus ukazal učiti, torej tudi starše veže taista dolžnost.

Prva šola je domača šola, in ta bodi katoliška. In ker z znamenjem sv. križa očitno pokažemo svojo katoliško vero, zato glejte, da bodo otroci znali najprej lepo se pokriževati. Zatem pride očenaš, češčenamarija, apostolska vera in šest (temeljnih) resnic pa deset božjih

zapovedi. Vmes krščanska mati rada poučuje svoje otroke o ljubem Bogu, ki je vse ustvaril in od katerega imamo vse dobro, o Jezusu, našem Zveličarju, o Mariji, božji in naši Materi, o angelih in posebej o sv. angelu varihu. Kaže tudi na greh, s katerim človek Boga žali. Bogoljubna mati tudi pazi, da potem otroci zvesto opravljajo jutranjo in večerno molitev, pred jedjo in po jedi, kadar zvoni angelovo češčenje. Tudi prejem sv. zakramentov ima v pregledu.

Krščanska mati pa tudi ve, da treba s v a r i t i svoje otroke in po potrebi tudi k a z n o v a t i. Sv. pismo pravi: »Šiba in svaritev podelujeta modrost; deček pa, ki je svoji volji prepuščen, dela sramoto svoji materi.« (Preg. 29, 15.) Zato skrbna mati, da bi se izognila vsaki sramoti od strani svojih otrok, opominja in svari že zgodaj svoje otroke. Navaja jih v zgodnji mladosti na točno pokorščino. Zato jim ne pusti jezicati ter kazati trmoglavost, ne lagati, krasti, lenobo pasti. Če je detinsko srce že tako zgodaj sposobno za napake, zakaj bi ne bilo tudi za čednosti? In ker o slabem in dobrem velja beseda sv. Duha: »Mladenič, vajen svoje poti, tudi v starosti z nje ne stopi« (Preg. 22, 6.), zato skrbna mati svari svoje otroke pred razuzdanimi, pohujšljivimi ljudmi, svari jih pred prezaupnim občevanjem z drugim spolom, svoje hčere varno zapira in nadzoruje, za sinove na vso moč skrbi. Grehu ne odide, kdor hoče biti tovariš grešnikov,« pravi sv. Lavrencij Justinijan. In sv. Bernard trdi: »Nobena pregreha ne podvrže sveta tako hudobnemu duhu, kakor nečistost.« Zato krščanska mati govori svojemu sinu ali tvoji hčeri (hlapcu in dekli) tako-le s sv. pismom: »Ako te grešniki vabijo, ne udaj se jim... ne hodi ž njimi, zakaj njih noge teko v hudo.« (Preg. 1, 10, 15, 16.) Ljubeča mati svari torej svoje drage zlasti pred nesramnostjo, svari jih pred pijanci, plesalci in igralci.

Dobra mati se otrokom nikdar ne prilizuje, nikoli ne streže njih strastem, nikdar jim n e d a j e p o t u h e, nikoli ne prikriva njih pregrešne zveze pred očetom. Saj je prepričana, da božje vsevidno oko povsod in vse opazuje in da bo moral dajati odgovor pred Bogom vsakdo po svojem stanu. Dobra vzgojiteljica se varuje slepe, gluhe, mutaste in hrome ljubezni do otrok, zato opazuje svoje otroke po njih nagnenju, po njih govorici in dejanju, ne izgovarja jih, spregovori modro in ostro besedo v pravem času in tudi stori marsikak korak, kadar je njen otrok na pogubni poti, zakaj prava krščanska vzgoja ji je vedno na srcu, zato je neutrudna po dnevu in po noči. Spominja se, da je že slišala iz sv. pisma besede: »Le gladi sina, in

on te bo imel v strahu; le igraj se ž njim, in žalil te bo.« (Preg. 30, 8.)

Modrijan v knjigi pregovorov opozarja tudi na strahovanje in kazni pri vzgoji. »Komur se šibe škoda zdi, sovraži svojega sina, kdor ga pa ljubi, ga vedno strahuje.« Dalje: »Ne odteguj otroku krotitve, zakaj, če ga s šibo udariš, ne bo umrl. Ti ga boš udaril s šibo, njegovo dušo pa boš rešil pekla.« (Preg. 13, 24, 23, 13, 14.) Dobri starši vedo, da je Bog ustvaril šibo za hudo voljo.

Sicer pa kazni ni samo v tepenju, ampak tudi v postu, kar si zapomni zlasti tista mati, ki otroke preveč baše ne oziraje se na čas in resnično potrebo. Taki so še bolj razposajeni, uporni, lažnivi, sladkosnedeni in k domači tatvini nagnjeni.

Vestna mati preudarja, ali se je otrok pregrešil v naglici, po otročje, ali pa je zraven hudobija. Pri naglici se mu prizanese, hudobijo, trmo, napuhovanje pa kaznuje. Varuje se tepsti v prvi jezi in vmes kleti. Kaznuje zlasti greh nesramnosti, tatvino in nespodobnost v cerkvi. Škoda, da ne hodijo več starši z otroci v cerkev.

K vsemu temu še pripomnim, da se modri opomni in staršev kaj globoko vtisnejo v mlada srca, kakor v vosek. Še v poznih letih govore dobri otroci tako-le in podobno: »Moj rajni oče so tako rekli, moja rajna mati so nas tako učili; Bog jim daj dobro!« Že spomin na nauke dobrih staršev je otrokom trdna podpora, da ne omagajo v čednostih. Ko se jim bliža skušnjava, precej se spomnijo svarilnih nauk svojih staršev in reko si: »Tega ne smem storiti, pred tem so me moji starši vedno svarili, kaj bi bili vendar rekli, ko bi bil tak!«

Jaz sem imel prav dobro, zelo skrbno mater. To čast ji dam sedaj kot duhovnik in jo zahvalim za vse prelepe nauke in opomine, pa tudi za vse kazni, od nje prejete. Da, blaga v Bogu počivajoča mati, ker je tvoj sin postal mašnik Gospodov, naj te tu očitno zahvali, za vse prejete dobrote tjakaj na oni svet!

Pa obrnem se sedaj do vas tukaj zbranih žena in mater ter spet vprašam s sv. pismom: »Močno ženo, kdo jo bo našel?« Kdo bo našel tukaj med nami močno mater v smislu božjega duha v sv. pismu, tisto tako pobožno, tako dobro in skrbno mater za pravo vzgajo svojih malih in večjih otrok? Ali je tukaj med vami tista krščanska mati, ki zna vzgajati za Boga, za večnost. Ali je tukaj tista, ki ljubezen do otrok, kakor je naroča apostol, razume prav? Upajmo, da je taka dobra mati danes tukaj, upajmo, da boste odslej vse znale voditi svoje otroke k Jezusu, prijatelju otrok! In v to naj vam on da svoj blagoslov! Amen.

III.

Tretjič smo se zbrali danes tukaj, da iščemo in najdemo svetopisemsko močno ženo.

Krščanska žena je zakonska družica, je mati, je pa tudi gospodinja. »Močno ženo, kdo jo bo našel?« Jaz iščem danes med vami tudi tiste gospodinje, katera je v svetopisemskem pomenu močna žena, vrla gospodinja. Vse mi jo pomagajte iskati! Iz njenih lepih lastnosti jo bomo spoznali.

Vrla krščanska gospodinja je prvič skrbna in pridna. Bog je dal v svoji neskončni modrosti ženi druge lastnosti in sposobnosti, kakor možu. Mož se rad zanima za večje in težavnejše reči in podjetja, žena pa najde doma v hiši dovolj dela in opravila. Sv. Pavel od žene naravnost zahteva, da naj bodo »za hišo skrbne«. (Tit. 2, 5.) Kako pa se skrbna gospodinja še razodeva? Tako-le:

Ona skrbi za red in snago pri hiši. O gotovem času vstane, moli; o gotovem času morajo vstati posli in otroci. Otrok ne pusti zbujenih polegati, ne napol napravljenih okrog ležati. Brez jutranje molitve in molitve pred jedjo ne smejo k skledi. Pravočasno morajo v šolo in cerkev. Zato tudi ona v pravem času skuha. V gotovem času in redu hoče imeti vse pri hiši in zunaj hiše. Vsaka reč mora biti na svojem mestu, posoda, orodje, obleka, pa tudi vse snažno. Skrbna in pridna gospodinja je vsem, otrokom in poslom zgled rednosti, ki čas prav uporablja ter zna vsem prav ukazovati. Modri Salomon jo hvali tako-le: »Srce njenega moža se nanjo zanaša, in imetja ne bo pogrešal. Še po noči vstaja in daje pridobitka svojim domačim in jedil svojim deklam. Pregleduje pota svoje hiše, in kruha brez dela ne uživa.« (Preg. 31.) Kaj ne, kako lep opis skrbne, pridne žene, dobre gospodinje!

Vrla gospodinja se kaže drugič tudi modro. Kako pa se razodeva njena modrost v gospodinjstvu?

Modra gospodinja dela najprej tisto, kar je najbolj potrebno, ne pa to, kar ji bolj ugaja. Pa tudi znati mora najbolj to, kar je njenemu stanu najbolj potrebno in koristno. Gotovo treba, da zna primerno skuhati, kruh speči, obleko zašiti, oprati, če jo more tudi narediti, je še bolje. Tudi na vrt se mora kaj umeti. Modra gospodinja tudi ne kupi vsega, kar vidi prijetnega ali bolj očividnega, ampak le, kar je potrebno. Varčna je in z malim zadovoljna bodisi v jedi, v obleki ali pa tudi v časti. Svojim poslom pa da, kar jim gre. Izbirčna, razkošna gospodinja razvadi svoje otroke, da niso zadovoljni z nobeno navadno jedjo. Taki gospodinji

se tudi nič škoda ne zdi. Zato pa delo, zaslužek in trud njenega moža premalo zaleže. Slaba gospodinja vse za-gospodinji.

Modra žena se oblači svojemu stanu primerno ter se v vseh zadevah ravna po premoženju. Varuje se potrate in košatosti, da ne daje slabega zgleda domačim ter se modre žene ne spotikajo nad njo. Sv. Pavel piše Timoteju (I. 2, 9.): »Ravno tako naj se tudi žena v poštem oblačilu s sramežljivostjo in zdržljivostjo zaljšajo.«

Tudi kar se tiče časti in hvale, ne išče je modra žena preveč, a za dobro ime se potegne. Iz čistilakomnosti in gizdavosti se izcimj prilizovanje od druge strani, iz tega polagoma ljubosumnost ali še kaj hujšega »Ste-piva je mi-lina in prazna je lepota: Žena, ki se Gospoda boji, ta bo hvaljena,« pravi modri Salomon. (Preg. 31.)

No, če je pa gospodinja p i j a n k a, potem so vsi križi skupaj. Modri Sirah (26, 11.) pravi: »Žena pijanka je ve-lika jeza in njena sramota in ostudnost se ne bo priknila.«

Vrla gospodinja je tudi p o s t r e ž l j i v a in d o b r o h o t n a. Postrežljivost dela ženo Bogu in možu prijetno.

Kako lepo je stregla A n a, ž e n a T o b i j e v a, svo-jemu oslepelemu možu Vsled prevelike dobrotljivosti je pravični Tobija sam ubožal in vrhu tega še izgubil vid; ali dobra Tobijevka je hodila vsak dan tkat, da je pre-živila z delom svojih rok njega in svojega mladega sina.

Tako streže dobra žena svojemu možu. Po njenem zgledu ima vrla gospodinja precej ali kmalu pripravljeno jed za moža, kadar pride utrujen od dela ter ga z veselim obrazom sprejme, ko pride s pota. Kadar boleha, ga lju-beznivo popraša, s čim mu more postreči.

Postrežnost, dobrohotnost vrle gospodinje se razteza tudi na s t a r e g a o č e t a in s t a r o m a t e r, če sta pri hiši. Veliko sta skusila in pretrpela na svetu, marsikaj ravno za to hišo pridobila, zanašala se na miren počitek in davno zaslužen užitek v starih dneh. Zato jima vrla, hvaležna gospodinja prijazno in rada postreže, kolikor le more in potrpežljivo prenaša njuno černost, ki jo nosi starost seboj. Svojim otrokom daje s tem lep zgled, da se bo tudi nji na starost, če jo učaka, povračevalo dobro za dobro ter se hiše držal božji blagoslov. Kako žalostno in pohujšljivo je, kjer mladi stare zaničujejo, preklinjajo, jim smrt žele in še najpotrebnejšega živeža ne dajo ali kar imajo sicer izgovorjenega! Nevesta, ki prideš k hiši, bodi ponižna, rada se daj v gospodinjstvu kaj poučiti, bodi pri-jazna, pohlevna in potrdi starim kako besedo, da ohraniš ljubi mir pri hiši! Sv. pismo pravi: »Svoja usta odpira mo-drosti, in postava milobe je na njenem jeziku.« (Preg. 31.)

Nevesta, ki je vzela vdovca z otroci, če je zares krščanskega, ljubezni polnega duha, ima tudi prejšnje otroke rada kot svoje in ne dela razločka med njimi ne v jedi, ne v obleki, ne v snagi, ne v skrbi za telo in dušo. Prepričana je, da je Bog njen plačnik, ko jim nadomestuje pravo mater.

Vrla gospodinja je radodarna in usmiljena. Tako uči sv. Pavel v listu do Tita (2, 5.) in v knjigi pogovorov opisuje modrijan tako žensko tudi s temi-le besedami: »Svojo roko odpira ubožcu in svoje dlani izteguje k siromaku.« (31.) Seveda večjih darov ne sme dajati brez vednosti svojega moža. Varuje se tudi opravljenih priliznjenk, katere bi rade nemir in prepir nosile v hišo — za darove.

Sicer pa se krščanska gospodinja pri svoji dobroti spominja besedi nadangela Rafaela: »Boljša je molitev s postom in z miloščino, kakor spravljati zaklade zlata; ker miloščina reši smrti, in ona je, ki grehe zbrisuje in pomaga najti milost in večno življenje.« (Tob. 12, 8, 9.) Njeno upanje v večno plačilo ji poživlja tudi zagotovilo Jezusovo: »Resnično, vam povem, kar ste storili kateremu mojih najmanjših bratov, ste meni storili.« (Mat. 25, 40.)

In spet vas vprašam: »Močno ženo, kdo jo bo našel?« Kdo bo našel tu med vami tisto močno ženo, ki ima vse hvalevredne lastnosti vrle gospodinje na sebi? Ali je tukaj danes tista pridna in skrbna, modra, varčna, postrežna, prijazna, dobra, usmiljena gospodinja? Upajmo, da je, upajmo, da boste v prihodnje vse tukaj zbrane žene take vrle gospodinje. Pojdite z dobrim namenom in trdnim sklepom na delo!

V našo Marijino družbo je vstopilo tudi več vdov. Kar velja ženam, materam, gospodinjam, to velja večinoma tudi vam. Ohranite si te nauke v najboljšem srcu!

Dodam le še nekaj iz sv. pisma vam v spodbudo. Sv. Pavel piše svojemu učencu in škofu Timoteju v prvem listu (5.) tako-le: »Spoštuj vdove, katere so res vdove,« to je, katere so zapuščene in pobožne, tiste spoštuj in podpiraj. Pa tudi njeni otroci in vnuki naj jo podpirajo, če jih ima, uči apostol dalje. Potem pravi: »Katera je pa res vdova in zapuščena, naj upa v Boga, in naj prebije v molitvah in prošnjah noč in dan. Zakaj, katera v sladnosti živi, je živa mrtva.« Apostol hoče reči: Prava vdova naj le v Boga zaupa ter pridno in stanovitno moli; katera pa živi po šegah in sladnosti sveta, ni prava vdova, temveč je v živem telesu na duši mrtva. Nato veli apostol Timoteju: »In to zatrdi, da bodo nesvarljive.« Ozir po-

božnosti navedem še besede sv. Jakoba: »Ako pa kdo meni, da je pobožen, pa ne brzda svojega jezika, je prazna njegova pobožnost.« (1, 26.)

Krščanska vdova, ako si zares pobožna in v vsem nesvarljiva, potem si tudi tista močna žena svetopisemska, katero smo iskali in kakor upamo tudi našli. Tudi o tebi, kakor o zakonski ženi in materi in krščanski gospodinji velja pohvala in slava v knjigi pregovorov: »Njena cena je kakor stvari iz daljave in od skrajnih mej.« Kakor so tiste reči, ki pridejo iz daljave in iz težko pristopnih pokrajin, silno dragocene, tako je tudi cena in veljava po svetem pismu umerjene močne žene tolika, da se ne dá preplačati.

Krščanske žene in vdove! V treh stanovskih govorih sem vam navedel iz 31. poglavja knjige pregovorov, ki je sprejeto tudi v berilo pri sv. maši na dan svetnic, ki niso ne device ne mučenice, več vrstic, katere se skupno imenujejo »zlata ženski abece«. Med njimi pa je še ena vrsta, iz katere naj vam sije najlepša tolažba in najboljše upanje. O močni ženi trdi namreč sv. pisalec, navdahnjen po sv. Duhu, da »se bo smejala poslednji dan«.

Zares, krščanske žene in vdove, ako ste bile v življenju podobne oni močni ženi, boste jej tudi poslednji dan, boste jej tudi v smrti in po smrti. Ako ste bile poprej prave zakonske žene, dobre matere in vrle gospodinje, se boste ob koncu svojega življenja po pravici radovala svoje blagoslovljene preteklosti.

Blažen trenutek, ko se ob njeni smrti »dvigajo nje sinovi in jo blagrujejo; tudi njen mož jo hvali,« kakor se bere v istem poglavju svete knjige.

In kar ste pretočile solz žalosti v svojem zakonskem življenju, vse se vam bodo spremenile v solze veselja tistikrat, ko vam poreče mili Jezus: »Pojdi v veselje svojega Gospoda!« (Mat. 25, 21.) »Žena, ti si rešila svojega moža; pojdi v veselje svojega Gospoda!« »Mati, ti si rešila svoje otroke; pojdi v veselje svojega Gospoda.« »Gospodinja, ti si rešila svojo družino; pojdi v veselje svojega Gospoda in v veselje svoje nebeške Matere Marije za vse veke!« Amen.

Homiletična zrna.

Iz homilij sv. Krizostoma zbral prof. Fr. Omerza.

O miloščini.

Pazite, da ne dajete miloščine pred ljudmi,
da bi vas videli.

Ker je Gospod visoko cenil miloščino, nas je vedno vzpodbujal k temu in nam prigovarjal, da se naj odlikujemo z bogatimi darovi, in skušal slednjič vse odstraniti, kar bi moglo ta lepi namen ovirati. Zato pravi: »Pazite, da ne dajete miloščine pred ljudmi!« Kajti miloščina, o kateri je prej govoril, je bila zaradi Boga. Ko je rekel: »Ne dajajte je pred ljudmi,« je dostavil: »da bi vas videli.« Zdi se, da je dvakrat isto povedano; kdor pa natanko pazi, za tega ni isto, ampak vsako zase pove nekaj posebnega in kaže veliko previdnost, neskončno skrb in prizanesljivost. Mogoče je, da kdo daje miloščino pred ljudmi, a nima namena, da bi ga videli. Zato ne kaznuje in ne plačuje dejanja samega, ampak namen. Ako bi namreč ne ločil tega tako natanko, bi pri mnogih povzročil, da bi postali bolj leni za miloščino, ker ni vedno mogoče, da bi to storili popolnoma skrivaj. Zato te reši te težave in določa kazen in plačilo ne po namenu dejanja, ampak po volji tistega, ki daruje. Da ne moreš reči: »Kaj meni škodi, če me drug vidi,« pravi: »Ne gledam na to, ampak na tvoj namen in na način, kako to storiš.« Kajti dušo hoče okrasiti in oprostiti vsake bolezní. Prepovedal jim je torej to delati iz prevzetnosti in jih poučil, kako škodljivo je, če to delajo zastonj in brez koristi. Nato je zopet dvignil njihove misli in jih opozoril na Očeta in nebesa, da jih ne bi zadrževal samo strah pred kaznijo, ampak da bi vplival na nje tudi spomin na Očeta. »Druge,« pravi, »nimate plačila pri Očetu, ki je v nebesih.« Toda tudi tukaj se ne ustavi, ampak gre še dalje in jih skuša odvrniti od te napake, ko pravi: »Kadar daješ miloščino, ne trobi pred seboj kakor hinavci!« S tem ne pravi, da so imeli res trobente, ampak s to podobo hoče pokazati samo njihovo veliko neumnost, ko jih smeši in sramoti. In po pravici jih imenuje hinavce. Na zunaj je bila to miloščina, v resnici pa surovost in krutost. Ne dajejo namreč, ker se jim smi-

lijo bližnji, ampak da uživajo slavo. To je pa skrajna surovost, da iščejo slavo, ko drug umira od lakote, in nočejo pomagati iz zadrege. Ne gleda se torej na to, da sploh kdo da miloščino, ampak kako in zakaj jo da.

Kako se mora torej dajati? »Naj ne ve levica,« pravi, »kaj dela tvoja desnica!« Poglej dalje, koliko je potem plačilo! »Tvoj Oče, ki gleda na skrivnem, ti bo pred vsem svetom povrnil.« Tistemu, ki deli tako miloščino, pripravlja veliko in častno gledališče; kar želi, to mu daje v obilni meri. Kaj hočeš? te vprašuje. Ne li, da vidi kdo, kar delaš? Glej, tu imaš, ne angele ali nadangele, ampak Boga vesoljstva. Ako pa želiš, da te vidijo tudi ljudje, ti ne bo tudi te želje odrekel ob primernem času, ampak ti jo bo izpolnil še v obilnejši meri. Ko bi se pokazal sedaj, bi se mogel pokazati samo desetim, dvajsetim ali sto ljudem; ako se pa trudiš, da ostane sedaj prikrito, tedaj bo to povedal Bog sam vpričo vsega sveta. Ako torej hočeš, da vidijo ljudje tvoja dobra dela, jih skrij sedaj, da jih bodo gledali takrat vsi ljudje v tvojo večjo slavo, ko jih bo Bog objavil, proslavljaj in o njih pred vsemi govoril. Zdaj te bo celo grajal, kdor te bo videl, češ, da si slavohlepen; ko te pa zagledajo okrašenega, te ne bodo ne le grajali, ampak celo vsi občudovali. Ako moreš torej prejeti plačilo in žeti večje občudovanje, ako nekoliko časa počakaš, pomisli, kako nespametno je, če oboje izgubiš, ko prosiš pri Bogu plačila in kličeš hkrati ljudi, da pokažeš svoja dela, ko jih vendar Bog vidi. Če se moraš kazati, kaži se predvsem Očetu, zlasti še, ker je Oče gospod plačila in kazni. Če bi tudi ne bilo kazni, bi ne smel pustiti nebeškega gledališča tisti, ki hrepeni po slavi, in zamenjati z njim človeškega. Kdo je namreč tako nespameten, da bi pustil kralja, ki hiti gledat njegova slavná dela, pred berači in ubožci bi se pa hotel pokazati? Zato ukazuje Gospod, da se naj ne le ne kažemo, ampak da si moramo celo prizadevati, da ostanemo skriti. Saj tudi ni isto ne prizadevati si, da nas kdo vidi, in prizadevati si, da nas nihče ne vidí. (Mt. hom. XIX., 1—2.)

Pogled na slovstvo.

Zadnji čas je izšlo lepo število novih knjig, na katere moramo radi pomanjkanja prostora za daljše ocene za sedaj vsaj na kratko opozoriti. Živi potrebi je predvsem odpomogel **Slovenski pravopis**, ki ga je v založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani izdal prof. dr. A. Breznik. V knjigi je pisatelj jasno razložil nauk o rabi velikih in malih črk, o razlogovanju, o pisavi sestavljenih besed, o rabi naglasnih znamenj, o ločilih in o kraticah. Od str. 32. do 104. je slovar posameznih besedi; pri nekaterih besedah (n. pr. pri besedi »bravec«) so pridejane krajše ali daljše razprave, ki temeljito pojasnjujejo, kako naj pišemo podobne besede. Knjigo bo moral imeti pač vsako na svoji pisalni mizi. Istotako v zalogi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani je izšla druga, popravljena izdaja dr. Iv. Grafenauerjeve **Kratke zgodovine slovenskega slovstva**. Veselo znamenje je, da je mogla knjiga, ki je lepa priča slovenskega kulturnega napredka, iziti v drugi izdaji. Knjiga je velevažna za šolsko porabo, kakor tudi za privatni študij. Jugoslovanski knjigarni moramo biti prav iz srca »valežni«, da je izdala knjigo, po kateri bodo gotovo pridno segli tudi bratje Hrvatje in Srbi, da se seznanijo z našim slovstvom.

Profesor dr. Gregorij Pečjak je izdal dva nova molitvenika: **Pri Jezusu in Molitve za šolsko mladino**. Prvi molitvenik ni samo nadomestilo »Šolskega molitvenika«, ampak je nov evharistični molitvenik, izboren pripomoček za evharistično vzgojo bolj odrasle mladine. Večan molitvenik stane samo 7 K 20 vin., čemur se moramo pri sedanji draginji papirja in tiska naravnost čuditi. Da bi si pa prav vsi, tudi najubožnejši otroci mogli kupiti molitvenik, je izdal pisatelj drobno knjižico z naslovom »Molitve za šolsko mladino«, ki stane lično vezana v rdeči obrezi samo 3 K 60 vin.

Priporočali smo letos že večkrat (n. pr. Duh. Pastir, 1920, str. 125 in sl.) zbirke raznih koristnih poljudnih knjižic. Danes opozarjamo zlasti na zbirko **Socialna predavanja**. V prvem zvezku nam je g. Ant. Komlanec mojstrsko opisal veselo se razcvitajočo Jugoslovansko strokovno zvezo in dopolnilne organizacije. To je knjiga, katere moramo biti iz srca veseli. — »Katoliška Liga« v Ljubljani je izdala novo knjigo: **Ajmo mi Sokoli!**... Nujno potrebno je, da se seznanimo s to knjigo, in da se potem, ko smo spoznali, kako zivahno delujejo verski nasprotniki, sami še z večjo gorečnostjo trudimo za krščanske organizacije, za Orle, za Marijine družbe itd.

Silvin Sardenko je izdal dragoceno zbirko **Nedeljske ure na društvenih odrih**. Obsega nastopna dramatična dela: 1. Nevesta z Libana. (Skrivnost Marijinega vnebovzetja v treh dramskih slikah.) 2. Zenin iz Nazareta. (Slavospev v dramskih prizorih.) 3. Selski angel. (Igra v dveh dejanjih z epilogom.) in 4. Dve prerokinji. (Dramska silhueta v sanjah in resnici.) Našim Marijinim družbam je pesnik s svojimi umotvori jako ustregel. Društvenim odrom bo jako dobro došel Fr. S. Finžgarjev **Divji lovec**, ki ga je Jugoslovanska knjigarna izdala v novem natisu, in igri **Na dan sodbe** in **Kolajna**, ki ju je priredil Jožef Volc in se naročata pri društvu »Dobrodelnost« v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10.

Književne novosti¹:

Kratka zgodovina slovenskega slovstva. Spisal dr. Ivan Grafenauer. Druga predelana izdaja. Odobrilo poverjenišvo za uk in bogocastje z razpisom z dne 4. aprila 1919, šte. 1619, in 13. septembra 1919, šte. 2367. Strani 329. Ljubljana 1920. Založila Jugoslovanska knjigarna. Natisnila Jugoslovanska tiskarna. Cena broširani knjigi z drag. doklado vred 60 K.

Slovenski pravopis. Sestavil dr. A. Breznik. Str. 104. V Ljubljani 1920. Založila Jugoslovanska knjigarna. Tiskala Jugoslovanska tiskarna. Cena broširani knjigi z drag. doklado vred 12 K.

Pri Jezusu. Molitvenik z natpotrebnejšimi molitvami zlasti za obiskovanje Jezusa v sveti Evharistiji. Sestavil dr. Gregorij Pečjak. Str. 160. Ljubljana 1920. Založil kn. škof. ordinariat. Tiskala Jugoslovanska tiskarna. Cena vezani knjigi 7 K 20 vin.

Molitve za šolsko mladino. Ponatis iz molitvenika »Pri Jezusu«. Izdalo ljublj. kat. društvo. Str. 64. Ljubljana 1920. Založil kn. škof. ordinariat. Tiskala Jugoslov. tiskarna. Cena vez. knjigi 3 K 50 vin.

Socialna predavanja. I. Anton Komlanec: Delavska strokovna organizacija — Jugoslovanska strokovna zveza. Str. 57. Ljubljana 1920. Tiskarna Tiskov. društva v Kranju. Cena broš. knjigi 6 K.

Osnovni pojmi opisne geometrije. Sestavil Fran Jeran, prof. na drž. realki v Ljubljani. Odobreno z razpisom poverjenišva za uk in bogocastje dne 27. februarja 1920, šte. 897. Strani 175. Slik 143. Ljubljana 1920. Založila Jugoslovanska knjigarna. Natisnila Jugoslov. tiskarna. Cena broš. knjigi z doklado vred 45 K 60 vin.

Josip Jurčič: Spisi. Uredil dr. Ivan Grafenauer. VI. zvezek: Doktor Zober. Tugomer. Str. 212. Ljubljana 1919. Založila Jugoslov. knjigarna. Natisnila Jugoslovanska tiskarna. Cena broširani knjigi z drag. doklado vred 19 K 20 vin., vez. 31 K 20 vin.

Nedeljske ure na društvenih odrih. Spisal Silvin Sardenko. Str. 75. Založila Krekova prosveta v Ljubljani. 1920. Natisnila »Zadružna tiskarna«. Cena z drag. dokl. vred 15 K.

Skrivnost najdenke. Povest. Spisal Reimmichl, posloventl P. II. izdaja. Str. 93. Založila Jugoslov. knjigarna v Ljubljani. Tiskala »Zadružna tiskarna« v Ljubljani. Cena z drag. doklado vred broš. 9 K 60 vin., vez. 14 K 40 vin.

Ajmo mi Sokoli! ... Sokolska pesem. Pravilno pojasnjena in razložena. Str. 66. Ljubljana 1920. Cena 5 K 50 vin. Založila »Katoliška Liga« v Ljubljani.

Koledar kat. tiskovnega društva v Ljubljani za navadno leto 1921. XXXIII. letnik. V Ljubljani 1920. Založilo K. T. D. v Ljubljani. Tiskala Jugoslovanska tiskarna.

Klaverjev koledar za leto Gospodovo 1921. Peto leto. Izdaja Družba sv. Petra Klaverja za afrikanske misijone. Str. 48 z več podobami. Ljubljana 1920. Založila Klaverjeva družba. Cena 5 K.

Herders Wochen-Kalender für das Jahr 1921. Ima okrog 150 slik. Izdal in založil: Herder und Co. G. m. b. H. Verlagsbuchhandlung in Freiburg i Br. Cena 8 M in draginjska doklada.

¹ Vse tu navedene knjige se dobivajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Vabilo k naročbi!

Draginja tiskarskih potrebščin in tiska vedno narašča. Ker si ne upamo zvišati naročnine, bode treba obseg lista še bolj skrčiti. Čč. gg. naročnike bomo odškodovali s tem, da bomo objavili v Duhovnem Pastirju le izbrano, dušnim pastirjem nujno potrebno stvarino. Pripravljeno imamo poleg drugih zbirk daljšo vrsto **Fr. S. Finžgarjevih govorov**. Upamo, da bomo z njimi prav tako ustregli, kakor smo letos — kar se nam je opetovano zatrjevalo — z v vsakem oziru dovršenimi govori **dr. Mihaela Opeka**. Fr. S. Finžgarjevi govori so primerni tudi za **Marijine** in sploh **stanovske družbe**, in prav takih si žele mnogi čč. gg. naročniki. Izdali jih bomo v skupnem zvezku Duhovnega Pastirja in jih razposlali obenem s položnicami. Za vse posamezne nedelje in praznike pa Duhovni Pastir l. 1921 ne bo prinašal govorov. Kdor si jih želi, naj si naroči katerega starejših letnikov. Pri izbiranju mu bode dobro služilo »**Dvojno kazalo**« za prvih deset, oziroma za drugih deset letnikov Duhovnega Pastirja. Oboje je še v zalogi. Prosimo vse čč. gg. sotrudnike in naročnike, da tudi v bodoče z enako vnemo podpirajo Duhovnega Pastirja — **edino** glasilo za povzdigo slovenske homiletične književnosti.

Uredništvo in založništvo Duhovnega Pastirja.
